הלכות גירושין פרק ו' - תמלול

סיכום השיעור

סיכום השיעור: הלכות גירושין פרק ו'

הקדמה צו הלכות גירושין פרק ו'

1. דעם רמב"ם'ס וועדטער

(כללות'דיגער איבערבליק אויף הלכות גירושין פרק ו' – די הלכות פון שליחות, ביטול הגט און מסירת מודעא).

2. פשט-ערקלערונג

דער זעקסטער פרק פון הלכות גירושין באהאנדלט די עיקר כללים פון שליחות ביי א גט – וועו דער מאן אדער די פרוי שיקן א שליח, וויאזוי דאס ארבעט, וועו עס קען מאכן א שליח, און וויאזוי מען איז מבטל א שליחות אדער דעם גט אליין.

3. חידושים און הסברים

* **דער מקור פאר שליחות ביי א גט (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** כאטש שליחות איז נישט איינע פון די צען יסודות'דיגע זאכן וואס מען לערנט ארויס פונעם פסוק ביי גירושין, איז עס אבער איינגעשלאסן אין דעם כלל אז "ונתן בידה" מיינט נישט דווקא איר פיזישע האנט, נאר מען קען עס אויספירן דורך א שליח אזוי ווי אומעטום אין דער תורה.

* **די נושאים פונעם פרק און דער סדר פונעם רמב"ם (ר' יואל אשר):** אין דעם פרק ווערן ארומגערעדט פיר הויפט שאלות: 1) וויאזוי מען איז ממנה א שליח; 2) צי מען קען מבטל זיין די שליחות (צונעמען דעם כח השליחות נאכ'ן מינוי); 3) מסירת מודעא און ביטול הגט; 4) וויאזוי די שליחות ווערט פסול. עס ליגט אן אינטערעסאנטע זאך אין דעם רמב"ם סדר: איינמאל מען רעדט וועגן מבטל זיין די *שליחות*, ברענגט שוין דער רמב"ם אריין די הלכות פון מבטל זיין דעם *גט* אליין, און אגב דעם אויך די הלכות פון מוסר מודעא זיין אויף א גט – כאטש די זאכן זענען נישט ממש דינים אין שליחות.

הלכה א': שליח קבלה און די הלכות פון עדים

1. דעם רמב"ם'ס וועדטער

השליח שעושה האשה לקבל לה גיטה מיד בעלה הוא הנקרא שליח קבלה, ומשיגיע הגט לידו תתגרש כאילו הגיע לידה. וצריכה לעשותו בשני עדים. וצריכה שני עדים שיעידו שהגיע הגט ליד שלוחה, ואפילו הן הראשונים או אחד מן הראשונים ואחר הרי זו עדות גמורה. במה דברים אמורים בשאבד הגט או נקרע, אבל אם היה הגט יוצא מתחת ידי שליח הקבלה אינו צריך עדים, בין שנמסר לו בעדים בין שנתנו לו הבעל בינו לבינו, יציאתו מתחת ידו כיציאתו מתחת ידי האשה. ואף על פי כן לכתחילה לא יתן לו הגט אלא בעדי מסירה כמו האשה עצמה.

2. פשט-ערקלערונג

א שליח וואס די פרוי שטעלט צו מקבל זיין איר גט פון איר מאן הייסט א "שליח קבלה", און די פרוי ווערט מגורשת גלייך ווען דער גט קומט אן אין דעם שליח'ס האנט. מען דארף צוויי עדים אויף דעם מינוי השליחות, און אויך צוויי עדים (וואס קענען זיין די זעלבע צוויי, אדער איינער פון זיי מיט א צווייטן) מעיד צו זיין אז דער שליח האט באקומען דעם גט. דאס אז מען דארף עדות אויף דער קבלת הגט איז נאר אויב דער גט איז פארלוירן אדער צעריסן געווארן; אבער אויב דער שליח קבלה האט דעם גט אין זיין האנט (מיט כשר'ע עדי חתימה), דארף מען נישט קיין עדי מסירה בדיעבד (אפילו אויב דער מאן האט עס אים געגעבן בינו לבינו), ווייל ווען דער גט קומט ארויס פון דעם שליח'ס האנט איז עס פונקט ווי עס קומט ארויס פון דער פרוי'ס האנט. פונדעסטוועגן, לכתחילה מוז מען עס איבערגעבן פאר'ן שליח פארנט פון עדי מסירה, פונקט ווי ביי דער פרוי אליין.

3. חידושים און הסברים

*** דער גדר פון שליח קבלה ("ידו כידה") קעגן שליח הולכה (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

* *ר' יואל אשר:* דער רמב"ם האט פריער אנגערופן שליח קבלה "שעשתו ידו כידה". דאס איז א שטערקערער מין שליחות וואו דער שליח איז ממש *במקום איר* (איר האנט), נישט בלויז א שליח וואס טוט א פעולה. דערפאר ווערט זי מגורשת גלייך ווען עס קומט אין זיין האנט, אפילו זי איז אין אן אנדער שטאט ווייט אוועק.

* *ר' יצחק:* עס איז נישטא קיין מהות'דיגער חילוק אין דעם כח השליחות: ביידע טוהן א פעולה, און אויך ביי א שליח הולכה ווערט דער גט חל דורך דעם שליח'ס פעולה בשעת ער גיט עס פאר דער פרוי אדער פאר איר שליח.

*** פארוואס דארף א שליח קבלה צוויי עדים אויפ'ן מינוי, אנדערש ווי א שליח הולכה? (ר' יצחק און ר' יואל אשר):**

* *דער פסק און מקור:* ר' יצחק מערקט אן אז דער רמב"ם פסק'נט אזוי סיי דא ביי גירושין און סיי ביי קידושין (וואו עס איז א מחלוקת): א שליח לקבלה דארף צוויי עדים אויפ'ן מינוי, בשעת א שליח להולכה דארף נישט קיין עדים. דער מגיד משנה זאגט אז דער רמב"ם האט עס ארויסגענומען פון דער גמרא וואו עס שטייט אז א שליח לקבלה דארף עדים, און אויף שליח להולכה שטייט עס נישט ("וכן מתבאר בכמה סוגיות"), אבער דער מגיד משנה און די גמרא געבן נישט קיין קלארע סברא פארוואס עס איז דא א חילוק; עס ווערט געברענגט פשוט אלס א הלכה-פאקט.

* *ר' יואל אשר'ס חילוק:* א שליח הולכה אדער הבאה טוישט נישט דעם סטאטוס פון דער פרוי; ער איז בסך הכל א "טרעגער", און די פרוי ווערט ערשט גע'גט ווען זי אליין באקומט דעם גט אין איר האנט. מה שאין כן א שליח קבלה, ביי אים געשעט דער חלות הגט און די פרוי טוישט איר סטאטוס אין דער רגע וואס דער גט קומט אין זיין האנט. דאס איז א פיל שטערקערער חלות וואס מען לייגט ארויף אויפ'ן שליח ("שעשתו ידו כידה") – דעריבער דארף מען עדים אויף אזא מינוי.

* *ר' יצחק'ס קשיא אויף דעם חילוק:* א שליח להולכה איז נישט סתם א פאסט-טרעגער! אויב א מאן שיקט א גט מיט דער פאסט (אן א מינוי שליחות), איז די פרוי נישט מגורשת. דער גירושין ווערט חל נאר צוליב דעם *מעשה נתינה* פונעם שליח להולכה, וואס ער גיט עס פאר דער פרוי במקום הבעל (און אויף יענער נתינה דארף מען טאקע עדים). אויב דער שליח להולכה פירט אויס דעם מעשה הגירושין פונעם מאן פונקט ווי דער שליח לקבלה פירט אויס די קבלה פון דער פרוי, בלייבט שוועך פארוואס עס איז דא אן אינערליכער חילוק צווישן זיי בנוגע עדים אויפ'ן מינוי השליחות.

*** די הוה אמינא אז די זעלבע עדים קענען נישט מעיד זיין אויף ביידע זאכן (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

* *די שאלה:* ר' יואל אשר פרעגט וואס דער חידוש איז אין דעם וואס דער רמב"ם זאגט "ואפילו הן הראשונים" – וואס וואלט געווען די הוה אמינא אז די עדי מינוי זאלן נישט קענען זיין די עדי קבלה?

* *דער תירוץ:* ר' יצחק ברענגט א תוספות וואס איז מסביר אז די הוה אמינא איז ווייל די מציאות זעט אויס מאדנע: א פרוי שטעלט געווענליך א שליח קבלה ווייל זי איז אין אן אנדער שטאט ווי דער מאן. אויב די זעלבע עדים זענען געווען ביים מינוי (ביי איר) און אויך ביי דער קבלה (ביים מאן), הייסט עס אז די עדים זענען מיטגעפארן מיט'ן שליח, וואס איז אן אומגעווענליכע זאך. ר' יואל אשר לייגט צו אז אפשר האט איינער געוואלט מהדר זיין מיטצושיקן די עדים. קומט דער רמב"ם און פסק'נט אז עס איז א כשר'ע עדות.

*** ביאור אין דעם לשון "במה דברים אמורים" (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** דאס לשון "במה דברים אמורים" פונעם רמב"ם איז אביסל שווער, ווייל לכתחילה דארף מען דאך *אייביג* האבן עדי מסירה (ווי דער רמב"ם ענדיגט צו). דער פשט איז אבער: "במה דברים אמורים" אז מען דארף *עדות* – דאס הייסט, אז עדים זאלן קומען מעיד זיין אין בית דין אז דער גט איז אנגעקומען צום שליח – דאס איז נאר ווען דער גט איז נאבד אדער נקרע. אבער אויב דער שליח האט דעם גט אין דער האנט, זענען די עדי חתימה אויפ'ן גט ממלא מקום פון די עדי מסירה (בדיעבד), און מען פרעגט נישט ווער די עדי מסירה זענען געווען.

הלכה ב' – ג': שליח הולכה, שליח הבאה, און דער כלל פון "שליח סתם"

1. דעם רמב"ם'ס ווערטער

הבעל אינו יכול לעשות שליח לקבל גט לאשתו, אבל נותן לשליח להוליך גט לאשתו, וזה הנקרא שליח הולכה. וכן האשה שולחת שליח להביא לה גיטה מיד בעלה, וזה הוא הנקרא שליח הבאה. ואין שליח הולכה ושליח הבאה צריכין עדים. ואין האשה מתגרשת בגט ששלח הבעל או שהביא לה שליח הבאה עד שיגיע גט לידה. וכל מקום שנאמר בענין הגיטין שליח סתם, אינו אלא שליח הולכה או שליח הבאה.

2. פשט-ערקלערונג

דער מאן קען נישט מאכן א שליח קבלה פאר זיין ווייב, אבער ער קען מאכן א שליח צו טראגן דעם גט צו איר, וואס הייסט א "שליח הולכה". אויך די פרוי קען שיקן א שליח צו ברענגען איר דעם גט פונעם מאן, וואס הייסט א "שליח הבאה". סיי א שליח הולכה און סיי א שליח הבאה דארפן נישט קיין עדים אויף זייער מינוי (אנדערש ווי א שליח קבלה), און ביי ביידע ווערט די פרוי נישט מגורשת ביז דער גט קומט אן אין איר אייגענער האנט. אומעטום אין הלכות גירושין וואו עס ווערט דערמאנט סתם א "שליח", מיינט מען א שליח הולכה אדער א שליח הבאה, און נישט קיין שליח קבלה.

3. חידושים און הסברים

*** דער רמב"ם'ס חידוש ביי "שליח הבאה" – די פרוי מאכט א שליח פאר'ן מאן (ר' יצחק און ר' יואל אשר):**

* לויט'ן רמב"ם איז א "שליח הבאה" און א "שליח הולכה" בעצם פונקט די זעלבע זאך – דער שליח ווערט א שליח *במקום דעם מאן* צו געבן דעם גט פאר דער פרוי, און זי ווערט מגורשת ערשט ווען דער שליח גיט עס איר. קומט אויס אן אינטערעסאנטע אסימעטריע: דער מאן קען נישט מאכן קיין שליח קבלה פאר דער פרוי, אבער די פרוי קען יא מאכן סיי א שליח קבלה (פאר זיך) און סיי א שליח הולכה/הבאה (פאר'ן מאן)! און דווקא ווייל די פרוי קען מאכן ביידע, האט דער רמב"ם געדארפט מקדים זיין אז דער מאן קען *נישט* מאכן א שליח קבלה.

* *וויאזוי דאס ארבעט מיט דעם מאנ'ס הסכמה:* פארשטייט זיך אז דער מאן מוז מסכים זיין צו געבן דעם גט. דער ציור לויט'ן רמב"ם איז אז די פרוי איז ממנה דעם שליח הבאה, ער קומט צום מאן און זאגט "איך בין א שליח הבאה", און דורך דעם וואס דער מאן גיט אים דעם גט איז ער מסכים און יענער ווערט דעם מאנ'ס שליח.

*** די מחלוקת ראשונים וועגן דעם גדר פון שליח הבאה (ר' יצחק און ר' יואל אשר):** אין דער גמרא איז בכלל נישט קלאר אז די פרוי אליין האט א כח צו מאכן א שליח הבאה/הולכה פאר'ן מאן, און אנדערע ראשונים האבן טאקע געהאלטן אז עס מאכט נישט קיין שכל אז די פרוי זאל קענען ממנה זיין א שליח פאר'ן מאן. יענע ראשונים לערנען אויף צוויי אנדערע אופנים:

1. אז וועז די פרוי שיקט א שליח הבאה, מיינט זי נאר צו זאגן פאר'ן שליח אז *דער מאן* זאל אים ממנה זיין אלס שליח הולכה.

2. (לויט ר' יואל אשר:) אז שליח הבאה איז באמת א שליחות מצד דער פרוי (במקומה), נאר די פרוי האט צוויי אופנים וויאזוי צו מאכן איר שליח – זי קען אים מאכן פאר א פולשטענדיגן שליח קבלה, אדער זי קען אריינלייגן א תנאי און הגבלה אין דער שליחות אז די גירושין זאלן נאכנישט חל זיין וועז עס קומט אין זיין האנט, נאר ערשט וועז עס קומט אין איר האנט.

*** שקלא וטריא איבער דער סברא פונעם רמב"ם – קען מען ניצן "זכין לאדם" ביי א גט? (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

* *ר' יואל אשר'ס צד (מדין זכיה):* פאר א פרוי צו באקומען א גט איז א *חוב*, און ממילא קען דער מאן נישט מאכן א שליח פאר איר שלא מדעתה (אין חבין לאדם). אבער פאר'ן מאן – איינמאל מיר זעען אז ער האט שוין געשריבן א גט און עס איז גרייט – איז דא אן "אנן סהדי" אז ער וויל מגרש זיין און עס געבן פאר וועמען אימער עס גייט עס טראגן. ממילא איז עס א *טובה* און א זכות פאר אים אז עמיצער זאל אים העלפן אויספירן די הולכה, און די פרוי קען ממנה זיין א שליח פאר אים מדין "זכין לאדם שלא בפניו".

* *ר' יצחק'ס אפוועדונג:* דאס איז נישט אמת פון צוויי סיבות: (1) א גט איז נישט בפשטות א "זכות" פאר'ן מאן; אפילו ער האט עס אנגעגרייט, קען ער יעדע רגע חרטה האבן און זאגן "איך וויל נישט", און גארנישט געשעט. (2) הגם מען קען על פי הלכה ממנה זיין א שליח בשמו פון א מענטש אויב עס איז א זכות פאר אים, אבער ביי א גט איז נישטא אזא זאך ווי "זכיות גט", און מען קען נישט ממנה זיין א שליח פאר'ן מאן אפילו מען ווייסט אז ער וויל געבן א גט.

* *די ראיה אז ס'איז נישט מצד זכיה:* ר' יואל אשר איז מודה צו ר' יצחק'ס טענה, ווייל אויב עס וואלט געווען א דין "זכיה", וואלט דאך *יעדער מענטש* אין דער גאס געקענט מאכן א שליח במקום הבעל און ארומגיין מגרש זיין מענטשן (אויב דער מאן האט א גרייטן גט אין טאש)! נאר וואס דען, *נאר די ווייב* קען מאכן א שליח הבאה.

* *ר' יצחק'ס סברא (קל וחומר):* דער דין אז א פרוי קען מאכן א שליח הבאה (וואס ווערט טעכניש א שליח להולכה פונעם מאן) איז א מין קל וחומר: אויב די פרוי האט דעם כח צו מאכן א שליח לקבלה וואס מאכט אז זי זאל ווערן גלייך א מגורשת אין זיין האנט, קל וחומר אז זי קען מאכן אן איינגעצויגענעם שליח (להבאה/הולכה) וואו זי ווערט ערשט מגורשת וועז עס קומט אין איר האנט – הגם טעכניש ווערט ער דעמאלט א שליח פונעם מאן.

* *[דיגרעסיע: מזכה זיין א גט פאר א מאן, כפיית גט, און דער רמ"א וועגן זכיה ביי שליח קבלה]:* ר' יצחק דערמאנט אז עס זענען געווען געוויסע מענטשן אדער רבנים היינטיגע צייטן וואס האבן פרובירט צו "מזכה זיין" א גט בשמו פונעם בעל וועז ער קען נישט (אדער וויל נישט). על פי הלכה קען מען דאס נישט טוהן; עס איז נישטא אזא זאך. אויף ר' יואל אשר'ס שאלה צי מען קען נישט ניצן דעם דין פון "כופין אותו עד שיאמר רוצה אני" (אז באמת אין הארץ וויל ער יא) צו קענען מאכן א שליחות במקומו, ענטפערט ר' יצחק אז פארקערט: אפילו ביי א כפיית גט איז א פראבלעם צו מאכן דורך א שליח, און מען מוז עס בדרך כלל מאכן דירעקט דורכ'ן מאן אליין. ר' יצחק מערקט אבער אן אז מען ברענגט יא א **רמ"א** אין א פאל וואו מען האט געוואלט זאגן אז מען קען מזכה זיין א שליח לקבלה פאר דער *פרוי* וועז מען ווייסט זיכער אז דער גט איז א "זכות" פאר איר (עס איז נישט קיין אויסגעשלאסענע הלכה אז א גט איז תמיד א חוב, נאר עס גייט נאך דער פראקטישער מציאות).

*** דער כלל פון "שליח סתם" (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

אויף דעם וואס דער רמב"ם זאגט "וכל מקום שנאמר בענין הגיטין שליח סתם...", קלערן זיי צו ערשט צי דער רמב"ם מיינט אין מסכת גיטין אדער אין זיינע אייגענע הלכות. ר' יצחק קוקט נאך אין די מפרשים אז מען דארף ליינען **"שנאמר"** (בלשון עתיד – וואס *מיר וועלן זאגן* ווייטער אין די הלכות), נישט "שנאמר" (וואס איז געזאגט געווארן). דאס איז א כלל אין די ווערטער פונעם רמב"ם אליין: וועז דער רמב"ם וועט ווייטער אין הלכות גירושין שרייבן סתם "שליח", מיינט ער א שליח הולכה אדער הבאה, און נישט יעדע הלכה דארט איז אמת ביי א שליח קבלה. (ר' יצחק וואונדערט זיך אביסל פארוואס דער רמב"ם דארף דאס מקדים זיין, ווייל לכאורה וואו עס שטייט "הבעל שולח" איז דאך סיי ווי פשוט אז ס'איז א שליח הולכה, ווייל א מאן קען דאך נישט מאכן קיין שליח קבלה, אבער ער לאזט עס אז מען וועט זען ווייטער אין די הלכות וואו דאס קומט ארויס).

הלכה ד' (און ו'): וועה עס איז כשר און פסול צו זיין א שליח אויף א גט

1. דעם רמב"ם'ס ווערטער

הכל כשרים לשליחות הגט בין שליח קבלה בין שליח הולכה והבאה, חוץ מן החמשה: הנכרי, והעבד, והחרש, והשוטה, והקטן. ואם קבל אחד מהן גט או הביא אחד מהן גט אינו גט. אבל הנשים והקרובים, ואפילו הפסולים מדברי סופרים בעבירה כשרים לשליחות. אבל הפסולין בעבירה מדברי תורה פסולין להבאת הגט, ואם הביאו הרי זה פסול. במה דברים אמורים בשנתקיים הגט בחותמיו, אבל אם לא נסמוך בו אלא על דברי פסול מן התורה בעבירה, אינו גט.

2. פשט-ערקלערונג

אלע מענטשן זענען כשר צו זיין א שליח פאר א גט (סיי קבלה און סיי הולכה אדער הבאה), אויסער פינף: א גוי, אן עבד, א חרש, א שוטה, און א קטן. די פינף זענען פסול מדאורייתא, און אויב זיי האבן מקבל געווען אדער געברענגט א גט, איז עס בכלל נישט קיין גט ("אינו גט"). מענטשן וואס זענען פסול פאר עדות, ווי פרויען, קרובים, און אפילו פסולים לעדות מדרבנן צוליב אן עבירה, זענען לכתחילה כשר פאר שליחות הגט. אבער מענטשן וואס זענען פסול

לעדות מדאורייתא צוליב אן עבירה, האבן די חכמים גע'פסל'ט צו ברענגן א גט; און אויב זיי האבן יא געברענגט א גט, איז דער גט "פסול" מדרבנן (אבער מדאורייתא איז עס א גט). דאס אז עס איז נאר פסול מדרבנן איז וועז דער גט איז מקוים געווארן דורך די חתימות פון די עדים ("נתקיים הגט בחותמיו"); אבער אויב מען פארלאזט זיך נאר אויף די וועדטער פונעם שליח וואס איז פסול מדאורייתא בעבירה, איז עס בכלל נישט קיין גט ("אינו גט" אפילו מדאורייתא).

3. חידושים און הסברים

* **די סיבה פארוואס די פינף זענען פסול מדאורייתא (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** דאס איז פונקט ווי דער רמב"ם האט שוין מבאר געווען אין הלכות קידושין: חרש, שוטה וקטן האבן נישט קיין דעת (און קיין כח הקנין); אן עבד איז "אינו בתורת גיטין וקידושין"; און א גוי איז אינגאנצן אין אן אנדער גדר און שייך נישט צו שליחות. (אין דער הלכה רעכנט דער רמב"ם יא אויס בפירוש ביידע מיני שליחים – קבלה און הולכה/הבאה – צוליב זיין כלל אין הלכה ג').

* **חילוקי דרגות אין פסולי עבירה און דער יסוד פון "א שטיקל עדות" אין שליחות (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

* *די צוויי מדרגות:* (1) *פסולים מדברי סופרים בעבירה* (ווייל זיי טוהן עבירות דרבנן) – אויף זיי האבן די חכמים גארנישט גוזר געווען ביי שליחות, און זיי זענען לכתחילה כשר. (2) *פסולים בעבירה מדברי תורה* (ווי א גזלן דאורייתא אדער א מחלל שבת בפרהסיא) – מדאורייתא איז ער פסול נאר פאר *עדות*, אבער פאר *שליחות* איז ער כשר מדאורייתא. נאר די חכמים האבן צוגענומען זיין כח השליחות מדרבנן ("פסולין להבאת הגט"), ממילא אויב ער האט געברענגט איז עס פסול מדרבנן.

* *דער יסוד פון "בחינת עדות" אין שליחות:* ר' יצחק שטעלט אוועק א יסוד (וואס ער האט געזען אין די מפרשים): א שליח להולכה דארף נישט קיין עדים אויף זיין שליחות, אבער אין עצם דער שליחות ליגט א געוויסע עדות – און ווי ר' יואל אשר רופט עס אן, א געוויסע "נאמנות" (א "שטיקל עדות") – אז דער גט איז כשר און אז דער בעל האט אים געהייסן געבן. (ר' יואל אשר מערקט אן א זייטיגע הערה אז דער שליח קען אויך ווערן איינער פון די צוויי עדי מסירה, אבער ר' יצחק שטעלט קלאר אז דער פסול דא איז מצד עצם די שליחות).

* *די חולקים אויפ'ן רמב"ם:* ר' יצחק ברענגט אז דער **מגיד משנה** זאגט אז ער ווייסט נישט פון וואו דער רמב"ם האט געזומען דעם דין אז רבנן האבן גע'פסל'ט פסולי עדות פאר שליחות הגט, און אויך דער **ראב"ד** איז נישט מסכים.

* **דער חילוק צווישן "נתקיים הגט בחותמיו" און "לא נסמוך בו אלא על דברי פסול" (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

* *ר' יואל אשר'ס ערשטער פארשטאנד און שטארקע קשיא:* ר' יואל אשר טייטשט אנפאנג אז "לא נסמוך בו" מיינט אז עס זענען נישטא קיין עדי חתימה נאר מען פארלאזט זיך בלויז אויף צוויי כשר'ע עדי מסירה, וועלכע זענען ווי דער פסול'ער שליח גיט דעם גט. אויף דעם פרעגט ער א שטארקע קשיא: אויב דער שליח איז א פסול'ער שליח און זיין שליחות ווערט בטל, קומט דאך אויס אז עס איז בכלל נישט געווען קיין נתינת הגט פונעם מאן (א פרעמדער מענטש האט איר געגעבן א גט)! אויב אזוי, וואס העלפט מיר אז עס זענען דא חתימות אויפ'ן גט ("נתקיים הגט בחותמיו")? וויאזוי שפרינגט דער דין פון "אינו גט" (מדאורייתא) צו בלויז "פסול מדרבנן" נאר צוליב די חתימות?

* *ר' יצחק'ס אויפקלערונג:* די שליחות אליין וועדט *נישט* בטל! שליחות און פסולי עדות האבן באמת נישט קיין שייכות. דער רמב"ם זאגט "אינו גט" צוליב א פראבלעם פון *עדות און נאמנות* אויף דער כשרות פונעם גט. "נתקיים הגט בחותמיו" מיינט נישט בלויז אז עס ליגן חתימות אויפ'ן גט, נאר אז די עדי חתימה זענען געקומען פאר בית דין און מען האט *מקיים* געווען דעם גט (באשטעטיגט די חתימות אז ס'איז נישט מזויף).

* *דעם רמב"ם'ס לאגיק לויט ר' יצחק:* יעדעס מאל וואס א שליח ברענגט א גט (אפילו אין א נארמאלן פאל אין ארץ ישראל וואו מען דארף נישט זאגן "בפני נכתב ובפני נחתם"), ליגט אין זיין ברענגען אן אויסדרוק און א נאמנות אז דאס איז א כשר'ער גט און די עדי חתימה זענען כשר'ע און אמת'ע עדים. אויב דער גט איז **נישט** מקוים געווארן אין בית דין דורך די חותמים, פארלאזט מען זיך אינגאנצן אויפ'ן שליח'ס נאמנות. ממילא, אויב דער שליח איז פסול לעדות מדאורייתא, האט מען נישט קיין שום עדות אז ס'איז א כשר'ער גט – דעריבער איז עס **"אינו גט"**. אויב אבער **"נתקיים הגט בחותמיו"** (מען האט באשטעטיגט די חתימות אין בית דין), האבן מיר א זעלבסטשטענדיגן באווייז פון די חותמי הגט אז ס'איז א כשר'ער גט, און מען דארף נישט דעם שליח'ס נאמנות (נאר "ליתר שאת"). דעריבער איז דער גט כשר מדאורייתא, און די רבנן האבן עס נאר גע'פסל'ט מדרבנן (ווייל אין יעדער שליחות הגט ליגט א בחינת עדות).

* *צי מיינט דאס "בפני נכתב ובפני נחתם"?* ר' יואל אשר וויל זאגן אז די "נאמנות" פונעם שליח וואס מען רעדט דא הייסט טאקע די וועדטער "בפני נכתב ובפני נחתם". ר' יצחק איז דאס שטארק שוולל: "בפני נכתב" איז אן אנדער הלכה וואס מען וועט ערשט לערנען אינעם קומענדיגן פרק; דא רעדט דער רמב"ם פון א נארמאלן פאל וואו דער שליח דארף *נישט* זאגן בפני נכתב, און פונדעסטוועגן ליגט אין זיין ברענגען א סמיכה און נאמנות אויב דער גט איז נישט נתקיים בחותמיו.

* **ר' יואל אשר'ס פיר שווערייגקייטן אויף ר' יצחק'ס מהלך אינעם רמב"ם:**

1. *דער רמב"ם האט דאס נאכנישט מגלה געווען:* אין ערגעץ ביז אהער האט דער רמב"ם נישט געזאגט אז א פרוי וואס קומט מיט א גט וואס האט עדי חתימה מוז קודם מקיים זיין די חתימות אין בית דין, און אז אן קיום פארלאזט מען זיך אויפ'ן שליח אלס א שטיקל עדות!

2. *עדים ביים איבערגעבן דעם גט צום שליח:* ר' יואל אשר טעניט אנפאנג אז וועו דער מאן גיט איבער דעם גט צום שליח מוזן זיין דארט צוויי עדים וואס ליינען דעם גט, און מען קען צוריקגיין צו זיי. ר' יצחק שטעלט אים אבער אויף אז דאס איז א טעות: אויף א שליח להולכה דארף מען בכלל נישט קיין עדים וועו דער בעל גיט אים דעם גט! די מסירת הגט געשעט ערשט וועו דער שליח גיט עס איבער פאר דער פרוי (דארט דארף מען צוויי עדי מסירה, אבער יענע עדי מסירה האבן דאך נישט געזען ווי דער שליח נעמט עס פונעם מאן און ווייסן נישט צי די חתימות אויפ'ן גט זענען אמת'ע אדער פאלשע).

3. *וויאזוי פארלאזט מען זיך אויף א שליח וואס איז נאר אן "עד אחד"?* א שליח איז דאך נאר איין מענטש (עד אחד), און ער רעדט דאך אפילו גארנישט (וועו מ'דארף נישט זאגן בפני נכתב)! אויב איז באמת דא א פראבלעם וואו מען דארף האבן א "סמיכה" ("נסמוך בו") צו וויסן אז דער גט איז כשר, וואלט מען דאך געדארפט האבן צוויי עדים, נישט איין שליח!

4. *קשיא פון "קרובים":* אין דער הלכה שטייט אז **קרובים זענען כשר** צו זיין א שליח להולכה. א קרוב איז דאך אויך א פסול לעדות מדאורייתא! אויב ליגט אין שליחות א שטיקל עדות אויף וועלכער מען פארלאזט זיך, פארוואס האט א קרוב יא נאמנות צו זיין א שליח?

* *ר' יצחק'ס ענטפער:* ר' יצחק איז מודה אז מען קען זיך דינגען אויף דער הלכה און אז עס איז נישט אינגאנצן קלאר פארוואס א קרוב איז אנדערש (ווייל דער רמב"ם איז נישט מאריך אין דעם גדר פון דעם "שטיקל עדות"), אבער אינערהאלב דעם רמב"ם'ס ווערטער איז די לאגיק הונדערט פראצענט קלאר און שטימט.

*** די השגה פונעם ראב"ד (ר' יצחק און ר' יואל אשר):**

* *דעם ראב"ד'ס טענות:* דער ראב"ד קריגט זיך אינגאנצן מיט'ן רמב"ם פון צוויי זייטן: (1) אויפ'ן עצם יסוד פרעגט ער (*"ועוד יש חילוף..."* / *"ועוד יסרוהו"*): איינער וואס איז פסול לעדות בעבירה איז דאך א *"ישראל גמור לכל דבריו"*, וואס האט פסול לעדות בכלל צו טוהן מיט שליחות הגט?! (2) א ממה-נפשך (*"למה אם הביא פסול... ולא הוצרך לומר בפני נכתב ובפני נחתם"*): אויב דער גט איז מקוים געווארן ("נתקיים הגט") און דער שליח האט נישט געדארפט זאגן "בפני נכתב ובפני נחתם" – פארוואס זאל עס בכלל זיין פסול (אפילו מדרבנן)? און אויב מען פארלאזט זיך יא אויף אים – שטייט אין ראב"ד א שווער לשון: *"אלא אם לא נסמוך בו... למה אינו גט אלא שלא תנשא בו ולומר אינה מגורשת"*.

* *שווערigקייטן אין דעם ראב"ד'ס לשון:* ר' יצחק און ר' יואל אשר מוטשען זיך צו פארשטיין דעם סוף פונעם ראב"ד'ס לשון. ר' יואל אשר וויל זאגן אז דער ראב"ד מיינט צו פרעגן אויב דער רמב"ם זאגט "אינו גט" נאר בתורת חומרא. ר' יצחק האלט אבער אז דאס לשון "אינו גט" מיינט מער ווי א חומרא (און ר' יואל אשר לייגט צו אז "אינו גט" אינעם רמב"ם מיינט אלעמאל מדאורייתא). זיי לאזן איבער דעם פונקטליכן טייטש אינעם ראב"ד בצריך עיון, אבער פאסן צוזאמען אז דער ראב"ד האלט אז א שליח דארף נישט זיין כשר לעדות, בשעת דעם רמב"ם'ס שיטה איז קלאר אז מדרבנן דארף א שליח זיין כשר לעדות.

הלכה ז': תחילתו בפסלות וסופו בכשרות / תחילתו וסופו בדעת

1. דעם רמב"ם'ס וועריטער

היה השליח קטן כשניתן לו הגט, והגדיל, או חרש ונתפקח, שוטה ונשתפה, נכרי ונתגייר, עבד ונשתחרר – הרי זה בטל. אם ניתן לו הגט והוא פיקח ונתחרש וחזר ונתפקח, או שפוי היה כשניתן לו ונשתטה וחזר ונשתפה כשהביאו ליד האשה – הרי זה גט כשר, מפני שתחילתו וסופו בדעת.

2. פשט-ערקלערונג

אויב דער מאן האט געגעבן דעם גט פאר א שליח וועו דער שליח איז געווען א קטן, חרש, שוטה, גוי אדער עבד, און איידער ער האט איבערגעגעבן דעם גט פאר דער פרוי איז ער געווארן כשר (אונטערגעוואקסן, געווארן געזונט, זיך מגייר געווען אדער באפרייט געווארן) – איז דער גט בטל, ווייל אויך בשעת'ן מינוי השליחות מוז ער זיין כשר. אבער אויב ער איז געווען א בר דעת (פיקח/שפוי) וועו מען האט אים ממנה געווען, און אינצווישן איז ער געווארן א חרש אדער שוטה, און דערנאך איז ער צוריק געווארן א בר דעת וועו ער האט איבערגעגעבן דעם גט פאר דער פרוי – איז דער גט כשר, ווייל דער אנפאנג און דער סוף פון דער שליחות זענען געווען בדעת.

3. חידושים און הסברים

*** די הוה אמינא אין דער ערשטער הלכה – קטן והגדיל (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** דער דין אז "קטן והגדיל" איז בטל איז נישט אזוי פשוט. מען וואלט געקענט זאגן אז עס איז דאך דער זעלבער מענטש! דער מאן האט אים געמאכט פאר א שליח פאר צוויי עדים וואס האבן דאס געזען, און יעצט וועו ער גיט עס איבער איז ער שוין א גדול. מען וואלט געקענט הערן א סברא אז ער באקומט דעם פאטענציאל (בכח) צו ווערן א שליח, און עס ווערט חל אין דער מינוט וועו ער ווערט ראוי דערצו. דער רמב"ם פסק'נט אבער אז מען הערט נישט די סברא און דער גט איז בטל (פשוט בטל מן התורה).

*** דער חידוש פון "תחילתו וסופו בדעת" קעגן א שלאפנדיגן אדער שיכור (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** ביים צווייטן פאל (פיקח ונתחרש וחזר ונתפקח), וויל ר' יואל אשר צוגלייכן דעם מצב פון שטות אינמיטן צו א שליח וואס האט אינמיטן דער שליחות געכאפט א דרימל אדער איז געווארן שיכור כלוט. ר' יצחק ווייזט אבער אן אז א דרימל איז גארנישט (א דרימל'דיגן מענטש קען מען אפילו ממנה זיין לכתחילה, כל זמן ער איז נישט שיכור כלוט), און אפילו אויב ער איז אינמיטן געווארן שיכור כלוט איז עס אויך נישט קיין פראבלעם. אבער ביי "נשתטה" איז דא א פיל שטערקערע הוה אמינא צו פסל'ען: וועו ער ווערט א

שוטה "פסל'ט מען אפ דעם גברא"! מען וואלט געקענט זאגן א סברא אז ער איז אינגאנצן געווארן "אויס מענטש", און וועז ער ווערט צוריק געזונט איז ער ווי א "תינוק שנולד" – א נייער מענטש (אזוי ווי מען וואלט אפשר געזאגט אז ער דארף איבער'חזר'ן און מקדש זיין זיין ווייב נאכאמאל!). דאס איז דער חידוש פארוואס די שליחות ווערט נישט איבערגעריסן.

* **למדנ'ישע חקירה אין "חזר ונתפקח" – די אלטע דעת אדער א נייע דעת (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** אויף ר' יצחק'ס סברא שטעלט ר' יואל אשר ארויס א חקירה: וועז א שוטה ווערט צוריק געזונט ("חזר ונתפקח"), איז דער פשט אז ער האט צוריק באקומען די זעלבע *אלטע דעת* וואס ער האט געהאט פריער, אדער האט ער באקומען א *נייע דעת* (א נייעם מצב פון דעת, ווי א גלגול אדער א צווייטער מענטש)? ר' יצחק ענטפערט אז אפילו אויב מען זאגט אז עס איז א נייע דעת, איז די שאלה צי די נייע דעת איז פארבונדן מיט דער אלטער דעת און מיט'ן פריערדיגן מענטש, אז ער גייט צוריק צו זיין פריערדיגן סטאטוס אלס גברא. די הכרעה פון דער הלכה איז אז עס גייט צוריק און די שליחות בלייבט.

הלכה ח' – ט': לשונות פון מינוי שליח לקבלה, און דין קטנה בשליחות קבלה

1. דעם רמב"ם'ס ווערטער

האשה שעשת שליח בעדים ואמרה לו: "טול לי גיטי", או "יהא לי בידך" – הרי זה כאילו אמרה לו "התקבל לי גיטי". ויש לאשה לעשות שליח קבלה לקבל לה גיטה מיד שלוחו של בעלה. וקטנה אינה עושה שליח לקבלה, אף על פי שחצירה קונה לה גיטה כגדולה, מפני ששליח קבלה צריך עדים.

2. פשט-ערקלערונג

וועז א פרוי מאכט א שליח לקבלה פאר עדים, איז דאס קלארסטע לשון "התקבל לי גיטי", אבער אויב זי זאגט "טול לי גיטי" אדער "יהא לי בידך", איז עס אויך גוט און עס הייסט א שליח לקבלה. א פרוי קען מאכן א שליח לקבלה צו נעמען דעם גט אויך פונעם מאנ'ס שליח הולכה (אזוי אז עס זענען דא צוויי שליחים אין דער מעשה). א קטנה (וואס איר טאטע האט איר מקדש געווען און ער איז געשטארבן) קען נישט ממנה זיין א שליח לקבלה; הגם א קטנה'ס חצר קען יא קונה זיין פאר איר דעם גט פונקט ווי ביי א גדולה, קען זי אבער נישט מאכן קיין שליח, ווייל א שליח קבלה דארף עדים.

3. חידושים און הסברים

* **די שוועריגקייט אינעם טעם הרמב"ם: "מפני ששליח קבלה צריך עדים" (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

* *ר' יואל אשר'ס ערשטער ביאור:* חצר ארבעט אויטאמאטיש און דארף נישט קיין מינוי מיט עדים (מען דארף נאר עדים אויף דער נתינת הגט אליין, נישט אויף דער "שליחות" פונעם חצר). אבער מאכן א שליח קבלה פאדערט עדים אויפ'ן מינוי, און יעדע זאך וואס דארף עדים, מוז דער מענטש אויף ווענמען מען איז מעיד (דער משלח) זיין א בר דעת.

* *ר' יצחק'ס שטארקע קשיות אויף דעם טעם:* וואס קומט אהער דער ענין פון עדים? (1) שטעל זיך פאר אז מען וואלט *נישט* געדארפט קיין עדים אויף שליח לקבלה (אזוי ווי ביי שליח להולכה), וואלט א קטנה יא געקענט מאכן א שליח?! א קטן אדער קטנה קען דאך בכלל נישט זיין קיין משלח! (2) פארוואס זאל מען נישט קענען מעיד זיין אויף א קטן? דער כלל איז אז די *עדים* דארפן זיין בני דעת, אבער מען איז דאך מעיד אויף א קטן אין טויזנט ערטער אין ש"ס (למשל ביי בן סורר ומורה וכדו')! (ר' יואל אשר פרובירט צו זאגן אז אפשר מיינט דער רמב"ם די סיבה *פארוואס* שליח קבלה דארף עדים – ווייל ער ווערט "ידו כידה" – אבער ער איז מודה אז עס שטייט נישט אזוי אינעם רמב"ם).

* **די השגת הראב"ד און דער וויכוח איבער "חצר משום שליחות" (ר' יצחק און ר' יואל אשר):**

* *דער ראב"ד:* ר' יצחק ברענגט ארויס מיט התלהבות אז דער ראב"ד פרעגט טאקע די זעלבע קשיא אויפ'ן רמב"ם מיט א שארף לשון: **"אמר אברהם, זה הטעם אין לו טעם ולא ריח, אלא אתם גם אתם, מה אתם בני דעת אף שלוחכם בני דעת"** (דער טעם פונעם רמב"ם האט נישט קיין טעם און אפילו נישט קיין שמעק! נאר דער דין איז פשוט פון די פסוקים אין שליחות אז סיי דער משלח און סיי דער שליח מוזן זיין בני דעת).

* *ר' יואל אשר'ס קשיא אויפ'ן ראב"ד:* דער ראב"ד האט גארנישט פארענטפערט! ווייל אויב חצר ארבעט מטעם שליחות (ווי עס שטייט אין דער גמרא), און א קטנה'ס חצר איז יא קונה פאר איר א גט, האט מען דאך א ראיה אז א קטנה קען יא זיין א משלח! איז וויאזוי קען דער ראב"ד זאגן אז א משלח מוז זיין א בר דעת? און דערצו, דער פסוק "אתם גם אתם" גייט ארויף אויפ'ן שליח, נישט אויפ'ן משלח!

* *ר' יצחק'ס תירוצים פאר'ן ראב"ד:*

1. יעדער איינער פארשטייט פשוט אז א חצר איז נישט קיין אמת'ער שליח. אפילו לויט דער גמרא איז חצר "משום יד" און עס האט נאר א בחינה פון "לא גרע משליחות" (און מען דארף שטיין נעבן דעם חצר וכו'), אבער מען קען נישט צוגלייכן א חצר וואס ארבעט אויטאמאטיש צו ממנה זיין א מענטש אלס שליח.

2. בנוגע דעם לימוד פון "אתם גם אתם": דער גאנצער לימוד פון שליחות איז אז דער שליח דארף זיין פונקט ווי דער משלח ("מה אתם"). פונקט ווי מען לערנט "מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית" – וואס דאס באווייזט אז דער משלח אליין מוז זיין א בן ברית (א גוי קען אויך נישט מאכן קיין שליח) – אזוי אויך ביי "מה אתם בני דעת", איז די הקדמה פון דער דרשה אז דער משלח אליין ("אתם") מוז זיין א בר דעת!

3. ר' יצחק האלט אז דער ראב"ד איז געערעכט, הגם די אחרונים האבן געזאגט אסאך תורות און חילוקים צו פארענטפערן דעם רמב"ם.

הלכה י': וועַן דער בעל איז עוקר די שליחות קבלה צו שליחות הולכה

1. דעם רמב"ם'ס ווערטער

האשה ששלחה שליח לקבלה ואמר לו הבעל אין רצוני שתקבל לה אלא הרי זה גיטה הולך אותו לה, הרשות ביד הבעל ונעשה זה שליח הולכה לא שליח קבלה. אבל אם אמר לו התקבל לה או זכה לה או הא לך, לא עקר שליחות הקבלה. אמר לו הולך לה, עקר שליחות הקבלה ונעשה שליח הבעל. וכן אם אמר לו הולך ותן לה, עקר שליחות הקבלה.

2. פשט-ערקלערונג

אויב א פרוי שיקט א שליח קבלה, אבער דער מאן זאגט אים: "איך וויל נישט אז דו זאלסט עס מקבל זיין פאר איר, נאר נעם דעם גט און טראג עס צו איר", האט דער מאן דאס רעכט דערצו ("עקירת השליחות"). דער שליח ווערט דאן א שליח הולכה און זי ווערט ערשט גע'גט ווען דער גט קומט אן אין אירע הענט. אויב אבער דער מאן זאגט "התקבל לה", "זכה לה" אדער פשוט "הא לך", האט ער נישט עוקר געווען די שליחות קבלה. אויב ער זאגט "הולך לה" אדער "הולך ותן לה" (אפילו ער האט נישט בפירוש געזאגט "אין רצוני שתקבל"), האט ער מיט דעם פאזיטיוון לשון פון הולכה אליין עוקר געווען די שליחות קבלה און אים געמאכט פאר זיין אייגענעם שליח הולכה.

3. חידושים און הסברים

*** די סברא פארוואס דער מאן קען טוישן דעם שליח'ס פונקציע (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

* *די קשיא (ר' יואל אשר):* דאס איז א גרויסער חידוש. לכאורה, אז מיר זאגן ביי א שליח קבלה "ידו כידה", וואלט מען געקענט לערנען אז דאס איז איר אייגן רעכט צו באשטימען אז דעם שליח'ס האנט איז איר האנט. אויב דער מאן גיט למעשה דעם גט אין דער האנט אריין, פארוואס זאלן זיינע ווערטער נישט זיין אומבאדייטנד?

* *דער תירוץ (ר' יצחק):* וויבאלד דער מאן איז בכלל נישט מחויב איר צו געבן א גט (מגרש איז נאר לרצונו), האט ער א פולשטענדיג רעכט צו זאגן "איך פייף זיך אן אין איר שליחות, איך בין נישט מסכים איר צו געבן א גט דורך א שליח קבלה". עס מאכט זיך נאר צופעליג אז ער ניצט דעם זעלבן מענטש און מאכט אים פאר זיין אייגענעם שליח הולכה, וואס האט גארנישט צו טוהן מיט איר שליחות. ר' יואל אשר איז מסכים אז כאטש "ידו כידה", בלייבט עס נאך אלץ תלוי אין דעם מאנ'ס הסכמה צו געבן בתורת קבלה.

הלכה י"א (אדער המשך): הכחשה צווישן דעם שליח און דער פרוי (קבלה קעגן הבאה)

1. דעם רמב"ם'ס ווערטער

שליח האשה שבא ליטול גט מן הבעל ואמר לו שליח קבלה אני, ואמר לו הבעל הא לך גט זה כמו שאמרה, כלומר בין שעשת אותך שליח קבלה או שליח הבאה הרי את כמו שאמרה. והביא את הגט ואמרה לו לא שמתיך אלא שליח הבאה, אפילו הגיע הגט לידה אינה מגורשת, שהרי עקר השליח שליחות שאמרה היא ואמר לבעל מעולם לא נעשיתי שליח הבאה לה. אמר השליח לבעל שליח הבאה אני... ואמרה לו שליח קבלה שמתיך, כיון שהגיע הגט לידה מגורשת, שהרי לא עקר שליחות שאמרה אלא גרע אותה, שהרי היא אומרת לקבלה והוא אמר לבעל להבאה בלבד.

2. פשט-ערקלערונג

אויב דער שליח קומט צום מאן און זאגט "איך בין א שליח קבלה", און דער מאן ענטפערט "נעם דעם גט אזוי ווי זי האט געזאגט" (צי קבלה צי הבאה). דערנאך ברענגט ער דעם גט צו דער פרוי, און זי זאגט אים: "איך האב דיר נאר געמאכט פאר א שליח הבאה, נישט קבלה!" – אפילו דער גט קומט אן אין איר האנט, איז זי נישט גע'גט, ווייל דער שליח האט עוקר געווען זיין אמת'ע שליחות. אבער אין דעם פארקערטן פאל: דער שליח זאגט פאר'ן מאן "איך בין א שליח הבאה", דער מאן זאגט "נעם עס כמו שאמרה", און וועַן ער ברענגט עס צו דער פרוי זאגט זי "איך האב דיר דאך געמאכט פאר א שליח קבלה!" – דאן, אזוי ווי ס'קומט אן אין איר האנט איז זי יא גע'גט, ווייל דער שליח האט נישט עוקר געווען די שליחות נאר ער האט עס בלויז פארמינערט ("גרע אותה").

3. חידושים און הסברים

* **תלוי אין שיטת הרמב"ם (ר' יואל אשר):** די גאנצע הלכה גייט נאר לויט דער שיטה פונעם רמב"ם (אין הלכה ב') אז א פרוי קען אויך מאכן א "שליח הבאה".

*** ביי וועמען ליגט דער חסרון אין דעם ערשטן פאל – ער זאגט קבלה, זי זאגט הבאה? (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

* ר' יואל אשר האט אנפאנג געוואלט זאגן אז די פראבלעם איז ביים *מאן*: דער מאן האט עס געגעבן על דעת דעם וואס דער שליח האט געזאגט אז ער איז א שליח קבלה, און באמת האט ער נישט געהאט קיין רשות דערצו. ר' יצחק פרעגט אבער: דער מאן האט דאך בפירוש געזאגט "כמו שאמרה" – דעם מאן ארט בכלל נישט וואספארא שליח ער איז, ער איז מסכים אויף וואס אימער די פרוי האט געוואלט!

* צוליב דעם קומען זיי צום אויספיר אז די פראבלעם ליגט אינגאנצן ביים **שליח**, נישט ביים מאן. ר' יצחק איז מסביר די סברא: א שליח דארף נישט זיין א שליח בעל כרחו; ער האט א רעכט זיך צו "רעזיגנירן" (אויפגעבן די שליחות). וועַן די פרוי האט אים געמאכט פאר א שליח הבאה, און ער גייט צום מאן און זאגט "איך בין א שליח קבלה", האט ער מיט דעם בפירוש אויפגעגעבן און מבטל געווען זיין שליחות הבאה (כאילו ער זאגט "מעולם לא נעשיתי שליח הבאה"). ממילא איז ער געווארן "אויס שליח הבאה", און פאר קבלה האט ער דאך קיינמאל נישט באקומען קיין הרשאה פון דער פרוי. קומט אויס אז ער איז

גארנישט, און אפילו דער מאן איז מסכים צו אלעם, איז די שליחות בטל.

* **די סברא פון "גרע אותה" אין דעם צווייטן פאל — ער זאגט הבאה, זי זאגט קבלה (ר' יצחק און ר' יואל אשר):** פארוואס איז דא נישט בטל די שליחות? "שליחות קבלה" איז א שטערקערע און גרעסערע שליחות ווי "הבאה" (ווייל ביי קבלה איז "ידו כידה" און זי ווערט גלייך גע'גט, מה שאין כן ביי הבאה דארף מען ווארטן ביז עס קומט אין איר האנט). ממילא איז דא א כלל פון **"יש בכלל מאתים מנה"** — אין שליחות קבלה ליגט שוין אינעווייניג די קלענערע שליחות פון הבאה (ווי א פרט אינעם כלל). וועו זי מאכט

אים פאר א שליח קבלה, און ער זאגט פאר'ן מאן "איך בין א שליח הבאה", האט ער נישט עוקר געווען די שליחות, נאר ער האט בלויז געזאגט אז ער איז נישט מסכים צו מקבל זיין דעם גרויסן כח פון קבלה, און ער נעמט אויף זיך נאר דעם קלענערן טייל דערפון (הבאה). די פרוי זאגט אים אויך: "דו ביסט זיכער געווען מיין שליח, איך האב דיר אפילו געגעבן נאך מער כח ווי דו האסט געמיינט". ממילא בלייבט ער א גילטיגער שליח הבאה (ר' יצחק מערקט אן אז אזוי לערנט אויך רש"י).

הלכה י"ב — י"ג (אדער י"ד): וועו די פרוי וויל מאכן דעם מאנ'ס שליח הולכה פאר איר שומר אדער שליח קבלה

1. **דעם רמב"ם'ס ווערטער**

הבעל ששלח גט לאשתו, בא שליח ליתנו לה, לא נטלתו אלא אמרה לו בפני עדים יהיה לי גט זה פיקדון אצלך, או שאמרה לו הרי את שליח לקבלו לי, הרי זו מגורשת בספק עד שיגיע גט לידה, ומשיגיע גט לידה תתגרש ודאי.

2. **פשט-ערקלערונג**

א מאן האט געשיקט א גט מיט א שליח הולכה. וועו דער שליח קומט עס איר אביערגעבן, נעמט זי עס נישט אין איר האנט, נאר זי זאגט אים פאר עדים: "זאל דער גט בלייבן ליגן ביי דיר אלס א פיקדון פאר מיר", אדער זי זאגט אים: "וועו דו יעצט מיין שליח קבלה עס צו מקבל זיין פאר מיר". אין ביידע פעלער איז זי א ספק מגורשת ביז דער גט קומט טאקע אן אין איר האנט אריין, און וועו עס קומט אן אין איר האנט ווערט זי א ודאי מגורשת.

3. **חידושים און הסברים**

* **וואס איז דער ספק אין הלכה? (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

1. ביי "הרי את שליח לקבלו לי", איז דער ספק צי דער זעלבער מענטש וואס איז געשיקט געווארן דורכ'ן מאן אלס שליח הולכה קען זיך אינמיטן דער שליחות "טרענספארמירן" (איבערדרייען) צו ווערן א שליח קבלה פאר דער פרוי, אז ער זאל עס כאילו מקבל זיין פון זיך אליין פאר איר.

2. ביי "יהיה לי פיקדון אצלך", וויל זי עס קונה זיין שוין יעצט אז עס זאל נאר ליגן ביי אים בתורת פיקדון, אבער דער אינציגער וועג וויאזוי זי קען עס קונה זיין אן דעם וואס עס זאל אנקומען אין איר האנט איז נאר אויב ער ווערט איר שליח קבלה, ממילא קומט עס צוריק צום זעלבן ספק.

* *[דיגרעסיע / ווערטל: ר' יצחק רופט עס אן א שאלה פון "טרענסדזשענדער" אדער "טומטום" — צי איין מענטש קען אין איין רגע רעפרעזענטירן דעם מאן און גלייכצייטיג ווערן די פרוי. ער כאפט זיך אבער גלייך אז שליחות מאכט נישט דעם מענטש ממש פאר'ן משלח עד כדי כך, ווי מיר האבן שוין פריער געלערנט אז "שליח נעשה עד".]*

הלכה י"ד — ט"ו: די הלכות פון מסירת הגט דורך א שליח (עדי מסירה און קריאת הגט)

1. **דעם רמב"ם'ס ווערטער**

שליח שהביא גט כשהוא נותנו לה צריך ליתנו בפני שנים, ואותן השנים צריכין לקרותו ואחר כך יינתן לה בפניהם, שדין השליח עם האשה כדין הבעל עמה שתחתיו הוא קם. לפיכך אם נתנו השליח לה ולא קראוהו עדי מסירה, ונטלתו וזרקתו לים, ספק מגורשת. עבר השליח ונתן הגט בינו לבינה, יטלנו ממנה ויחזור ויתננו בפני שנים. ואם מת, הואיל והגט יוצא מתחת ידה ומקוים בחותמיו, הרי זה כשר.

2. **פשט-ערקלערונג**

וועו א שליח (הולכה אדער הבאה) גיט איבער דעם גט פאר דער פרוי, מוז ער עס געבן פאר צוויי עדי מסירה, און די צוויי עדים מוזן פריער איבערליינען דעם גט פאר ער גיט עס איר, ווייל דער שליח שטייט אין פלאץ פונעם מאן ("שתחתיו הוא קם") און האט פונקט די זעלבע הלכות ווי דער מאן. דעריבער: (1) אויב די עדי מסירה האבן עס נישט געליינט פאר'ן איבערגעבן, און זי האט עס ענומען און אריינגעווארפן אין ים אריין, איז זי א ספק מגורשת. (2) אויב דער שליח האט עובר געווען און איר געגעבן דעם גט בינו לבינה (אן עדי מסירה), קען מען עס פארריכטן דורך דעם וואס ער נעמט עס צוריק פון איר און גיט עס איר נאכאמאל איבער פאר צוויי עדים (און דער גט ווערט חל ביים צווייטן מאל). (3) אויב דער שליח איז געשטארבן איידער ער האט עס געקענט צוריקנעמען, איז די הלכה אז וויבאלד דער גט קומט ארויס פון אירע הענט און איז מקוים מיט עדי חתימה, איז דער גט כשר בדיעבד.

3. **חידושים און הסברים**

* **די סברא פארוואס מען איז חושש אז ס'איז נישט געווען קיין גט ביי א שליח (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** אויף דער הלכה אז אויב די עדים האבן עס נישט געליינט און זי ווארפט עס אין ים איז זי א ספק מגורשת (ווייל מיר ווייסן נישט צי עס איז באמת געווען א גט, אפשר איז עס געווען א מזוזה אדער אן אנדער שטער), וואונדערט זיך ר' יואל אשר: וועו דער מאן אליין גיט א שטער, פארשטייט מען די סברא אז א מאן וויל אמאל אפטוהן זיין ווייב און איר דערלאנגען א פאלשן פאפיר. אבער וועו א שליח

טראגט א גט א גאנצן וועג, וואס זענען די שאנסן אז ער האט געשלעפט א מגילה אדער א מזוזה? ס'האט דאך נישט קיין פשט! ר' יצחק ענטפערט אז וויבאלד דער רמב"ם שטעלט אוועק דעם יסוד אז "דין השליח עם האשה כדין הבעל עמה", מאכט די הלכה נישט קיין שום חילוק, און אלע דינים וואס מיר האבן געלערנט פריער ביים מאן אליין גייען ארויף אויפ'ן שליח אויך.

הלכה ט"ז: מבטל זיין א גט וואס איז געשיקט געווארן מיט א שליח

1. **דעם רמב"ם'ס וועריאנט**

שליח שנטל את הגט וקודם שיגיע ליד האשה חזר הבעל ואמר לו גט ששלחתי עמך בטל, או שקדם ואמר לאשה גט ששלחתי לך בטל, או ששלח שליח אחר לבטלו, או שאמר לאחרים גט ששלחתי לאשתי בטל – הרי זה בטל ואף על פי שהגיע לידה. וכל המבטל בפני אחרים צריך לבטל בפני שנים. ואם אחר שהגיע גט לידה או ליד שליח קבלה אינו יכול לבטלו, ואף על פי שחזר בתוך כדי דיבור וביטלו, הואיל ואחר שהגיע לידה או ליד שליח קבלה או לחצירה ביטלו – אינו בטל והרי זה גט כשר.

2. **פשט-ערקלערונג**

איידער דער גט קומט אן צו דער פרוי, קען דער מאן חרטה האבן און עס מבטל זיין – צי ער זאגט עס פאר'ן שליח, פאר דער פרוי, שיקט א צווייטן שליח, אדער זאגט עס פאר צוויי אנדערע מענטשן (עדים). איינמאל דער גט קומט אן אין איר האנט, אין איר חצר, אדער צו איר שליח קבלה, איז דער חלות גט שוין געשען און מען קען מער נישט מבטל זיין (אפילו תוך כדי דיבור).

3. **חידושים און הסברים**

* **בינו לבין עצמו אדער פאר איינעם העלפט נישט (ר' יצחק און ר' יואל אשר):** דער מאן קען נישט מבטל זיין דעם גט בינו לבין עצמו, און אפילו פאר איין פרעמדן מענטש העלפט עס נישט; אויב ער איז מבטל "בפני אחרים" מוז עס זיין דווקא פאר צוויי מענטשן.

* **תוך כדי דיבור ביי גיטין וקידושין (ר' יואל אשר):** נאכ'ן אנקומען לידה העלפט נישט קיין ביטול אפילו "תוך כדי דיבור". אין אלע אנדערע הלכות אין דער תורה איז דער כלל אז "תוך כדי דיבור" איז ווי מען האט נאכנישט געענדיגט און דער ענין איז נאך אפן צו קענען צוריקציען. אבער ביי קידושין און גירושין, וויבאלד דער מעשה (דאס אנקומען לידה) איז געשען, איז דער חלות גלייך פארטיג און תוך כדי דיבור העלפט גארנישט (ווי מען האט שוין געלערנט פריער אין הלכות קידושין).

הלכה י"ז: רודף נאכ'ן שליח כדי מבטל צו זיין

1. **דעם רמב"ם'ס וועריאנט**

היה מחזר ומבקש השליח כדי לבטלו, או שהיה מבקש שנים שיבטלו בפניהם, ובין שהוא מחזר ורודף הגיע הגט לידה ואחר כך ביטל – אינו בטל, ואף על פי שהיה מחזר לבטלו קודם שיגיע לידה.

2. **פשט-ערקלערונג**

אויב דער מאן איז געלאפן און געזוכט דעם שליח אים צו שטערן, אדער געזוכט צוויי עדים מבטל צו זיין פאר זיי, און אינצווישן איז דער גט אנגעקומען צו דער פרוי און ערשט דערנאך האט ער עס מבטל געוואן – איז דער גט נישט בטל.

3. **חידושים און הסברים**

* **גילוי דעת אן א חלות ביטול העלפט נישט (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** דער חידוש איז אז אפילו צוויי מענטשן האבן קלאר געזען ווי ער לויפט און שרייט "וואו איז דער שליח? איך וויל מבטל זיין דעם גט!" אדער "וואו זענען דא צוויי כשר'ע עדים?", איז דאס נאר א גילוי דעת אז ער איז נישט צופרידן און וויל עס מבטל זיין, אבער ער האט נאכנישט געמאכט דעם עצם מעשה און חלות פון "ביטול". ר' יצחק פארמולירט עס אלס א "כלל גדול בתורה": בלויז "וועלן" איז גארנישט ווערט; מען מוז טוהן דעם פועל יוצא. וואלט ער געהאט שכל, וואלט ער גלייך געזאגט פאר די מענטשן וואס שטייען דארט "איך בין עס מבטל פאר אייך", אבער וויבאלד ער האט נאר "געזוכט" (צב"ש ער האט געזוכט צוויי מהודר'דיגע עדים אדער א באשטימטע גרופע) און נישט אויסגעפירט דעם ביטול אין צייט, האט ער פארפאסט.

הלכה י"ח: מבטל זיין וועז עס זענען דא אסאך שלוחים

1. **דעם רמב"ם'ס וועריאנט**

אמר לעשרה כתבו גט ותנו לאשתי יכול לבטל זה שלא בפני זה, ואפילו בפני שנים אחרים. שלח הגט ביד שנים הרי זה יכול לבטלו זה שלא בפני זה, ואפילו היו עשרה, משביטלו בפני אחד – בטל הגט.

2. **פשט-ערקלערונג**

אויב ער האט באפוילן צען מענטשן צו שרייבן און געבן א גט, אדער געשיקט א גט מיט צוויי אדער צען שלוחים, דארף ער נישט מבטל זיין פאר אלעמען צוזאמען, נאר ער קען עס מבטל זיין פאר איינעם נישט אין דער אנווועזנהייט פונעם צווייטן, אדער פאר צוויי אנדערע עדים.

3. **חידושים און הסברים**

* **די הוה אמינא אין דער גמרא (ר' יצחק):** דאס איז א גאנצע סוגיא אין דער גמרא, וואו עס איז דא א שטארקע סברא צו זאגן אז וויבאלד ער האט געמאכט א שליחות פאר צען מענטשן, קען ער עס נישט מבטל זיין סיידן אין פראנט פון אלע צען. דער רמב"ם פסק'נט אבער אז מען דארף נישט.

הלכה י"ט – כ': מסירת מודעא אויף א גט, איר תקנה, און דין קנין

1. **דעם רמב"ם'ס ווערטער**

וכן מי שאמר לשנים גט שאני כותב לאשתי בטל הוא, וכתב אחרי כן גט ונתנו לה בפני שנים אחרים – הרי זה גט בטל, וזו היא מסירת המודעא על הגט. וכן אם אמר להם כל גט שיכתוב לי פלוני בטל, או כל גט שאכתוב בבית דינו של פלוני הרי הוא בטל, או כל גט שאכתוב מהיום עד עשרים שנה בטל. וכן אם אמר לשנים כל גט שאכתוב לפלונית אשתי בטל הוא וכל דבר שאבטל בו מודעא זו הרי הוא בטל, וכתב אחר כן גט ונתנו לה, אף על פי שביטל המודעא קודם – הרי הגט בטל. אם כן מה תקנת דבר זה? שיאמרו לו העדים קודם כתיבת הגט: אמור בפנינו שכל הדברים שמסרת שגורמין כשיתקיימו אותן הדברים לבטל גט זה הרי הן בטלין, והוא אומר הין, ואחר כך אומר להן לכתוב ולחתום וליתן לה, ולא יניחוהו לילך עד שיגיע גט לידה כדי שלא יצא ויבטלו. ואין המוסר מודעא ולא המבטל מודעא צריך קנין.

2. **פשט-ערקלערונג**

א מאן קען מבטל זיין א גט נאך פאר'ן שרייבן דורכ'ן זאגן פאר צוויי עדים אז יעדער גט וואס ער וועט שרייבן זאל זיין בטל ("מסירת מודעא" – ענליך צו "כל נדרי" וואו מען זאגט אז וואס מען וועט זאגן מארגן איז בטל). אויב ער מאכט א מודעא און לייגט צו א "מודעא דמודעא" (אז אויך יעדער ביטול מודעא וואס ער וועט מאכן זאל זיין בטל), העלפט נישט קיין סתם ביטול מודעא. די תקנה איז אז די עדים זאלן אים הייסן זאגן פאר'ן שרייבן אז "אלע ווערטער וואס ער האט איבערגעגעבן וואס קענען גורם זיין צו מבטל זיין דעם גט זענען בטל", און מען לאזט אים נישט ארויסגיין פון דארט ביז דער גט קומט אן אין איר האנט. מען דארף צוויי עדים אויף מסירת מודעא און ביטול מודעא, אבער מען דארף נישט מאכן קיין קנין.

3. **חידושים און הסברים**

* **חילוק צווישן הלכה ט"ז און הלכה י"ט (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** אין די פריערדיגע הלכות (ט"ז–י"ח), ווען דער גט איז שוין געשריבן און ער שיקט א שליח, איז ער בעצם מבטל די **שליחות**. דא אין הלכה י"ט (מסירת מודעא פאר'ן שרייבן) איז ער מבטל דעם **עצם גט** אליין.

* **וויאזוי די תקנה ברעכט די קייט פון "מודעא אויף א מודעא" (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** אויף דער קשיא פונעם רמב"ם ("אם כן מה תקנת דבר זה") – אויב א מענטש זאגט "מיין ביטול מודעא זאל אויך זיין בטל", קען ער דאך מאכן אן ענדלאזע קייט פון מודעא אויף מודעא, און וויאזוי העלפט דער נוסח פון די עדים מער ווי א סתם ביטול מודעא? – איז דער תירוץ: ווען ער איז מבטל נאר די מודעא, בלייבט נאך די צווייטע קלאז וואס האט מבטל געווען דעם ביטול. אבער מיט דעם נוסח "כל הדברים שמסרת שגורמין... לבטל גט זה הרי הן בטלין", גייט ער נישט אויף א ספעציפישער מודעא, נאר ער נעמט ארום אויטאמאטיש **אלעס** ("עד סוף העולם") – סיי די ערשטע וועדטער ("בטל הוא") און סיי אלע ארומיגע וועדטער וואס העלפן ארויס יענע וועדטער צו ברענגען דעם רעזולטאט פון מבטל זיין דעם גט. ממילא וועדט די גאנצע קייט אויפאמאל צעבראכן, נישט קיין חילוק וויפיל מאל ער האט געמאכט א מודעא אויף א מודעא.

* **פארוואס מען האלט אים דארט אין בית דין (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** וויבאלד ער האט זיך ארויסגעוויזן אלס א "מודעא מענטש", איז נאך אלץ דא א חשש אז ער וועט ארויסגיין פון בית דין אויף איין סעקונדע און מאכן א פרישע מסירת מודעא (אדער מבטל זיין די שליחות אינצווישן), דעריבער מוז מען אים האלטן אין בית דין ביז דער גט קומט אן לידה.

* **די הוה אמינא אז מען דארף א קנין ביי מודעא (ר' יואל אשר):** ביי מינוי שליחות און ביטול שליחות האט דער רמב"ם בכלל נישט דערמאנט אז מען דארף נישט קיין קנין, פארוואס דארף ער עס דא ביי מודעא יא אויסשמועסן? דער תירוץ איז (לויט די מפרשים): ביי שליחות איז דאס באשטעלן דעם שליח נאר אן ענין פון "דיבור" אן א מעשה, איז פארשטענדליך אז מען קען עס מבטל זיין מיט א דיבור. אבער שרייבן און געבן א גט איז אן ערנסטער **מעשה**. וואלט איינעם איינגעפאלן צו זאגן אז כדי מבטל צו זיין א מעשה (אדער מבטל צו זיין די מודעא אויפ'ן מעשה) איז בלויז א דיבור נישט גענוג, נאר מען דארף טוהן א מעשה קנין (וואס ווייזט אויף מער ערנסטקייט און אחריות). קומט דער רמב"ם אונז לערנען אז עס דארף נישט קיין קנין.

* *[דיגרעסיע: ביטול מודעא אין שטרות און קאנטראקטן היינט]:* ר' יצחק מערקט אן אז אין בית דין ביי א גט, ווי אויך אין א כתובה און אנדערע ערנסטע שטרות, שרייבט מען טאקע שטענדיג אריין א לשון פון ביטול מודעא (און מודעא דמודעא). ער לייגט צו מיט א שמיץ אז אסאך מוסדות וואס הייסן מענטשן אונטערשרייבן אלע מיני תקנות פארגעסן אריינצושרייבן א ביטול מודעא (און זיכער נישט קיין ביטול אויף א מודעא דמודעא), ממילא קען א מענטש גרינג מוסר מודעא זיין פאר'ן אונטערשרייבן (און ער וואונדערט זיך צי גרויסע קאמפאניס ווי "גוגל" לייגן יא אריין אזא לשון אין זייערע קאנטראקטן).

הלכה כ"א: דער חילוק צווישן מבטל זיין די שליחות און מבטל זיין דעם עצם גט

1. **דעם רמב"ם'ס ווערטער**

השולח גט ביד שליח וביטל הגט, הרי זה חוזר ומגרש בו כשירצה, שלא ביטלו מתורת גט אלא ביטל השליחות. לפיכך אם היה הגט ביד הבעל וביטלו כגון שאמר גט זה בטל הוא אינו מגרש בו לעולם והרי הוא כחרש, ואם גירש בו אינה מגורשת. וכן אם פירש בעת שביטלו והוא ביד השליח ואמר גט ששלחתי הרי הוא בטל מלהיות גט אינו מגרש בו לעולם.

2. **פשט-ערקלערונג**

וועלן דער מאן איז מבטל א גט וואס ער האט געשיקט מיט א שליח (און זאגט סתם "גט ששלחתי בטל"), מיינט ער נישט צו פסל'ען דאס עצם שטר הגט ("לא ביטלו מתורת גט"), נאר בלויז מבטל צו זיין די שליחות; ממילא קען ער שפעטער צוריק נעמען דעם זעלבן גט און מגרש זיין דערמיט. אבער ("לפיכך") אויב דער גט ליגט ביים מאן אליין אין טאש – וואו עס איז נישטא קיין שליח – און ער זאגט "גט זה בטל הוא", אדער אפילו אויב דער גט איז יא ביים שליח אבער דער מאן איז מפרש קלאר "גט ששלחתי הרי הוא בטל מלהיות גט", דעמאלט האט ער מבטל געווען דאס עצם שטר. ער קען שוין קיינמאל נישט מגרש זיין דערמיט, עס איז ווי א שארבן (כחרש), און אויב ער גט דערמיט איז זי נישט מגורשת.

3. חידושים און הסברים

*** די סברא וויאזוי מען קען מבטל זיין א כשר'ן חפצא פון א גט, און די מחלוקת ראשונים (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

* *די קשיא (ר' יואל אשר):* א שליחות פארשטייט מען אז מען קען מבטל זיין, אבער וויאזוי קען א מענטש מיט בלויזע ווערטער מבטל זיין דאס צעטל פונעם גט אליין, אז עס זאל ווערן כחרש? דער גט איז דאך שוין געשריבן געווארן דורך א כשר'ן סופר לשמה (לשם האיש והאשה)!

* *דער תירוץ (ר' יצחק):* אלעס ביי א גט הענגט אינגאנצן אין דעם מאנ'ס רצון; א גט דארף געשריבן און געגעבן ווערן מיט זיין רצון. ווען ער איז מבטל דעם גט, נעמט ער אוועק זיין רצון פונעם שטר און זאגט "איך בין קיינמאל נישט מסכים צו גט'ן מיט דעם גט". ר' יצחק מערקט אן אז דער **רמב"ן**, **תוספות** און אנדערע ראשונים קריגן טאקע אויפ'ן רמב"ם און האלטן אז מען קען בכלל נישט מבטל זיין דאס צעטל פון א גט (מען קען נאר מבטל זיין די שליחות), אבער דער רמב"ם האלט אז וויבאלד אלעס גייט מיט זיין רצון, קען ער מיט זיין רצון מבטל זיין דעם גט אליין.

* *דער מגיד משנה:* ר' יצחק ברענגט דעם **מגיד משנה** אויפ'ן פלאץ, וועלכער שרייבט זייער שטארק אז כאטש תוספות און דער רמב"ן זענען נישט זיכער אז עס איז דא אזא מושג פון מבטל זיין דעם גט אליין, פונדעסטוועגן "שומר נפשו ירחק ממנו", ווייל לויט'ן רמב"ם איז דער ביטול אן ערנסטע זאך און דער גט איז אינגאנצן בטל, ממילא מוז מען זיכער חושש זיין פאר שיטת הרמב"ם.

* **קשיא: פארוואס איז דער רצון נישט "חוזר וניעור" אויף מארגן? (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** ר' יואל אשר פרעגט אויף ר' יצחק'ס סברא: אויב עס האנדלט זיך נאר אין דעם מאנ'ס רצון, פארוואס זאגט דער רמב"ם "אינו מגרש בו לעולם"? אויב נעכטן האט ער אוועקגענומען זיין רצון, און איבערמארגן וועקט ער זיך אויף, ער איז זיך מישב, און באקומט צוריק א רצון צו גט'ן מיט דעם שטר (וואס איז דאך לכתחילה געשריבן געווארן לשמה מיט זיין רצון) – פארוואס זאל דער רצון נישט זיין "חוזר וניעור" אז ער זאל יא קענען גט'ן דערמיט פון יעצט און ווייטער? ר' יצחק הערט די קשיא ("מ'קען טאקע אזוי טראכטן") און לאזט עס אן א קלארן תירוץ, באמערקנדיג אז אין דער גמרא איז דא א שאלה ווען דער מאן איז מבטל א גט וואס ער האט געשיקט מיט א שליח (און זאגט סתם "גט ששלחתי בטל"), מיינט ער נישט צו פסל'ען דאס עצם שטר הגט ("לא ביטלו מתורת גט"), נאר בלויז מבטל צו זיין די שליחות; ממילא קען ער שפעטער צוריק נעמען דעם זעלבן גט און מגרש זיין דערמיט. אבער ("לפיכך") אויב דער גט ליגט ביים מאן אליין אין טאש – וואו עס איז נישטא קיין שליח – און ער זאגט "גט זה בטל הוא", אדער אפילו אויב דער גט איז יא ביים שליח אבער דער מאן איז מפרש קלאר "גט ששלחתי הרי הוא בטל מלהיות גט", דעמאלט האט ער מבטל געווען דאס עצם שטר. ער קען שוין קיינמאל נישט מגרש זיין דערמיט, עס איז ווי א שארבן (כחרש), און אויב ער גט דערמיט איז זי נישט מגורשת.

3. חידושים און הסברים

*** די סברא וויאזוי מען קען מבטל זיין א כשר'ן חפצא פון א גט, און די מחלוקת ראשונים (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

* *די קשיא (ר' יואל אשר):* א שליחות פארשטייט מען אז מען קען מבטל זיין, אבער וויאזוי קען א מענטש מיט בלויזע ווערטער מבטל זיין דאס צעטל פונעם גט אליין, אז עס זאל ווערן כחרש? דער גט איז דאך שוין געשריבן געווארן דורך א כשר'ן סופר לשמה (לשם האיש והאשה)!

* *דער תירוץ (ר' יצחק):* אלעס ביי א גט הענגט אינגאנצן אין דעם מאנ'ס רצון; א גט דארף געשריבן און געגעבן ווערן מיט זיין רצון. ווען ער איז מבטל דעם גט, נעמט ער אוועק זיין רצון פונעם שטר און זאגט "איך בין קיינמאל נישט מסכים צו גט'ן מיט דעם גט". ר' יצחק מערקט אן אז דער **רמב"ן**, **תוספות** און אנדערע ראשונים קריגן טאקע אויפ'ן רמב"ם און האלטן אז מען קען בכלל נישט מבטל זיין דאס צעטל פון א גט (מען קען נאר מבטל זיין די שליחות), אבער דער רמב"ם האלט אז וויבאלד אלעס גייט מיט זיין רצון, קען ער מיט זיין רצון מבטל זיין דעם גט אליין.

* *דער מגיד משנה:* ר' יצחק ברענגט דעם **מגיד משנה** אויפ'ן פלאץ, וועלכער שרייבט זייער שטארק אז כאטש תוספות און דער רמב"ן זענען נישט זיכער אז עס איז דא אזא מושג פון מבטל זיין דעם גט אליין, פונדעסטוועגן "שומר נפשו ירחק ממנו", ווייל לויט'ן רמב"ם איז דער ביטול אן ערנסטע זאך און דער גט איז אינגאנצן בטל, ממילא מוז מען זיכער חושש זיין פאר שיטת הרמב"ם.

*** קשיא: פארוואס איז דער רצון נישט "חוזר וניעור" אויף מארגן? (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** ר' יואל אשר פרעגט אויף ר' יצחק'ס סברא: אויב עס האנדלט זיך נאר אין דעם מאנ'ס רצון, פארוואס זאגט דער רמב"ם "אינו מגרש בו לעולם"? אויב נעכטן האט ער אוועקגענומען זיין רצון, און איבערמארגן וועקט ער זיך אויף, ער איז זיך מישב, און באקומט צוריק א רצון צו גט'ן מיט דעם שטר (וואס איז דאך לכתחילה געשריבן געווארן לשמה מיט זיין רצון) – פארוואס זאל דער רצון נישט זיין "חוזר וניעור" אז ער זאל יא קענען גט'ן דערמיט פון יעצט און ווייטער? ר' יצחק הערט די קשיא ("מ'קען טאקע אזוי טראכטן") און לאזט עס אן א קלארן תירוץ, באמערקנדיג אז אין דער גמרא איז דא א שאלה ווען דער מאן איז מבטל א גט וואס ער האט געשיקט מיט א שליח (און זאגט סתם "גט ששלחתי בטל"), מיינט ער נישט צו פסל'ען דאס עצם שטר הגט ("לא ביטלו מתורת גט"), נאר בלויז מבטל צו זיין די שליחות; ממילא קען ער שפעטער צוריק נעמען דעם זעלבן גט און מגרש זיין דערמיט. אבער ("לפיכך") אויב דער גט ליגט ביים מאן אליין אין טאש – וואו עס איז נישטא קיין שליח – און ער זאגט "גט זה בטל הוא", אדער אפילו אויב דער גט איז יא ביים שליח אבער דער מאן איז מפרש קלאר "גט ששלחתי הרי הוא בטל מלהיות גט", דעמאלט האט ער מבטל געווען דאס עצם שטר. ער קען שוין קיינמאל נישט מגרש זיין דערמיט, עס איז ווי א שארבן (כחרש), און אויב ער גט דערמיט איז זי נישט מגורשת.

הלכה כ"ב: מיט וועלכע לשונות איז מען מבטל א גט (לשון מבטל קעגן לשון מודיע)

1. דעם רמב"ם'ס וועריאציע

באי זה לשונות מבטל הגט, אם אמר בטל הוא, אי אפשי בו, גט זה לא יועיל לא יעזוב לא ישלח לא יגרש, יהא כחרש יהא חרש הרי הוא כחרש, אם אמר אחד מאלו ומן הדומה להן הרי זה ביטלו. אבל אם אמר גט זה אינו גט, פסול הוא, אינו מועיל אינו מתיר אינו משלח אינו מגרש, חרש הוא, לא אמר כלום שאין זה לשון מבטל אלא לשון מודיע אמיתת הדבר והרי הודיע לנו דבר שאינו כן כמי שאומר על דבר האסור שהוא מותר או על הטמא שהוא טהור. אמר גט זה בטל שמשמעו פועל שעבר כגון חמק עבר הרי זה ספק לפיכך אם נתגרשה בגט זה הרי היא ספק מגורשת.

2. פשט-ערקלערונג

דער רמב"ם צעטיילט צווישן דריי סארטן לשונות:

1. לשונות וואס זענען מבטל דעם גט להבא ("בטל הוא", "אי אפשי בו", "לא יועיל", "לא יעזוב" [דאס פארקערטע פון עזיבה/גירושין], "לא ישלח", "לא יגרש", "יהא כחרש", "יהא חרש", "הרי הוא כחרש") – מיט די אלע איז ער מבטל דאס שטר.

2. לשונות וואס קלינגען ווי ער דערציילט א פאקט וואס איז שוין אזוי ("אינו גט", "פסול הוא", "אינו מועיל", "אינו מתיר", "אינו משלח", "אינו מגרש", "חרש הוא") – דא האט ער גארנישט געזאגט ("לא אמר כלום"), ווייל דאס איז א לשון פון מודיע זיין א מציאות, און ער זאגט א ליגנט (ווי איינער זאגט אויף אסור אז ס'איז מותר אדער אויף טמא אז ס'איז טהור).

3. א לשון וואס איז א ספק ("בטל" – מיט א פתח/קמץ וואס קלינגט ווי לשון עבר, ווי "חמק עבר") – דאס איז א ספק צי ער מיינט עס מבטל צו זיין יעצט אדער ער זאגט א פאלשן פאקט אז ס'איז שוין בטל געווארן, ממילא איז זי ספק מגורשת.

3. חידושים און הסברים

*** דער חילוק צווישן "הרי הוא כחרש" און "חרש הוא" (ר' יצחק און ר' יואל אשר):** ווען ער זאגט "חרש הוא" איז עס גארנישט, אבער ווען ער זאגט "הרי הוא כחרש" איז עס יא א גוטער ביטול (צוזאמען מיט "יהא כחרש"). פארוואס קלינגט "הרי הוא" נישט ווי ער דערציילט א פאקט וואס איז שוין? ר' יצחק ענטפערט מיט א כלל אין לשון הקודש פון הלכה: דאס ווארט "הרי" מיינט אלעמאל צו פועל'ן א זאך פון יעצט און ווייטער ("יהא"), פונקט ווי ביי קידושין וואו מען זאגט "הרי את מקודשת", וואס מיינט נישט "דו ביסט שוין מקודשת פון פריער", נאר "עס זאל ווערן יעצט".

* **משלים אויף "לשון מודיע אמיתת הדבר" (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** צו דערקלערן דעם רמב"ם סברא ביי "פסול הוא" אדער "אינו גט", רופט עס ר' יואל אשר אן אז דער מאן רעדט "ווי א ניוז-רעפארטער" וואס פארציילט פאקטן וואס זענען פאלש. ר' יצחק גיט א משל: אויב איינער זאגט אויף אן איד "יענער איז א גוי", האט ער גארנישט געמאכט; ער זאגט נישט "איך מאך אים פאר א גוי", נאר ער זאגט א שקר אויף וואס ער האט נישט קיין שום רעכט אדער כח צו זאגן. ר' יואל אשר לייגט צו נאך א משל: וועו איינער זאגט "דאס איז פשט אין פסוק" – אויב עס איז טאקע פשט, האט ער געזאגט א דבר אמת; אויב עס איז נישט פשט אין פסוק, איז ער פשוט א ליגנער.

הלכה כ"ג: ביטול הגט דורך א רמז ("ברוך הטוב והמטיב")

1. דעם רמב"ם'ס וועריאנט

מי ששלח גט לאשתו ובא שליח ואמר לו לא מצאתיה או לא רצת ליקח הגט, ואמר הבעל ברוך הטוב והמטיב או כיוצא בדברים האלו שמשמען שאין בדעתו לגרשה שהרי הוא שמח בעיכוב הגט, לא בטל הגט אלא יתן ותהיה מגורשת עד שיאמר לו בפירוש לא תתן או יבטל בפירוש.

2. פשט-ערקלערונג

א מענטש האט געשיקט א גט צו זיין ווייב, און דער שליח קומט צוריק און זאגט אז ער האט איר נישט געטראפן אדער זי האט נישט געוואלט נעמען דעם גט. דער מאן פרייט זיך און זאגט "ברוך הטוב והמטיב" אדער ענליכע וועריאנטן וואס ווייזן אז ער איז צופריידן אז דער גט איז פארהאלטן געווארן און ער וויל איר נישט גט'ן. פונדעסטוועגן איז דער גט נישט בטל; דער שליח קען איר ווייטער געבן דעם גט און זי איז מגורשת, ביז דער מאן זאגט בפירוש "לא תתן" אדער ער איז מבטל דעם גט בפירוש.

3. חידושים און הסברים

* *[דיגרעסיע: די ברכה פון "הטוב והמטיב" קעגן "שהחיינו"]:* ר' יואל אשר מערקט אן אז דער מאן זאגט "ברוך הטוב והמטיב" לויט ווי דער רמב"ם פסק'נט אין הלכות ברכות אז וועו עס געשעט א גוטע זאך פאר צוויי מענטשן (דא: פאר אים און פאר איר, אז זיי בלייבן צוזאמען) מאכט מען הטוב והמטיב. ר' יצחק לייגט צו אז וועו עס וואלט געווען א טובה נאר פאר אים אליין, וואלט ער געדארפט מאכן "שהחיינו".

* **מיט א רמז ("רבי'שע לשונות") קען מען נישט מבטל זיין א גט (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** דער כלל פונעם רמב"ם איז אז מיט א רמז קען מען נישט מבטל זיין א גט. ר' יואל אשר פארגלייכט עס מיט א שמייכל צו "רבי'שע לשונות" – וועו מען פרעגט א רבי'ן א שאלה און ער ענטפערט מיט א רמז וויי "פארוואס נישט? וואס קען שוין זיין?". זאגט ר' יצחק: "פאר רבי'ס איז עס גוט, אבער פאר גיטין איז עס נישט גוט".

* **די סברא פארוואס חכמים האבן מחמיר געווען צו פארלאנגען א ביטול בפירוש (ר' יצחק און ר' יואל אשר):** ר' יצחק קלערט אויף פארוואס חכמים האבן דא מחליט געווען אז גילוי דעת איז נישט גענוג: וויבאלד ביטול גט איז א זייער פראבלעמאטישע הלכה (מען האט שוין געשיקט א שליח און געמאכט א מעשה גירושין, און ווי מען זעט אין די משניות מאכט ביטול גרויסע סיבוכים), האבן חכמים מחמיר געווען אז מען קען נישט מבטל זיין סיידן מען זאגט עס קלאר און בפירוש. ר' יואל אשר לייגט צו א פשט אין דעם מאנ'ס ווערטער: וועו ער זאגט "ברוך הטוב והמטיב", זאגט ער נישט אז ער אליין איז עס מבטל, נאר ער מיינט צו זאגן "אויב דער אייבערשטער וויל אז עס זאל נישט זיין קיין גט, איז דער אייבערשטער מסכים", אבער ער אליין טוט נישט קיין מעשה ביטול.

הלכה כ"ד: מכת מרדות פאר'ן מבטל זיין א גט אדער מוסר מודעא זיין

1. דעם רמב"ם'ס וועריאנט

מי ששלח גט לאשתו וחזר וביטלו בפני שנים אחרים או שמסר מודעא בפניהם קודם שיכתוב הגט מכין אותו מכת מרדות מפני שגורם להיות ממזרין, שהרי יגיע גט לידה ותינשא בו ואחר זמן יבואו עדים שביטל בפניהם או שמסר מודעא בפניהם ונמצא הולד ממזר.

2. פשט-ערקלערונג

אויב איינער שיקט א גט צו זיין ווייב און גייט דערנאך און איז עס מבטל פאר צוויי אנדערע מענטשן (אן דעם שליח'ס וויסן), אדער ער גיט איבער א מודעא פאר עדים איידער ער שרייבט דעם גט, שלאגט מען אים מכת מרדות. די סיבה איז ווייל ער קען גורם זיין ממזרים: דער גט וועט אנקומען צו דער פרוי, זי וועט חתונה האבן דערמיט, און נאך א צייט וועלן קומען די עדים און מעיד זיין אויפ'ן ביטול אדער אויף דער מודעא, און אירע קינדער פונעם צווייטן מאן וועלן אויסקומען ממזרים.

3. חידושים און הסברים

* **וואס איז די ריכטיגע עצה פאר איינעם וואס האט חרטה אויפ'ן גט? (ר' יצחק און ר' יואל אשר):** אויף ר' יצחק'ס פראקטישער שאלה – אויב מען באקומט מכת מרדות פאר'ן מבטל זיין פאר צוויי מענטשן, וואס זאל טוהן א מאן וואס האט באמת חרטה און מוז מבטל זיין דעם גט? – איז דער ענטפער אז די עצה איז נישט צו מאכן א ביטול "פונעם ווייטנס" (פאר צוויי עדים אין אן אנדער ארט), נאר ער מוז נאכלויפן און אנקומען צום שליח ("דער רודף") איידער ער גיט עס איבער און צוריקשלעפן דעם גט, אדער לויפן גלייך מודיע זיין פאר דער ווייב אליין אז דער גט איז בטל. דעמאלט איז נישטא קיין מכשול פון ממזרות און ער באקומט נישט קיין מכת מרדות.

הלכה כ"ה – כ"ז: חזקת כשרות ביי א גט (נישט חושש זיין פאר ביטול אדער מודעא)

1. דעם רמב"ם'ס ווערטער

שליח שהביא גט ונתנו לאשה לא יחוש שמא ביטלו הבעל אלא נותנין אותו לה בחזקת שהוא כשר ותינשא בו, ואם נמצא אחר כך שביטלו תצא והולד ממזר. וכן הכותב גט ונתנו לאשתו אין אומרין שמא מסר מודעא אלא הרי הוא בחזקת כשרות ותינשא בו.

2. פשט-ערקלערונג

וועז א שליח ברענגט א גט, דארף מען נישט חושש זיין אפשר האט עס דער מאן מבטל געווען, נאר מען גיט איר דעם גט בחזקת אז ער איז כשר און זי מעג חתונה האבן (און אויב שפעטער שטעלט זיך ארויס אז ער האט עס יא מבטל געווען, מוז זי ארויסגיין און דאס קינד איז א ממזר). דאס זעלבע וועז א מאן שרייבט א גט און גיט עס זיין ווייב, זאגט מען נישט אפשר האט ער מוסר מודעא געווען, נאר דער גט איז בחזקת כשרות און זי מעג חתונה האבן.

3. חידושים און הסברים

* **די סברא פארוואס מען איז נישט חושש (ר' יצחק):** די חזקת כשרות איז שטארק ווייל געווענליך טוהן מענטשן נישט אזעלכע זאכן (מבטל זיין אונטער די פלייצעס), בפרט נאכדעם וואס מען האט געלערנט אז מען באקומט דערויף מכת מרדות.

* **קשיא: דארף מען מאכן א "ביטול מודעא" ביי יעדן גט לויט'ן רמב"ם? (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** ר' יואל אשר שטעלט א קשיא קעגן דעם וואס מיר טוהן אין דער פראקטיק: אויב דער רמב"ם פסק'נט דא קלאר אז א גט האט א "חזקת כשרות" און מען זאגט נישט "שמא מסר מודעא", קומט אויס אז מען דארף בכלל נישט מאכן קיין ביטול מודעא פאר'ן שרייבן א גט, סיידן אין א פאל וואו עס איז דא א ספעציפישער חשש! ר' יצחק איז מסכים אז לויט'ן פשוט'ן לשון פונעם רמב"ם דא, מוז מען טאקע נישט מאכן קיין ביטול מודעא ביי א סתם גט וואו עס איז נישטא קיין חשש. פונדעסטוועגן, אינעם "סדר הגט" היינט מאכט מען יא אלעמאל א ביטול מודעא ביי יעדן גט, כדי אויסצומיידן יעדע מעגליכע צרה אז דער מאן זאל שפעטער קומען טענה'ן און עס זאל חלילה ארויסקומען א מצב פון "תצא והולד ממזר" (און מען דארף נאכקוקן אין שולחן ערוך און פוסקים וויאזוי זיי לערנען די נקודה).

הלכה כ"ח – כ"ט: א שליח וואס האט איבערגעלאזט דעם מאן א חולה, זקן, גוסס, אדער אין א מצב פון סכנה

1. דעם רמב"ם'ס ווערטער

וכן המביא גט והניח הבעל חולה או שהיה זקן נותנו לה בחזקת שהוא קיים. אבל אם הניחו גוסס, רוב גוססין למיתה, ואף על פי שנתנו לה הרי זה ספק גירושין. וכן עיר שהקיפה החיל והיא במצור, וספינה המיטרפת בים, והיוצא לידון – הרי אלו בחזקת חיים. ואם היה גט אחד מהן ביד השליח נותנו לאשתו ותהיה בחזקת מגורשת. אבל עיר שכבשה הגייס והובקעה, וספינה שאבדה בים, והיוצא ליהרג מבית דין של גויים, ומי שגררתו חיה או שטפו נהר או נפלה עליו מפולת – נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי מתים. אינו נותנו לאשתו, ואם נתנו לה הרי זו ספק מגורשת. ואם נודע שמת הבעל קודם שיגיע גט לידה – אינו גט.

2. פשט-ערקלערונג

א שליח וואס ברענגט א גט און האט איבערגעלאזט דעם מאן קראנק אדער אלט, גיט איר דעם גט אויף דער חזקה אז דער מאן לעבט נאך ("בחזקת שהוא קיים"). אבער אויב ער האט אים איבערגעלאזט א גוסס, איז דא א כלל אז "רוב גוססין למיתה", און אויב דער שליח האט איר פארט געגעבן דעם גט איז זי א ספק מגורשת (ווייל אפשר איז דער מאן שוין געשטארבן פאר'ן אנקומען פונעם גט, און אין גט לאחר מיתה).

דאס זעלבע: אויב דער מאן איז אין א שטאט וואס איז ארומגענומען מיט א מיליטער אין א מצור, אדער אויף א שיף וואס וואלגערט זיך אין א שטורעם אויפ'ן ים, אדער ער גייט אריין גע'משפט ווערן אויף דיני נפשות – האבן זיי נאך אלץ א חזקת חיים, דער שליח מעג איבערגעבן דעם גט און די פרוי איז בחזקת מגורשת. אבער אויב מען האט שוין איינגענומען און אויפגעבראכן די שטאט (ווי אום י"ז בתמוז), אדער די שיף איז שוין פארלוירן אינעם ים, אדער ער גייט שוין ארויס גע'הרג'עט צו ווערן דורך א בית דין של גוים, אדער א חיה האט אים אוועקגעשלעפט, א טייך האט אים פארשוועמט, אדער א בנין איז איינגעפאלן אויף אים – לייגט מען אויף זיי ארויף חומרי חיים וחומרי מתים: דער שליח טאר נישט געבן דעם גט לכתחילה, און אויב ער האט עס געגעבן איז זי א ספק מגורשת. אויב מען ווערט שפעטער געוואויר אז דער מאן איז געשטארבן פאר דער גט איז אנגעקומען צו איר, איז עס אינגאנצן נישט קיין גט.

3. חידושים און הסברים

* **די נפקא מינה פון ספק גירושין ביי א גוסס (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** דא איז די שאלה נישט ביטול הגט, נאר צי דער מאן האט בכלל געלעבט בשעת'ן געבן דעם גט – דאס הייסט צי זי איז א גרושה (אויב ער האט נאך געלעבט) אדער אן אלמנה (אויב ער איז געשטארבן פאר'ן גט). די נפקא מינה איז: (1) לענין יבום וחליצה; (2) אלס גרושה איז זי אסור לכהן (אפילו נאך זיין טויט); (3) אויב דער מאן איז געווען א כהן, טאר זי אלס גרושה מער נישט עסן תרומה.

* **די מציאות פון א גוסס למעשה (ר' יואל אשר און ר' יצחק):** למעשה איז געפסק'נט געווארן אינעם "עטרת צבי" אז רוב גוססין למיתה. אבער אין דער פראקטיק, פון די מענטשן וואס מען רופט אן "גוסס", איז נישט יעדער איינער באמת אן אמת'דיגער הלכה'דיגער גוסס.

* *[דיגרעסיע: דאס ווארט פונעם "עטרת צבי" וועגן צדקה פאר רבי מאיר בעל הנס ביי א גוסס]:* ר' יואל אשר דערציילט א ווארט פון זייער זיידן דעם "עטרת צבי": וועז מען פלעגט קומען צו אים מזכיר זיין א גוסס, פלעגט ער אייביג געבן צדקה פאר דער קופת "רבי מאיר בעל הנס". זיין טעם איז געווען: על פי הלכה איז

"רוב גוססין למיתה" און נאר א מיעוט בלייבן לעבן; אבער רבי מאיר איז דאך דער תנא אין ש"ס וואס האלט "חיישינן למיעוטא" – ממילא גיט מען צדקה פאר רבי מאיר בעל הנס כדי מען זאל זיין "חייש למיעוטא" אז דער גוסס זאל געהערן צום מיעוט וואס בלייבט לעבן!

* **די באדייטונג פון "בחזקת מגורשת" (ר' יצחק):** דאס לשון "ותהיה בחזקת מגורשת" איינעם ערשטן פאל (במצור, ספינה המיטרפת וכו') מיינט אז ביזדערווייל פירט מען זיך אויף מיט איר ווי א מגורשת און מען האלט נישט צוריק דעם גט, אבער עס איז נאר א חזקה – ווייל עס קען זיך שפעטער ארויסשטעלן דורך עדים אז די שיף איז שוין פריער דערטראנקען געווארן, און דעמאלט וועט זיך אויסלאזן אז זי איז נישט געווען קיין מגורשת.

* *[דיגרעסיע: דאס ווארט פונעם "נועם אלימלך" אויף יוצא ליהרג קעגן די הלכות פון פיקוח נפש]:* ר' יואל אשר ברענגט דאס באקאנטע ווארט פונעם רבי'ן ר' אלימלך (אינעם ספר נועם אלימלך, און אויך געברענגט אין "בחקותי אבותם") אויף דעם וואס חז"ל זאגן ביי א "יוצא ליהרג" אז מען גיט אים "חומרי חיים וחומרי מתים" און מען פסק'נט נישט אפ אינגאנצן אז ער איז שוין טויט: ווייל די תורה קובע'ט די מציאות אויף דער וועלט, האבן חז"ל בכוונה נישט געוואלט זאגן זיכער אז ער איז טויט, כדי איבערצולאזן א האפענונג און א מקום אין דער מציאות אז אפילו איינער וואס איז שוין א "יוצא ליהרג" זאל נאך קענען האבן א נס און א הצלה ערגעץ וואו. ר' יצחק מערקט אן אויף דעם פונעם הלכה'דיגן שטאנדפונקט, אז מצד הצלה און פיקוח נפש דארף מען נישט אנקומען צו דעם, ווייל די הלכה אין הלכות שבת איז דאך קלאר אז אפילו ביי "נפלה עליו מפולת" איז מען מחלל שבת על הספק אים צו ראטעווען, ווייל "אין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב". דא ביי גט איז עס נאר אן ענין אז מען דארף מחמיר זיין אויף ביידע צדדים (נישט צו געבן דעם גט שמא מת, און אויב מען האט געגעבן איז זי א ספק מגורשת שמא חי). ביידע שטימען איין אז ס'איז נישט קיין סתירה: ס'איז גוט צו האבן דעם חיזוק, און צוזאמען מיט דעם וויסן די הלכה'דיגע רעאליטעט.

הלכה ל' (סוף פרק ו'): חיוב מזונות ותנאי כתובה וועז מען שיקט א גט מיט א שליח

1. **דעם רמב"ם'ס וועריטער**

הבעל ששלח גט לאשתו הרי הוא חייב במזונותיה ובכל תנאי כתובה עד שיגיע הגט לידה או ליד שליח קבלה.

2. **פשט-ערקלערונג**

א מאן וואס האט געשיקט א גט צו זיין ווייב דורך א שליח הולכה, בלייבט ווייטער מחויב אין אירע מזונות און אין אלע תנאי כתובה ביז דער גט קומט טאקע אן אין איר האנט אדער אין דער האנט פון איר שליח קבלה (אפילו אויב דער וועג דויערט א לאנגע צייט). דער מאן קען נישט פטור ווערן מיט דער טענה אז ער האט שוין איבערגעגעבן דעם גט פאר'ן שליח.

3. **חידושים און הסברים**

* **וואס טוט זיך אויב די פרוי וויל נישט אננעמען דעם גט – לפני ואחרי חרם דרבינו גרשום (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

* ר' יואל אשר ברענגט ארויס אז עס איז דא א דיון אין די פוסקים וואס די הלכה איז אויב דער מאן האט שוין געשיקט דעם גט מצדו, אבער די פרוי וויל בשום אופן נישט אננעמען דעם גט – צי ער איז נאך אלץ חייב אין אירע מזונות.

* ר' יצחק ענטפערט אז אין דעם רמב"ם'ס צייטן (און לויט דעם רמב"ם'ס שיטה וואו עס איז נישט געווען דער חרם דרבינו גרשום נישט צו גט'ן בעל כרחה) איז די שאלה בכלל נישט געווען שייך, ווייל מען האט איר געקענט געבן דעם גט אפילו זי וויל נישט; דער רמב"ם רעדט פשוט פון דער צייט וואס דער שליח איז נאך אונטער'ן וועג. אבער היינט צו טאגס, נאכ'ן חרם דרבינו גרשום וואס מען מוז ווארטן אז זי זאל זיך איינ'עקשנ'ען נישט צו נעמען דעם גט און ווייטער פאדערן מזונות – אין אזא פאל וואלט זי מסתמא געהייסן א "מורדת" וואס פארלירט אירע מזונות.

* **דער טעם פון דער הלכה און דער לחם משנה (ר' יואל אשר און ר' יצחק):**

* *די סברא (ר' יואל אשר):* מזונות און תנאי כתובה זענען פראקטישע התחייבותן וואס האבן צו טוהן מיט דער מציאות אז זי איז נאך "תחת בעלה", ממילא מוז דער מאן ווייטער זארגן פאר איר כל זמן זי איז נישט גע'גט (ענליך צו דער הלכה פון "תביעה לינשא" ביי אן ארוסה, וואו דער חיוב מזונות הייבט זיך אן וועז דער זמן פון חתונה האבן קומט אן און זי איז גרייט ארויסצוגיין פונעם טאטנ'ס הויז).

* *דער לחם משנה (ר' יצחק):* דער **לחם משנה** זאגט אז לכאורה איז דעם רמב"ם'ס הלכה זייער פשוט, ווייל כל זמן דער גט איז נישט אנגעקומען צו איר, איז זי דאך נאך אלץ זיין ווייב לכל דבר! אבער דער לחם משנה ווייזט אן אז עס איז נישט אזוי אינגאנצן קלאר, ווייל מען קען עס פארגלייכן צו א שאלה ביי א געוועזענליכער "ספק מגורשת" צי דער מאן איז מחויב איר צו געבן מזונות. פונדעסטוועגן, דא ביי א שליח וואס איז נאך אויפ'ן וועג, איז זי נאך ודאי זיין ווייב ביז דער גט קומט אן אין איר האנט.

תמלול מלא

רמב"ם הלכות גירושין פרק ו': דיני שליחות בגט

הקדמה: די כללים פון שליחות ביי א גט

ר' יצחק: א גוטן, מיר לערנען דעם זעקסטן פרק פון הלכות גירושין, און דאס איז דער פרק וואס רעדט וועגן א שליח – וועז מ'שיקט דעם גט דורך א שליח, אדער די פרוי שיקט א שליח, און

אזוי ווייטער. ס'איז דא נאך א פרק, איך מיין דער נעקסטער פרק רעדט אויך וועגן שליחות, אבער דא רעדן מיר די עיקר כללי שליחות, וויאזוי ס'ארבעט, און וועט עס קען עס מאכן,

ר' יואל אשר: און וויאזוי. אקעי, סאו מ'גייט דא אויסרעכענען וועגן א שליח. ס'איז נישט פון די צען זאכן וואס מ'לערנט ארויס, אמת, אבער ס'איז אויך אינקלודעד. איינמאל מיר פארשטייען אז "בידה" מיינט

ר' יצחק: אז ס'מוז נישט

ר' יואל אשר: זיין די פיזיקלי זאך, מ'קען עס טוהן דורך א שליח אזוי ווי אייביג.

עס גייען זיין אפאר שאלות:

* וויאזוי איז מען ממנה דעם שליח?

* צי מ'קען מבטל זיין די שליחות – דעם כח פון דעם שליח אויסצופירן א זאך נאכדעם וואס מ'האט אים ממנה געווען?

* נאכדעם גייט זיין די שאלה צי מ'קען מוסר מודעא זיין.

אינטערעסאנט, אפאר פון די זאכן זענען נישט ממש די דינים אין שליחות, למשל מבטל זיין דעם גט. איינמאל מ'רעדט וועגן מבטל זיין די שליחות, רעדט מען שוין אויך וועגן מבטל זיין דעם גט. און איינמאל מ'רעדט וועגן מבטל זיין דעם גט, רעדט מען וועגן מאכן, דאס הייסט א מודעא, אזוי ווי א מסירת מודעא, א תנאי, איך ווייס נישט וואס ס'איז, אקעגן דעם גט. און נאך וועגן וויאזוי די שליחות קען ווערן פסול, יא.

הלכה א': שליח קבלה און די הלכות פון עדים

ר' יואל אשר: שוין, זאגט דער רמב"ם: **"השליח שעושה האשה לקבל לה גיטה מיד בעלה"**. ס'איז דא צוויי מיני שלוחים וואס קען זיין. יא, דער מאן קען שיקן א שליח צו מגרש זיין, און די פרוי קען שיקן א שליח צו מתגרש ווערן, און זיי האבן אנדערע נעמען, און זיי ארבעטן אנדערש.

"השליח שעושה האשה לקבל לה גיטה מיד בעלה", דער שליח וואס די פרוי מאכט צו באקומען דעם גט מיד בעלה ווערט געפרופן שליח קבלה. **"ומשיגיע הגט לידו"**, וועט דער גט קומט אן צו די הענט פון דעם שליח קבלה, **"תתגרש כאילו הגיע לידה"**, דעמאלטס ווערט זי מתגרש.

שמועס: דער גדר פון שליח קבלה ("ידו כידה") קעגן שליח הולכה

ר' יואל אשר: דער רמב"ם האט דאס פריער געפרופן אז דער מין שליחות הייסט ער מאכט "ידו כידה". ממילא וועט ס'קומט אן אין זיין האנט, איז אזוי ווי ס'איז אנגעקומען צו איר האנט. ידו כידה, ס'איז דאך משמע געווען אז מ'דארף עס ממנה זיין אויף אן אנדערן אופן. מ'דארף זאגן קלאר: "דו ווערסט א שליח קבלה", ס'איז עפעס א שטערקערער מין שליח.

ר' יצחק: מיר גייען שוין זען וויאזוי מ'מאכט עס, ניין? אבער שטערקער – ס'איז א שליח וואס ער טוט פאר איר.

ר' יואל אשר: ארבעט ער שטערקער, ווייל ס'איז במקום איר ממש, נישט אזוי ווי ער טוט א פעולה.

ר' יצחק: איך ווייס נישט וואס דער חילוק איז.

ר' יואל אשר: אקעי. לא הבנתי. שליחות צו ברענגען.

ר' יצחק: ביידע. ער טוט אויך א פעולה. דער שליח צו ברענגען, ווערט אויך דער גט בשעת וועט ער גיט עס.

ר' יואל אשר: רייט, אבער דאס אז עס געשעט שוין אין איר שטאט ווייט אוועק וועט עס קומט אן אין זיינע הענט, דאס פשט איז אז עס איז ידו כידה.

ר' יצחק: אויך וועט דער מאן שיקט א שליח ביי הולכה ווערט דער גט וועט דער שליח גיט עס פאר דער פרוי אדער פאר איר שליח. אלעמאל איז אזוי.

צוויי עדים אויף דעם מינוי פון א שליח קבלה

ר' יואל אשר: יא. **"וצריכה לעשותו בשני עדים"**. די שליחות דארף מען טוהן מיט צוויי עדים.

ר' יצחק: דאס הייסט מען דארף

ר' יואל אשר: מאכן די שליחות מיט צוויי עדים,

ר' יצחק: זיי דארפן זען אז זי מאכט די שליחות.

ר' יואל אשר: דער מינוי השליחות דארף זיין מיט צוויי עדים. אנדערש ווי אנדערע – אין אנדערע סארטן שליחות איז לאו דווקא אז עס דארף זיין צוויי עדים, אבער דא דארף זיין צוויי עדים אין דער שליחות.

ר' יצחק: וועלכער אנדערער סארט? דער רמב"ם האט געזאגט אויכט ביי קידושין אז א שליח לקבלה דארף עדים. עס איז געווען דארט, איך געדענק, א מחלוקת דערווען, אבער דער רמב"ם האלט סיי ביי קידושין און סיי ביי גירושין, א שליח לקבלה דארף עדים, א שליח להולכה דארף מען נישט. און אויך דא גייט מען זען אז א שליח להולכה דארף נישט קיין עדים.

ר' יואל אשר: פארוואס שליח להולכה דארף מען נישט?

ר' יצחק: ער זאגט נישט. ער זאגט נישט פארוואס. ער זאגט אזוי דעם פאקט. ס'איז נישט קלאר פאר מיר פארוואס, ווייל אזוי איז דער פאקט. ס'איז דער פשט אין דער גמרא, זיי האבן שוין דעמאלטס נישט געזען די סברות וואס מ'קען צוזאגן, עפעס סאמהאו שליח לקבלה איז מער. איך פארשטיי נישט פארוואס, מיר זעט עס אויס דאס זעלבע. איך פארשטיי נישט פארוואס, אבער דער הייליגער רמב"ם זאגט אז מען דארף האבן עדים. דאס איז די ריעליטי. איך מיין אז ס'איז אויכט אז ער זאגט נישט. יא?

עס הייסט, עס קומט אויס אז מען דארף האבן צוויי עדים, זאגט דער רמב"ם. מען דארף סיי עדים אויף דער שליחות, אז זי איז ממנה געווען דעם שליח, און חוץ פון דעם, יא? דארף מען עדים אויף דעם גט.

עדים אויף קבלת הגט ("ואפילו הן הראשונים")

ר' יואל אשר: יא? עס טייטשט, דער שליח קבלה גייט דארפן צוויי עדים וואס הערן ווי די פרוי מאכט אים פאר א שליח, און אויך גייט דארפן זיין צוויי עדים וואס זעען ווי דער שליח האט עס טאקע באקומען אין זיינע הענט. **"וצריכה שני עדים שיעידו שהגיע הגט ליד שלוחה"**. דער צווייטער מין עדים זענען אנדערש, זיי זענען אזוי ווי אייביג ביי א מעמד פון איבערגעבן א גט דארף מען עדים. דאס הייסט, וועז די פרוי אליין וואלט געגאנגען וואלט מען אויך געדארפט עדים

ר' יצחק: ביי דעם צווייטן פאל.

ר' יואל אשר: אבער דער רמב"ם זאגט, וועז ער זאגט אז די צוויי עדים איז נישט געגוג במקום די אנדערע עדים וואס מ'דארף פאר דעם גט, זאגט דער רמב"ם: **"ואפילו הן הראשונים"** – די עדים וואס מ'דארף ביי "הגיע הגט ליד שלוחה" קענען זיין די זעלבע עדים. **"או אחד מן הראשונים ואחר, הרי זו עדות גמורה"**. וואס זאל געווען זיין די הוה אמינא? פארוואס זאל געווען זיין עפעס א הוה אמינא אנדערש? ווייס איך נישט.

ר' יצחק: איך זע דא תוספות זאגט אז אפשר ווייל ס'איז מאדנע: וויאזוי קען זיין אז די זעלבע עדים זענען אין ביידע פלעצער? זיי האבן געדארפט פארן. די ריזן פארוואס מען מאכט א שליח לקבלה איז מסתמא ווייל זי וואוינט אין אן אנדער שטאט, איך ווייס וואס, ביז עס קומט אן. סאו ס'איז מאדנע אז די זעלבע עדים זענען ביי ביידע סיטואציעס.

ר' יואל אשר: אפשר האט איינער געוואלט מהדר זיין אויף די זאכן, אויף דעם פסק'נט מען אז די ראשונים קענען זיין די זעלבע עדים, אקעי.

וועז פעלט אויס עדות אויף דער מסירה?

ר' יואל אשר: "במה דברים אמורים", זאגט דער רמב"ם, אז ס'פעלט אויס צווייטע עדים ביים איבערגעבן דעם גט. אינטערעסאנט, דער "במה דברים אמורים" איז אביסל פארקרימט, ווייל לכתחילה דארף מען אייביג. במה דברים אמורים אז ס'איז זייער וויכטיג,

ר' יצחק: ווייל דער רמב"ם האט נישט געזאגט אן אנדערן ציור.

ר' יואל אשר: יא אקעי,

ר' יצחק: ער זאגט דאך קלאר דארט.

ר' יואל אשר: "במה דברים אמורים בשאבד הגט או נקרע". דער גט איז צעריסן געוואלן אדער פארלוירן געוואלן, מ'קען נישט אריינקוקן אין דעם גט. דעמאלטס קוקט מען בעיקר אויף דער מסירת הגט, אויף די עדי מסירה. **"אבל אם היה הגט יוצא מתחת ידי שליח הקבלה"**, אבער אויב

ר' יצחק: דער שליח הקבלה האט

ר' יואל אשר: דעם גט און ער קען עס ווייזן, איז דעמאלטס **"אינו צריך עדים"**, דעמאלטס דארף מען נישט עדים, דארף מען נישט פרעגן ווער זענען געווען די עדי מסירה, **"בין שנמסר לו בעדים, בין שנתנו לו הבעל בינו לבינו"**, אדער אפילו אויב דער מאן האט איבערגעגעבן פאר דעם שליח קבלה דעם גט נאר צווישן זיי צוויי, **"יציאתו מתחת ידו, כיציאתו מתחת ידי האשה"**. אזוי ווי ווען א פרוי ווייזט א גט, פרעגט מען איר נישט קיין קשיות ווער עס זענען געווען די עדי מסירה, אויב עס איז א גוטער גט מיט גוטע חתימות. די זעלבע זאך ווען דער שליח ברענגט דעם גט, דעמאלטס פרעגט מען אים נישט ווער ס'איז געווען די עדי מסירה.

זאגט דער רמב"ם: **"ואף על פי כן לכתחילה לא יתן לו הגט אלא בעדי מסירה כמו האשה עצמה"**, אייביג לכתחילה דארף זיין עדי מסירה. אבער מעכב איז עס נאר אויב ס'איז נישטא דער גט, אויב דער גט איז נעלם געווארן.

ר' יצחק: אבער די עדי חתימה איז אייביג ממלא מקום די עדי מסירה. זייער גוט.

הלכה ב': שליח הולכה און שליח הבאה

ר' יצחק: יא, גייען מיר ווייטער. דאס איז וויאזוי א פרוי מאכט א שליח וואס הייסט א שליח קבלה. יא? גייען מיר לערנען אז די זעלבע זאך קען

ר' יואל אשר: דער מאן מאכן א שליח – נאך אופנים פון מאכן א שליח. זאגט דער רמב"ם: **"הבעל אינו יכול לעשות שליח לקבל גט לאשתו"**. דער בעל קען נישט מאכן א שליח פאר דער ווייב. מענער אסאך מאל מיינען אז זיי אונען די וועלט, זיי קענען אויך מאכן א שליח פאר איר. ניין.

ר' יצחק: זי דארף מאכן א שליח פאר זיך. איך זע נאר אז זי קען יא מאכן א שליח ביידע וועגן אויב זי וויל.

ר' יואל אשר: אבל, לאמיר זען, **"אבל נותן לשליח להוליך גט לאשתו"**, ער קען מאכן א שליח צו טראגן, צו זיין במקום אים. **"וזה הנקרא שליח הולכה"**,

ר' יצחק: דער שליח פון געבן דעם גט.

ר' יואל אשר: "וכן האשה שולחת שליח להביא לה גיטה מיד בעלה, וזה הוא הנקרא שליח הבאה". די פרוי קען אויך שיקן א שליח נאר אויפצופיקן דעם גט, אבער אים נישט געבן דעם נאמען שליח קבלה אז ס'זאל זיין ידו כידה צו ווערן נתגרש וועז ס'קומט אן לידו,

ר' יצחק: נאר הבאה. אין אנדערע ווערטער, ער גייט ווערן א שליח להולכה.

ר' יואל אשר: ער גייט נאר ווערן א שליח...

שמועס: דעם רמב"ם'ס חידוש ביי שליח הבאה און די מחלוקת ראשונים

ר' יצחק: די פרוי קען מאכן א שליח להולכה און א שליח לקבלה. דער שליח להבאה איז טאקע די זעלבע עקזעקט זאך ווי א שליח להולכה, ער וועזרט א שליח במקום דעם מאן. סאו די פרוי קען מאכן א שליח פאר דעם מאן! פון דעם דארף דער רמב"ם זאגן אז דער מאן קען נישט מאכן א שליח לקבלה, ווייל די פרוי קען יא

מאכן א שליח להולכה, הנקרא שליח הבאה. וואס הייסט נאר אנדערש,

ר' יואל אשר: אבער ס'איז די זעלבע זאך.

ר' יצחק: ער דארף מסכים זיין אויף דעם שליח? אויף אלעס דארף ער מסכים זיין. ער דארף בכלל מסכים זיין צו געבן א גט.

ר' יואל אשר: גוט, אבער ביי שליח קבלה, כ'מיין צו זאגן דער מאן דארף אים נישט ממנה זיין הייסט עס. ס'איז געגוג אז זי האט ממנה געווען, און ס'הייסט אזוי ווי ער איז מסכים.

ר' יצחק: אויב ער איז מסכים, ער גיט עס פאר איר... דער רמב"ם גייט ווייטער דיסקרייבן: ער קומט אן צו דעם מאן און ער זאגט: "איך בין א שליח הבאה". סאו דער מאן גיט עס פאר אים, ער ווערט דעם מאנ'ס שליח, און זי ווערט מגורשת ווען דער שליח קומט אן צו דער פרוי. דאס איז דער דרך הרמב"ם, פשיטות הרמב"ם וועגן דעם. אהא.

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם: אבער דער שליח הולכה און הבאה איז אנדערש ווי שליח קבלה, מ'דארף נישט קיין עדים,

ר' יצחק: "ואין שליח הולכה והבאה צריך עדים". אהה. יא, דאס איז דעם הייליגן רמב"ם און אנדערע'ס שיטה. ס'איז נישט אזוי קלאר. ס'איז דא געווען אנדערע צדיקים וואס האבן געזאגט אז ס'מאכט נישט קיין סענס: וויאזוי קען די פרוי מאכן א שליח פאר דעם מאן?

ר' יואל אשר: האבן זיי געלערנט אז שליח הבאה מיינט עפעס אנדערש, אז כאילו זי האט פשוט ביידע אופנים פון שליחות צו מאכן: זי קען מאכן אז די שליחות זאל זיין במקומה און אויך לגבי דעם צו ווערן גע'גט ווען ס'קומט אן צו דעם שליח'ס הענט, און זי קען מאכן אזוי ווי א תנאי אין דער שליחות אז זי זאל נאכנישט ווערן מתגרש ווען ס'קומט אן אין יענעמ'ס הענט. אזוי וועלן זיי עס אנקוקן.

ר' יצחק: ס'שטייט נישט קלאר אין דער גמרא אז א פרוי קען מאכן א שליח וואס דער רמב"ם רופט א שליח הבאה אדער א שליח להולכה. ס'איז נישט קלאר. ס'קען זיין סתם, אז זי מיינט צו זאגן אז דער מאן דארף אים מאכן פאר א שליח. דער רמב"ם האט געהאלטן ניין, דער רמב"ם לערנט אז די פרוי מאכט אים פאר א שליח להולכה. ס'איז אן אינטערעסאנטע זאך אביסל. אויף דעם זאג איך: א פרוי קען מאכן סיי א שליח הולכה, סיי א שליח קבלה, און א מאן נישט. דער רמב"ם גיט עס אן אנדערן נאמען: שליח הבאה.

ר' יואל אשר: דאס איז דער דעת הרמב"ם,

ר' יצחק: און ס'איז נישט מוסכם אויף אלע אנדערע מענטשן. דו פארשטייסט פארוואס? פארקערט, דעם רמב"ם'ס שיטה דארף מען אביסל פארשטיין. אקעי. זאגט דער רמב"ם, אבער די צוויי סארט שלוחים וואס זענען די זעלבע זאך, יא? דערפאר האב איך געמאכט מיין קעפל "שליח הולכה והבאה",

ר' יואל אשר: ווייל ס'איז בעצם איין סארט. ס'איז נישט דאס זעלבע, איך קען יא פארשטיין פארוואס דער רמב"ם זאגט אז מ'קען מאכן א שליח הבאה: דער מאן קען נישט מאכן א שליח קבלה, ווייל ס'איז א חוב לאשה צו באקומען דעם גט. אפשר איז עס א טובה פאר דעם מאן – איינמאל מיר ווייסן אז ער האט געשריבן א גט, איז עס א טובה פאר דעם מאן, איז עס אזא מין "זכין" אז זי האט געמאכט א שליח פאר אים. אקעי.

דיסקוסיע: צי א גט איז א זכות פאר'ן מאן און דער גדר פון מינוי שליח

ר' יצחק: איז זיכער אז א מאן קען נישט מאכן א שליח קבלה אזוי ווי דו זאגסט,

ר' יואל אשר: ווייל דער רמב"ם האט פריער געזאגט אז ס'איז א **חוב הוא לה**, פאר אים איז דאס א זכות, פאר אים איז אזא מין, איך ווייס נישט אויב

ר' יצחק: ס'איז א זכות לבעל,

ר' יואל אשר: איך בין נישט מסכים. אז ער איז מסכים, ער גיט דאך עס איר. ממילא עס דארף נישט זיין קיין מינוי שליח, ווייל ס'איז אן אנן סהדי אפשר אז דער מאן וויל עס געבן פאר א שליח. דער מאן וויל עס געבן פאר עניבאדי וואס גייט עס טראגן, מ'רעדט דאך פון וואו דער מאן האט שוין געשריבן און האט עס גרייט.

ר' יצחק: ס'איז נישט אמת אז דו קענסט מאכן א שליח פאר א מענטש בשמו, מ'קען נישט מאכן קיין זכיות גט,

ר' יואל אשר: ס'איז נישט דא אזא זאך מ'זאגט,

ר' יצחק: ס'איז נישט אמת אז א גט איז א זכות לבעל, דאס איז נישט בפשטות אזוי.

ר' יואל אשר: מ'דארף טראכטן צי מ'קען נישט מאכן מיט

ר' יצחק: א דין זכין

ר' יואל אשר: לאדם, צי מ'קען נישט מאכן שליחות, ניין ניין, זיכער נישט,

ר' יצחק: זכיה און שליחות איז נישט די זעלבע זאך, און דאס איז נישט, יא. מ'קען נישט געווענליך זיין א

ר' יואל אשר: מזכה פאר יענעם אבער מ'קען נישט ממנה זיין א שליחות פאר יענעם.

ר' יצחק: אויב מ'קען אים מזכה זיין קען מען אויך ממנה זיין בשמו א שליח.

ר' יואל אשר: אה, נו.

ר' יצחק: און מ'קען אבער נישט געווענליך ממנה זיין א שליח פאר דעם מאן. ס'איז נישט דא אזא זאך אפילו אז מ'ווייסט אז ער וויל געבן א גט.

ר' יואל אשר: פארוואס? פארוואס אז דער רמב"ם זאגט א שליח הבאה?

ר' יצחק: ניין, דאס זאג איך, דאס האט דער רמב"ם געלערנט אז ס'איז דא אזא זאך, נישט וועגן מ'איז מזכה פאר דעם מאן,

ר' יואל אשר: דאס שטימט נישט. נו פארוואס? ווער זאגט אז נישט? אפשר דאס איז וואס דער רמב"ם זאגט.

ר' יצחק: איך זאג דאך אז נישט, ווייל ס'איז נישט קיין זכות פאר דעם מאן, ס'איז נישט אמת. איז ער זיכער אז דער מאן איז מסכים אין דעם סענס אז ער איז מסכים? ער קען דאך באלד שפעטער זען, ער קען זאגן, דער מאן קען זאגן אז איך וויל נישט און ס'געשעט נישט גארנישט.

ר' יואל אשר: גוט, דאס יא. אבער דאס איז אייביג שייך, ווייל דו האסט געמיינט אז...

חידוש: די סברא פון קל וחומר ביי שליח הבאה

ר' יצחק: א פאני זאך. מיר האבן געהאלטן א פאני זאך אז די פרוי קען מאכן א שליח להולכה. ניין, ס'קען זיין אז ס'איז פארקערט. ס'איז אזוי ווי א קל וחומר. אויב די פרוי קען מאכן א שליח לקבלה, וואס זאל ווערן גלייך א מגורשת, קל וחומר אז זי קען מאכן א שליח להולכה, הגם אז טעקניקלי דעמאלטס ווערט ער א שליח פון דעם מאן. דאס איז עפעס...

ר' יואל אשר: דער אמת איז אז דו ביסט געוועכט, ווייל אויב איך זאג אז ס'איז א זכיה, וואלט יעדער מענטש געקענט מאכן א שליח במקום דעם.

ר' יצחק: דאס זאג איך, איך קען נישט ארומגיין מגרש זיין מענטשן.

ר' יואל אשר: נאר די ווייב וואס קען מאכן דא שליח.

ר' יצחק: ניין, מ'קען נישט ארומגיין מגרש זיין מענטשן.

ר' יואל אשר: מענטשן דרייען זיך אויך נישט אין זייער פאקעט מיט א גרייטן גט וואס מ'האט היינט געחתמ'עט. סאו...

מזכה זיין א גט במקום הבעל און כפיית גט

ר' יצחק: נא פראבלעם, איך זאג אז מ'קען נישט. ס'איז דא היינט רבנים וואס, איך געדענק ס'איז געווען געוויסע מענטשן וואס האבן געטרייט מזכה זיין א גט בשמו פון א בעל ווען ער קען נישט. געווענליך קען מען נישט. ס'איז נישט דא עפעס אזוי א זאך. ס'איז דא...

ר' יואל אשר: זיכער נישט ביי יענע מקומות, ווייל פארוואס ווייל מען מזכה זיין? ווייל מ'האט א טראבל, דער מאן האלט נישט דערביי.

ר' יצחק: ניין, לאמיר זאגן אז ער קען נישט, וואטעוועך. עקשלי, מ'קען נישט געווענליך דאס טוהן. אפילו די חיוב האבן מיר געלערנט, זיי מיינען...

ר' יואל אשר: מ'קען נישט ניצן די כופין, די יענע, די דאס אז עכט וויל ער אויך לערנען צו קענען מאכן א שליחות במקומו?

ר' יצחק: ניין, פארקערט, דאס איז א פראבלעם. אפילו ביי כפיית גט, מוז מען מאכן אן, נישט דורך א שליח, בדרך כלל, א פראבלעם. ענייוועיס, לאמיר נישט לערנען דעם. דער רמב"ם וואס זאגט דא?

הלכה ג': עדים ביי מינוי שליחות און דער כלל פון "שליח סתם"

דיסקוסיע: פארוואס דארף א שליח לקבלה עדים און א שליח להולכה נישט?

ר' יואל אשר: שוין, זאגט דער רמב"ם ווייטער...

ר' יצחק: וועז ער מאכט, אה, דאס איז,

ר' יואל אשר: דער שליח דארף נישט קיין עדים. רייט. פארוואס?

ר' יצחק: ס'איז נישט קלאר, דער רמב"ם, פארקערט ס'איז שוועד. דער רמב"ם האט געטראפן עפעס א גמרא וואס שטייט אז שליח לקבלה דארף עדים, און אויף שליח להולכה שטייט נישט. זאגט דער מגיד משנה, **וכן אצל רבינו** אז ס'שטייט נישט ביי עדים א שליח להולכה, **וכן מתבאר בכמה סוגיות**. און פארוואס טאקע? א שליח הבאה איז דאך די זעלבע זאך. פארוואס א שליח לקבלה דארף יא עדים?

ר' יואל אשר: ס'איז נישט קלאר. דער שליח הבאה אדער דער שליח הולכה, טוישט נישט דעם סטאטוס פון דער פרוי פון נישט גע'גט צו גע'גט. די פרוי טוישט עס וועז זי באקומט עס.

ר' יצחק: סאו? ס'איז נאר ווייל...

ר' יואל אשר: ממילא אויף יענץ דארף ער עדים, ווייל דאס איז עפעס א שטערקערע חלות וואס מען לייגט ארויף אויף אים. אז מיין האנט גייט זיין ווי איר האנט. יא, דער רמב"ם האט דאך אזוי געווארפן דאס ווארט **ידו כידה**, מה שאין כן ביי שליח... אינעם פריערדיגן פרק. יא, יא, וועז ער האט געזאגט אז **שליח שעשתו ידו כידה**. אדער ער רעדט וועגן א שליח קבלה. אז ס'ווערט **ידו כידה**, אז וועז זי טוט א פעולה און זי באקומט דעם גט טוישט זיך יעצט די פרוי פון אייבערשטנ'ס יא.

ר' יצחק: און וועז ער גיט א גט,

ר' יואל אשר: ווערט עס א גט. ניין,

ר' יצחק: ער טראגט עס בסך הכל. ניין, ער גיט עס.

ר' יואל אשר: ער איז דער טרעגער. דער מאן האט עס געגעבן, דער מאן האט עס איבערגעגעבן.

ר' יצחק: איי דאנט אנדערסטענד וואט יו אר סעיאינג. וועז א מאן שיקט א גט מיט א פאסט וואס האלט נישט קיין שליח, ווערט ער נישט מגרש. וועז ער שיקט פאר א שליח להולכה, ווערט עס מגרש וועז דער שליח להולכה גיט עס פאר דער פרוי. ס'איז די זעלבע זאך, די מעשה נתינת השליח, דאס דארף עדים, איך גיי שוין באלד זען, דעמאלטס ווערט עס גט. ניין,

ר' יואל אשר: א שליח הולכה והבאה דארף נישט.

ר' יצחק: ער דארף נישט קיין עדים אויף דעם מינוי שליחות, אבער אויף דער נתינת הגט דארף ער עדים. ס'הייסט, יא שוין, אבער אויף דער נתינת הגט איז דא די מעשה. איי דאנט אנדערסטענד. אוקעי, דעמאלטס איז דא א נתינת הגט. איי דאנט אנדערסטענד דע דיפרענס. איך פארשטיי נישט דעם חילוק, אפילו דער מגיד משנה פארשטייט נישט דעם חילוק, ער האט נאר געזאגט

אז אין דער גמרא שטייט אזוי. סאו, איך זע נישט פארוואס עס זאל זיין אן אמת'דיגער חילוק. איי דאנט אנדערסטענד.

אוקעי. ער ברענגט יא אז דער רמ"א איז געווען אין א פארעם וואס מ'האט געוואלט זאגן אז מ'קען מזכה זיין א שליח לקבלה, ווייל מ'ווייסט זיכער אז ס'איז א זכות לה וכדומה. סאו נישט אזוי ווי איך טריי אז א גט הייסט א חובה, נאר אפשר איז עס יא מער א פראקטישע זאך. סאו אויף דעם אופן הייסט עס יא, יא בקיצור, מ'קען מדייק זיין. עניוועיס, יא.

חלות הגט ביי שליח הולכה והבאה און דער כלל פון "שליח סתם"

ר' יואל אשר: שוין, זאגט דער רמב"ם ווייטער.

ר' יצחק: און דעמאלטס, ער זאגט נאר, ער פירט נאר אויס דעם דין פון דעם שליח להולכה אדער הבאה.

ר' יואל אשר: סאו ביי דעם שליח הולכה והבאה דארף מען נישט עדים. ווייטער זאגט דער רמב"ם, די אשה ווערט נישט מתגרש **בגט ששלח הבעל או שהביא לה שליח הבאה עד שיגיע גט לידה**, אנדערש ווי ביי שליח קבלה וואס די חלות גט געשעט וועט ס'קומט אן אין דער האנט פון דעם שליח קבלה, ביי שליח הולכה טייטשט אז ס'גייט נאר געשען וועט ס'קומט אן אין איר האנט.

זאגט דער רמב"ם, **וכל מקום שנאמר בענין הגיטין שליח סתם**, וועט מ'זאגט סתם דאס ווארט שליח מיינט מען געווענליך נישט שליח קבלה, נאר מ'מיינט **שליח הולכה או שליח הבאה**. מ'מיינט נישט שליח קבלה.

ר' יצחק: יא, וואס וויל ער? סתם א קלאר. אין מסכת גיטין. אבער פשט וועט דא נישט פארליינען אין זיינע אייגענע, וועט ער זאגט אין פארשידענע הלכות, ער גייט זאגן א שליח איבעראל אמאל וועלכער סארט שליח. און אז א בעל שולח, אז א בעל שולח איז דאך פשוט אז א שליח להולכה, ווייל א בעל קען דאך נישט מאכן א שליח לקבלה. איך ווייס נישט וואו ס'שטייט פלעין שליח. אוקעי, ווייטער.

ר' יואל אשר: ס'איז זייער, איך ווייס נישט וואו ער שטייט. גייט יעצט דער רמב"ם אויסרעכענען וועט איז כשר צו זיין א שליח. דא איז עס זייער ענליך צו דער זעלבער

ר' יצחק: זאך וואס מ'האט אונז געלערנט אין הלכות קידושין, יא? ער זאגט אז ניין, אז דאס איז א כלל אין דעם רמב"ם, איך ווייס נישט וואו מ'זעט דאס. ער זאגט אז ס'איז דא א פאר הלכות וואס מ'דארף אריינלערנען אזוי, דער רמב"ם זאגט נישט, דער רמב"ם זאגט א שליח סתם.

ר' יואל אשר: וואס ער האט פריער געזאגט שוין הייסט עס?

ר' יצחק: פריער אדער שפעטער. ער זאגט נפקא מינה **שנאמר, בכל מקום שנאמר בענין הגיטין**, נישט שנאמר אזוי ווי מיר האבן געליינט, ווייל ס'איז א הלכה אין די כללי הרמב"ם. אה, שפעטער, אה. הייסט אז דער רמב"ם, נישט יעדע הלכה וואס דער רמב"ם זאגט א שליח איז אמת אויך פאר קבלה, פארט אפשר קענסט פארשטיין פון דעם קאנטעקסט, איך ווייס נישט פארוואס ער דארף דאס זאגן.

הלכה ד': וועד איז כשר און פסול צו זיין א שליח אויף א גט

די פינף פסולים מדאורייתא פאר שליחות

ר' יואל אשר: מ'וועט זען. זאגט דער רמב"ם ווייטער, ער גייט אונז יעצט זאגן וועד איז כשר פאר צו זיין א שליח. יא. איך מיין אז בערך די זעלבע זאך איז געשטאנען אין הלכות קידושין. זאגט דער רמב"ם אזוי: **הכל כשרים לשליחות הגט בין שליח הולכה והבאה**, דא רעכנט ער יא דירעקט אויס ביידע מיני שליח, **חוץ מן החמשה**, די פינף מיני קאטעגאריעס פון מענטשן זענען נישט גוטע שלוחים פאר גט: **הנכרי** – א גוי, אן עבד, א חרש, א שוטה און א קטן, די פינף. און פסול אויך מדאורייתא. ממילא אויב האט מען יא איבערגעגעבן א גט דורך זיי, **או הביא אחד מהן גט אינו גט**, ס'איז נישט קיין גט, ווייל דאס זענען בכלל נישט כשר צו זיין שלוחים. און דער רמב"ם האט

ר' יצחק: אונז געזאגט

ר' יואל אשר: די סיבות אין הלכות קידושין.

ר' יצחק: יא. יא, אז זיי האבן נישט קיין דעת, אז זיי האבן נישט קיין ענין קנין. אן עבד אינו בתורת גיטין, און א גוי איז א גוי.

ר' יואל אשר: א גוי נעמט נישט ערנסט דעם כתב.

ר' יצחק: א גוי איז א גוי, ער דארף שוין קומען צו גארנישט.

פרויען, קרובים און פסולי עבירה לענין שליחות הגט

ר' יצחק: אבל הנשים והקרובים, אבער

ר' יואל אשר: ס'איז דא מענטשן וואס געווענליך זענען זיי נישט כשר פאר, למשל פאר עדות זענען זיי נישט כשר, אבער זענען כשר צו זיין שלוחים. **הנשים והקרובים** זענען כשרים. **ואפילו הפסולים מדברי סופרים בעבירה כשרים לשליחות**. אויך מענטשן וואס די חכמים האבן גע'אסר'ט זייער עדות'שאפט ווייל זיי טוען

ר' יצחק: עבירות מדברי סופרים.

ר' יואל אשר: דאס מן התורה, אויב איינער איז עובר בריש גלי אויף דער תורה, האט דער רמב"ם אויסגערעכנט אז ער איז

ר' יצחק: כגוי לכל דבריו לענין עדות.

ר' יואל אשר: לענין עדות למשל, שבת, פונקט ווי אויב איינער איז מחלל שבת למשל,

ר' יצחק: האט ער א דין

ר' יואל אשר: גוי פאר אסאך זאכן. אבער ניין, כ'וויל זאגן וואס טייטשט **פסולים מדברי סופרים**. ס'איז דא מענטשן וואס זענען פסול מדאורייתא, למשל, מענטשן וואס זענען עובר אויף דאורייתא'ס, גזלנים זענען נישט נאמן אין עניני נאמנות פון ממון און אזוי ווייטער. נאר ס'איז דא וועט מ'איז מדברי סופרים פסול

ווייל מ'טוט עבירות דרבנן, אזא זאך איז נאך אלץ כשר לענין שליחות, די חכמים האבן נישט גע'פסל'ט

ר' יצחק: די מענטשן פאר שליחות.

ר' יואל אשר: אבער איינער וואס איז **פסולין בעבירה מדברי תורה**, איינער וואס טוט עבירות מן התורה, און ער איז פסול מדברי תורה למשל אויף עדות, אבער לענין שליחות איז אזוי: **פסולין להבאת הגט**, זענען זיי פסול צו ברענגען א גט, אבער נאר פסול מדרבנן. **ואם הביאו**, אויב האט מען זיי יא געניצט פאר שלוחים, **הרי זה פסול**, איז דער גט א גט פסול. ס'טייטשט אז מדאורייתא איז עס א גוטער גט, ווייל זיי זענען דאך פסולים מדברי תורה, אבער זיי זענען נאר פסולים מדברי תורה לענין עדות, אדער לענינים וואס די תורה האט גע'אסר'ט. נאר דרבנן האבן צוגענומען זייער דין שליחות פאר דאורייתא'ס, אבער דרבנן האבן עס אויך נאר געטוהן פאר דאורייתא'ס און נאר מדרבנן.

ר' יצחק: דע ריזאן איז ווייל יעדער שליח הגט איז דא אין דעם א שטיקל עדות, ווייל

הלכה ה'—ו': דער גדר פון פסולי עדות ביי שליחות הגט

דער יסוד אז אין שליחות הגט ליגט א בחינת עדות, און די חולקים אויפ'ן רמב"ם

ר' יצחק: זעט אויס, למשל מ'רעדט א שליח להולכה דארף נישט קיין עדים. סאו אין דער שליחות ליגט א געוויסע עדות אז דער גט איז כשר, אז דער בעל האט געהייסן, אבער ס'איז נישט ממש קיין עדות.

ר' יואל אשר: ס'איז א שליחות. א געוויסע נאמנות קענסטו זאגן.

ר' יצחק: רייט, אזוי האב איך געזען אז זיי ברענגען, ס'הייסט א שטיקל עדות. סאו ממילא, לאמיר פרעגן.

ר' יואל אשר: דער שליח קען זיין איינער פון די צוויי עדים פאר דער קבלת הגט, יא?

ר' יצחק: יא, אבער איך רעד נישט דוקא. אויב ער איז א פסול עדות...

ר' יואל אשר: וועט מען דארפן מצד יענץ טענה'ן.

ר' יצחק: יא, אוקיי. אבער אויף דעם איז טאקע דא אסאך חולקים אויף דעם. ס'הייסט דער רמב"ם, דער מגיד משנה זאגט ער ווייסט נישט פון וואו דער רמב"ם האט געגומען דעם דין.

ר' יואל אשר: דעם דין אז רבנן האבן...

ר' יצחק: גע'פסל'ט די שליחים פאר שליחות? פסולי עדות, יא. דער ראב"ד אויכעט זאגט אז ער איז נישט מסכים, דער ראב"ד דא: **למה אם הביא פסול**, פארוואס?

דער חילוק צווישן "נתקיים הגט בחותמיו" און וועז מען פארלאזט זיך אויפ'ן שליח

ר' יואל אשר: אבער ניין.

ר' יצחק: מיר האבן נאכנישט געענדיגט ליינען דעם ענד אויף וואס דער ראב"ד רעדט דערויף. יא.

ר' יואל אשר: לאמיר עס אויספירן. אבער דער רמב"ם פירט אויס אז... זאגט דער רמב"ם: **במה דברים...**

ר' יצחק: אמורים, אז ס'איז...

ר' יואל אשר: נאר פסול, אז ס'איז פסול מדרבנן אבער מדאורייתא הייסט עס א גט, וועז? **בשנתקיים הגט בחותמיו**, וועז ס'איז אויך דא חתימות. דעמאלטס זאגן די רבנן אז די חתימות זענען גוט, אבער ס'פעלט דאך אין די עדי מסירה, זאל מען...

ר' יצחק: וועט פסול מדרבנן. ס'פעלט אין דער שליחות. די שליחות איז נישט גוט.

ר' יואל אשר: אבל אם לא נסמוך בו אלא על דברי פסול מן התורה בעבירה, אבער אויב איז נאר געווען, נישט דא קיין עדי חתימה, מען פארלאזט זיך נאר אויף די עדי מסירה – הגם ס'איז צוויי כשר'ע עדי מסירה, אבער די עדי מסירה זעען בסך הכל א שליח וואס איז אן עובר מדאורייתא – **אינו גט**. פארוואס? א גרויסער חידוש דאס. דאס איז א חידוש פון דעם רמב"ם, דא איז דער גרויסער חידוש. רייט. נישט נאר פסול... ס'איז מיסלידינג אביסל אז מ'לערנט מדאורייתא. דער פסול מיינט אז מדאורייתא... ניין, מדאורייתא איז נישט אז דער שליח איז א גוטער שליח, אויב ס'איז דא חתימה, נאר אז די חתימה איז וואס טוט ארבעט.

ר' יצחק: רייט, אבער דאס, איי עם סארי. איך האב געמיינט אז ער רעדט וועז ער מאכט, ניין, ס'איז נישטא קיין עדים.

שקלא וטריא: צי וועט די שליחות בטל אדער פעלט אין דער נאמנות אויפ'ן גט?

ר' יואל אשר: סאו דער ראב"ד פרעגט אויף דעם: וואס העלפט מיר אז ס'איז דא חתימות? אבער אויב איז זיין שליחות נישט קיין גוטע שליחות, איז דאך נישט געווען קיין גוטע נתינת הגט? א שטארקע קשיא, יא? **למה אם הביא...**

ר' יצחק: איי דאונט אנדערסטענד. ניין, דער ראב"ד איז חולק אויף דעם עצם דין, אז א פסול, א ישראל מחלל שבת, וואטעווער, איינער וואס איז פסול לעדות, איז גלייך פסול לשליחות הגט. ניין.

ר' יואל אשר: אבער איך וויל זאגן אפילו אויפ'ן רמב"ם אליינס איז שווער. וואס העלפט מיר חתימות? אבער אויב די שליחות ווערט א פסול'ע שליחות, איז דאך פשט אז מ'האט נישט איבערגעגעבן דעם גט! ס'האט נישט געארבעט! א צווייטער מענטש האט איר געגעבן א גט, נישט דער מאן האט איר געגעבן דעם גט.

ר' יצחק: וואס העלפט אין אזא פאל די חתימות?

ר' יואל אשר: נאר מדרבנן! ניין, אבער דער רמב"ם זאגט "**אינו גט**"! **אבל אם לא נסמוך בו אלא על דברי פסול מן התורה בעבירה אינו גט**. וויאזוי שפרינגט עס פון "אינו גט" צו... וויאזוי העלפט מיר די חתימות אויף דעם?

ר' יצחק: יעדעס מאל וואס מ'ברענגט א גט, דער שליח, איז כאילו ער זאגט אז דאס איז א גוטער גט. נו? ממילא, יעדעס מאל, יעדער שליח וואס ברענגט א גט, זאגט מיט דעם אז ס'איז א גוטער גט.

ר' יואל אשר: יא, אבער ס'איז דאך דא עדים וואס זאגן דאס.

ר' יצחק: וועלכע עדים?

ר' יואל אשר: די עדי חתימה.

ר' יצחק: די עדי חתימה זאגן אז ס'איז געשען דער גט, אז ס'איז געווען דער גט. אבער ווען ער גיבט דעם גט, יא, ער גיבט דעם גט בינו לבין עצמו, ס'איז נישטא קיין עדים, ס'איז נאר דא די עדי חתימה, איז די גאנצע עדות פאר דעם גט זענען די פסול'ע שליחים. אויב ס'איז דא עדי חתימה, זיי זענען נישט די גאנצע, זיי זענען נאר די עדות אויף דער קלייניגקייט אז דער גט איז כשר, מ'דארף נישט זאגן בפני נכתב, ס'איז נישט פאר קיין פסול, ס'איז פון ארץ ישראל.

ר' יואל אשר: מיין קשיא איז, ווען דער שליח איז געווען א פסול מדאורייתא, יא? און מ'פארלאזט זיך אויף די עדי חתימה, פארוואס העלפט מיר די עדי חתימה, אויב זאגט מען אז זיין שליחות ווערט בטל? מ'זאגט דאך בכלל אז זיין שליחות ווערט בטל. מ'זאגט נישט אז די שליחות ווערט בטל?

ר' יצחק: דאס פרוביר איך דיר צו זאגן. שליחות מיט פסולי עדות האבן נישט קיין שייכות.

ר' יואל אשר: אה, סאו דער רמב"ם זאגט "**אינו גט**" פאר אן אנדער סיבה! ווייל היות ער איז נישט כשר לעדות, געווענליך איז ער אזוי ווי אן עד אחד, אזא זאך? ניין, אבער דאס איז וואס דו זאגסט, געווענליך זענען די שליחים אזא א שטיקל עדים.

ר' יצחק: שליחים זענען אלעמאל – אזוי האב איך געזען איינער טייטשט דא, אפשר ער...

ר' יואל אשר: איך געדענק נישט וועמען.

ר' יצחק: שליחים זענען אלעמאל א בחינת עדות.

ר' יואל אשר: כלול, ניין, דא וויל מען זיך פארלאזן אויף די עדים. זייער גוט.

ר' יצחק: איז ווען מ'דארף, ס'איז טייטש פעלד.

ר' יואל אשר: אבער דער רמב"ם האט נאכנישט געזאגט די הלכה אז ס'איז דא איין מין עד אחד.

ר' יצחק: ס'איז עד אחד, צוויי שליחים. ס'זאל מילא זיין צוויי. א שליח איז נישט דא קיין שליחות, עדות ס'איז נאר איין מענטש. אה.

ר' יואל אשר: אדער אפשר יא? ניין, א שליח קען דאך זיין איין שליח.

ר' יצחק: און איך ווייס...

ר' יואל אשר: אבער מיר דארפן, אפשר איז דא דא עפעס אזא זאך אז אן עד אחד איז געגוג וועו... ניין, וועו ס'איז נישט דא קיין גט בחותמיו דארף דאך זיין צוויי עדי מסירה. זייער גוט.

ר' יצחק: בקיצור, אויב ס'איז דא א פראבלעם פון נאמנות, דער מענטש סאמהאו איז מען סומך אויף דעם שליח. מ'איז זיך סומך אויף דעם שליח, יעדעס מאל וואס ברענגט א שליח איז מען דאך סומך אויף אים.

דער טייטש פון "נתקיים הגט בחותמיו" און דעם רמב"ם'ס סברא

ר' יואל אשר: מיר גייען דאך לערנען נעקסט מ'דארף דאך ברענגען די צוויי עדים.

ר' יצחק: ער ברענגט דאך די צוויי עדים. נישט קיין צוויי עדים, ס'איז נישט דא קיין צוויי עדים.

ר' יואל אשר: וועו ס'איז נישט דא קיין גט בחותמיו, דארף מען גיין צו די עדי מסירה. יעצט, ווי קומט מען דא אריין זיך צו פארלאזן אויף **דברי הפסול מן התורה**?

ר' יצחק: ניין, עס איז נישט, ווייי דו יו סעי דעט? **נתקיים הגט בחותמיו**, נישט אז ס'איז דא עדי חתימה.

ר' יואל אשר: אה, ס'איז דא עדי חתימה נאר ס'איז נישט מקוים געווארן?

ר' יצחק: נתקיים הגט. די צוויי עדי חתימה זאגן אז דער גט איז געשריבן געווארן גוט, אז מ'האט עס אליינס געשריבן.

ר' יואל אשר: ס'איז נישט מזויף וכדומה. וואס איז דער פשט קיום הגט בחותמיו? וואס איז טייטש? מ'איז געקומען אין פראנט פון...

ר' יצחק: דעם בית דין, און מיט דעם האבן אונז די צוויי עדים אונז צו זאגן אז דער גט איז כשר. אה, אויב נישט, איז מען דאך סומך אויף דעם שליח אז די עדי חתימה זענען כשר וכדומה, פארשטייסט? יעדעס מאל דער שליח קומט, ליגט דאך אין דער שליחות א נאמנות, א געוויסע עדות אז דאס איז טאקע א כשר'ער גט. ממילא דארפסטו האבן דעם שליח אים צו גלייבן. אויב מ'דארף אים נישט גלייבן, נאר ליתר שאת, אוקעי, מיט דעם איז דאס כשר. אבער טאמער מ'דארף ממש גלייבן דעם שליח, און דער שליח איז דאך פסול לעדות מדרבנן – ניין, מדאורייתא, איז דאך פסול לעדות – האסטו דאך נישט קיין עדות אז ס'איז א כשר'ער גט. דאס איז דעם רמב"ם'ס לאדזשיק.

ר' יואל אשר: אבער ס'איז נישט דא, א גאנץ שטיקל פעלט נאך וואס דער רמב"ם האט נאכנישט אונז געזאגט, וואס ער וואלט אונז געדארפט זאגן: אז אייביג וועו מ'זאגט אז וועו ס'איז נישט דא קיין עדי מסירה איז עס גוט אויב ס'איז דא עדי חתימה, רעדט מען וועו די עדי חתימה זענען געווארן אוועקגעשטעלט. ניין, ניין...

ר' יצחק: וואס פאר א... אויב נישט?

ר' יואל אשר: פארלאזט מען זיך אויף דעם שליח אלס א שטיקל עדות.

ר' יצחק: יעדער שליח, וואס עס פעלט נישט עדי חתימה, אז...

ר' יואל אשר: א שליח איז עפעס א שטיקל עדות איז...

ר' יצחק: א חידוש, נישט נתקיים הגט. מ'רעדט זיך, עגעין...

ר' יואל אשר: וואס עס פעלט נאכאמאל: וואס טוט זיך יעדן מין גט וואס א פרוי קומט מיט א גט אין איר האנט וואס האט עדי חתימה? רעדט מען נתקיים, און זי לאזט מען זי מעג גיין חתונה האבן, דאס איז וועז ס'איז נתקיים איר בחותמיו, אדערווייז ניין?

ר' יצחק: ניין, ניין, נישט. איך רעד זיך פון יעדן שליח. יעדער שליח וואס ברענגט א גט זאגט מיט דעם אז ס'איז א כשר'ער גט. יעדער שליח, א נארמאלער שליח, ברענגט א גט, זאגט מיט דעם אז ס'איז א כשר'ער גט. ממילא דארף מען מקפיד זיין אז דער שליח זאל זיין כשר לעדות. דעטס אל. דאס איז א הלכה וואס שטייט נישט. וואס שטייט דא? אז **פסולים לעדות מדברי תורה** זענען פסול להבאת הגט.

דיסקוסיע: צי דארף מען עדים ביים ממנה זיין א שליח להולכה, און די קשיא פון קרובים

ר' יואל אשר: איך פארשטיי נישט, ניין.

ר' יצחק: איך פארשטיי נישט, ניין. וואס פארשטייסטו נישט?

ר' יואל אשר: וועז מען מאכט א שליח, יא? וועז דער מאן גיבט איבער דעם גט אין די הענט פון דעם שליח, דארף זיין דארטן צוויי עדים וואס האבן עס געליינט, וואס האבן געליינט דעם גט. אזוי זאגט דער רמב"ם. זיי זענען די עדים. און אויב ס'איז דא עני שאלה...

ר' יצחק: דארף מען צוריקגיין צו די צוויי עדים. וואט אר יו טאקינג אבאוט? וואט? וואט וואט וואט? ניין, מ'דארף נישט קיין עדים אויף א שליח להולכה. וואט אר יו טאקינג אבאוט? מ'דארף סך הכל עדים...

ר' יואל אשר: נישט א שליח להולכה, אבער וועז דער בעל גיבט איבער דעם גט אין די הענט פון דעם שליח, דארף דאך זיין צוויי עדים, יא?

ר' יצחק: ניין, וואס פאלט אייך אן?

ר' יואל אשר: זיכער אז יא, א גט דארף מען איבערגעבן מיט עדים.

ר' יצחק: רבונו דעלמא כולא! דער גט, מסירת הגט וועלט וועז דער שליח גיבט עס איבער, נישט וועז דער בעל גיבט עס איבער. ער איז דאך א שליח להולכה דער מענטש, רייט?

ר' יואל אשר: די זעלבע זאך וועז ער גיבט עס איבער...

ר' יצחק: דארף זיין צוויי עדים. ניין.

ר' יואל אשר: וועז מ'גיבט עס, יא. וועז מ'גיבט עס איבער דארף זיין צוויי עדים. אה, אבער די צוויי עדים האבן דאך נישט געזען ווי ער נעמט איבער דעם גט פון דעם מאן.

ר' יצחק: דאס איז נישט אונזער פראבלעם. אונזער פראבלעם איז דא נאר אז אפשר איז עס א פסול'ער גט. פאלשע עדים האבן ג'חתמ'עט דערויף, וואטעוועור. ס'קען זיין אלע מיני וועגן ווי ס'איז פסול.

ר' יואל אשר: אבער מ'פארלאזט זיך קיינמאל נישט אויף דעם שליח. וויאזוי פארלאזט מען זיך אויף א שליח? ער איז אן עד אחד. וואס זאגט ער? וואס זאגט ער בכלל דער שליח? ס'איז נאכנישט געשטאנען אין רמב"ם אז די דיינים אר טעיקינג עניטינג פון דעם שליח.

ר' יצחק: ס'שטייט דא, ס'שטייט דא אז א פסול לעדות איז פסול לשליחות. וואס האט א שייכות? פרעגט דאך דער ראב"ד דא א קשיא: וואס האט צו טוהן פסולי עדות צו פסולי שליחות? זייט וועז דארף א שליח זיין כשר לעדות? דער תירוץ איז: אין יעדער שליחות ליגט אן עדות. איך זאג דאך, דער רמב"ם וואס ער זאגט קלאר שטימט הונדערט פראצענט מיט דער לאדזשיק. וואס ווילסטו, אז די לאדזשיק איז ריכטיג? דאס ווייס איך נישט. אבער דער שכל וואס ער זאגט איז זייער קלאר: יעדע שליחות ליגט אין דעם א געוויסע עדות. ממילא, אויב מ'דארף דעם שליח פאר עדות, און ער איז פסול לעדות מן התורה, איז זיין שליחות בטל, איז פסול, איז **אינו גט**. אויב מ'דארף נישט אינגאנצן זיין עדות, ווייל אונז האבן דאך אינדעפענדענט עווידענס פון די חותמי הגט אז ס'איז א כשר'ער גט, דעמאלטס איז נאר מדרבנן.

ר' יואל אשר: אבער ס'איז דא א זאך וואס ס'איז געשטאנען **הקרובים כשרים** למשל, יא? אויף דעם איז ער יא נאמן. פארוואס? אויב ס'איז דא עפעס א שטיקל עדות דא?

ר' יצחק: דער רמב"ם פארציילט אונז נישט מער...

ר' יואל אשר: וועגן דער עדות שהיה בזה.

ר' יצחק: ער דארף נאר א שטיקל עדות, נאר א שטיקל. אבער זעסט דאך קלאר, זעסט דאך קלאר אז אזוי ארבעט עס. יעצט ביסטו געראכט אז ס'איז נישט קלאר אז ס'איז אזוי. קענסט זיך דינגען אויף דעם. קענסט זיך דינגען אז די הלכה איז נישט אזוי. איך זאג דאך נאר אז דעם רמב"ם שכל ווארקס אויב מ'זאגט עס אזוי. איך בין מסכים אז איך קען נישט פארשטיין פארוואס ס'מוז אזוי זיין.

ר' יואל אשר: אויב איז דא בכלל עפעס א **נסמוך בו**, אויב איז דא עפעס א **נסמוך בו**, דארף יענע זאך אויף וואס מ'איז נסמוך בו דארף זיין צוויי עדים. אויב דארף זיין א סמיכה, דארף זיין צוויי עדים.

ר' יצחק: איך ווייס נישט. ביסטו מחדש חידושים, זאגסטו. דער רמב"ם זאגט עס נישט. אוקעי. איך ווייס נישט. איך הער, איך זאג דיר נאר וואס דער רמב"ם זאגט. איך ווייס נישט פארוואס. וועסט לערנען אלע גמרא, וועסטו זען.

די השגה פונעם ראב"ד

ר' יואל אשר: דער ראב"ד קריגט זיך אויף דעם מיט'ן רמב"ם.

ר' יצחק: יא, אבער לאמיר זען וואס זענען דעם ראב"ד'ס ארגומענטס. האסט דאך שוין געזען. דער ראב"ד זאגט אז אויב נתקיים הגט, דארף עס זיין כשר. און אויב מ'טראסט אים יא, דארף עס זיין נישט קיין גט. אה. דער ראב"ד זאגט דאך – קוק

נישט דארט, קוק נישט דארט, מ'זעט דאך נישט. מ'האט געלערנט דעם ראב"ד, איך פארשטיי נישט. דער ראב"ד איז דאך חולק אויף דער גאנצער הלכה. דער ראב"ד זאגט אז אויב ס'איז נתקיים, פארוואס דארף עס זיין פסול? און אויב מ'איז זיך יא סומך אויף אים, פארוואס איז ער כשר? אה.

ר' יואל אשר: ער זאגט: **ולא הוצרך לומר בפני נכתב ובפני נחתם.** אוקעי, זייער גוט. אבער די נאמנות הייסט די ווערטער בפני נכתב ובפני נחתם.

ר' יצחק: ניין, דאס הייסט עס נישט. דאס איז אן אנדער זאך. ס'איז דא אמאל וואס ער דארף זאגן. אבער יעצט רעדט מען דאך, א נארמאלער קעיס דארף ער דאך נישט זאגן. וועסט לערנען אין נעקסטן פרק.

ר' יואל אשר: אויב אזוי, וואס פאר א...

ר' יצחק: אויב ער דארף יא זאגן, פארשטיי איך אז ער וועט...

ר' יואל אשר: זיין א קשיא אויף א גט. **אלא שלא תנשא...**

ר' יצחק: ואם נשאת אין מגורשת. אין נעקסטן שטיקל וועסטו זען אז **ועוד יש חילוף,** ס'איז נאך א גירסא אין ראב"ד, ער זאגט אז ער פארשטייט נישט וואס קומט אריין בכלל פסול לעדות.

ר' יואל אשר: וישראל גמור לכל דבריו.

ר' יצחק: פארוואס זאל ער זיין פסול לעדות? דאס איז די ערשטע זאך וואס דער ראב"ד פארשטייט נישט.

ר' יואל אשר: און צווייטנס... גייט אזוי, ער פארשטייט נישט קיין איין דין. גיי בעקווערדס.

ר' יצחק: אבער יעצט רעדט מען דאך פון אריין אין דער מעלה.

ר' יואל אשר: כאילו ער דארף נישט זאגן. וועסטו לערנען דאך נעקסטן פרק.

ר' יצחק: אויב ער דארף יא זאגן,

ר' יואל אשר: פארשטיי איך אז ער זאל זיין כשר לעדות.

ר' יצחק: אין דעם נעקסטן שטיקל וועסטו זען אז **"ועוד יסרוהו",** וואס איז נאך א גירסא אין דעם ראב"ד, דאס זאגט ער, פארשטיי נישט וואס קומט אריין

ר' יואל אשר: בכלל פסולי עדות,

ר' יצחק: ער דארף נישט זיין פסול לעדות. דאס איז די ערשטע זאך דער ראב"ד פארשטייט נישט. און צווייטנס, קוק ווי ער פארשטייט נישט **"אלא אם לא נסמוך בו".**

ר' יואל אשר: וואס? דער ראב"ד האט אפילו נישט געריעדט אזוי ווי די ווערטער **"לא נסמוך בו".**

ר' יצחק: ער פארשטייט נישט. ער פארשטייט נישט די הלכה. ער זאגט אז אויב מ'איז זיך נישט סומך אויף אים – אויב מ'איז זיך סומך אויף אים, דארף עס יא זיין א גט. איך ווייס נישט וואס ס'טייטשט **"למה אינו גט אלא שלא תנשא בו ולומר אינה מגורשת".**

ר' יואל אשר: אויב איז נאר לחומרא. דאס מיינט ער צו זאגן, אויב דער רמב"ם זאגט דאס נאר בתורת חומרא.

ר' יצחק: "אינו גט" אבער מיינט

ר' יואל אשר: "אינו גט" מדאורייתא אלעמאל.

ר' יצחק: ווייס נישט. דאס שטיקל ווייס איך נישט וואס דער ראב"ד זאגט. ענייוועי, די שיטת הרמב"ם איז אז מדרבנן דארף א שליח א גט זיין כשר לעדות. מען קען דא נישט העלפן. אזוי זאגט דער היילליגער ראב"ד.

הלכה ז': תחילתו בפסלות וסופו בכשרות, ותחילתו וסופו בדעת

ר' יצחק:[[#2]] **"אבל"**, האבן מיר שוין געלערנט. יעצט, וואס האט מען געלערנט אז א שליח דארף נישט זיין קיין קטן, נישט קיין חרש ושוטה וכו', וואס איז געשען אויב ער איז געווען און געווארן שפעטער כשר?

ר' יואל אשר: יא? **"היה השליח קטן כשניתן לו הגט"** – דער מאן האט געגעבן פאר א שליח א קטן א גט, און ער איז אינצווישן אונטערגעוואקסן, און ער איז שוין געווען א **"גדול כשהביאו".** ס'איז געוואלדיג אמאל געשען, מ'זאל קענען אסאך בר מצוה פשט'לעך מאכן אויף א פרייען גט. ער איז געווארן א **"גדול כשהביאו",** אדער **"חרש ונתפקח"** – א חרש איז געווארן אויס חרש, אדער א שוטה וואס איז געווארן אויס שוטה, אדער א נכרי וואס איז געווארן נעבעך, די מחלה פון נכרי איז אוועקגעאנגעגן פון אים, ער איז נתגייר, אדער **"עבד ונשתחרר",** איז **"הרי זה בטל",** איז דער גט בטל, ווייל ס'איז נישט געווג אז וועט מען פירט אויס די שליחות איז מען א גדול, נאר ממנה זיין די שליחות, דער שליח דארף זיין א... נישט אזוי פשוט. איך וואלט געקענט זאגן, ס'איז דער זעלבער מענטש. איך האב אים געמאכט פאר א שליח, און אויף דעם איז געווען צוויי

ר' יצחק: עדים וואס האבן דאס געזען, און יעצט איז ער שוין א גדול.

ר' יואל אשר: ער וועט באקומען דעם פאטענשעל צו ווערן א שליח אין דער מינוט וועט ער קען. איך ווייס נישט, מ'קען הערן. איך הער נישט.

ר' יצחק: וואס טייטש **"בטל"**? בטל מיינט בטל מן התורה? יא, אוודאי. בטל יא. בטל ניין. בטל און פסול. אדער אינו גט אדער בטל. איך מיין אז א פשוט'ע, אלעמאל א גט, אבער דער חידוש איז די נעקסטע הלכה.

ר' יואל אשר: "אם ניתן לו הגט והוא פיקח", ער איז געווען א פיקח, ער איז געווען געזונט, **"ונתחרש",** נאכדעם איז ער געווארן א חרש, **"וחזר ונתפקח",** נאכדעם איז ער געווארן צוריק הערעוודיג.

ר' יצחק: אינצווישן איז געווען א תקופה וואס ער איז געווען משוגע, חרש,

ר' יואל אשר: אדער די זעלבע זאך איז מיט **"שפוי היה כשניתן לו ונשתטה וחזר ונשתפה כשהביאו ליד האשה"**, איז ביי דער מינוי שליחות, וועז מ'האט אים ממנה געווען אלס שליח, איז ער געווען א גדול, איז ער געווען א בר חיובא, איז ער געווען א בר דעת. און ביים איבערגעבן, ביים אויספירן די שליחות, איז ער אויך א בר דעת. אינצווישן איז געווען אנדערע צייטן – **"הרי זה גט כשר מפני שתחילתו וסופו בדעת"**. דער אנפאנג און דער סוף איז געווען בדעת, ס'גייט מיר נישט אן דער אינמיטן.

חקירה אין "חזר ונתפקח": די אלטע דעת אדער א נייע דעת?

ר' יצחק:[[#3]] דא וואלט איינער געקענט טענה'ן אז

ר' יואל אשר: אינמיטן האט ער אויך געכאפט א דרימל, יא? און ער איז געווארן א...

ר' יצחק: א דרימל איז נישט קיין... א דרימל'דיגן מענטש קען מען... אויב ער איז שיכור פול, נישט קיין אים ולא... א דרימל'דיגן מענטש קען

ר' יואל אשר: מען ממנה זיין א שליח. יא. אדער אינצווישן האט ער געטרונקען און ער איז געווארן שיכור כלוט. אוודאי.

ר' יצחק: נא פראבלעם, אבער דא קענסטו, ס'איז אנדערש, דו פסל'סט אפ דעם גברא. קען אמאל, מ'קען זיכער זאגן א סברא אז ער איז געווארן אויס מענטש, יעצט איז ער א תינוק שנולד, איך ווייס נישט, ער דארף מקדש זיין זיין ווייב נאכאמאל. ניין, אקעי.

ר' יואל אשר:[[#4]] אבער מ'דארף וויסן, **"חזר ונתפקח"** איז פשט ער האט צוריק באקומען די זעלבע אלטע דעת אדער ער האט באקומען א נייע דעת?

ר' יצחק: ער גייט צוריק צו זיין סטאטוס פון פריער. ער איז צוריק מענטש. ער איז געווען אויס מענטש, אויס מענטש גברא לענין...

ר' יואל אשר: ער האט צוריק באקומען זיין דעת אדער ער האט באקומען א דעת? א גלגול אדער א דיבוק פון א צווייטן...

ר' יצחק: ער איז געווארן א נייע דעת. די שאלה איז: אלע דעת זענען קאנעקטעד סאציאל מיט דעם אלטן נסיון. מ'פארשטייט די הכרעה אבער מ'פארשטייט אויך וואס די חקירה וואלט געווען דערמיט.[[#5]] דאס איז די הלכה פון וואס?

ר' יואל אשר: פון דער דעת וואס א שליח דארף האבן. יא, פון וועך איז כשר צו זיין א שליח. האט מען געענדיגט מיט דעם וועך איז כשר צו זיין א שליח, יעצט גייען מיר לערנען דינים פון שליח קבלה.

הלכות ח'-ט': לשונות מינוי שליח לקבלה ודין קטנה

ר' יצחק: יא, וויאזוי, בעסיקלי וויאזוי מ'דארף עס מאכן, רייט? יא.

ר' יואל אשר: זאגסט אזוי. יא, וויאזוי איז מען ממנה דעם שליח,

ר' יצחק: וואס איז די לשונות.

ר' יואל אשר: **"האשה שעשת שליח בעדים ואמרה לו"**, זי האט געזאגט, **""טול לי גיטי""**, ברענג מיר דעם גט, נעם פאר מיר דעם גט – ביסט געערעכט יא – אדער **""יהא לי בידך""**, דער גט וואס איז לי – צו מיר, זאל זיין בידך. דאס הייסט שליח קבלה. דאס לערנען מיר אז דאס טייטש, נעם עס פאר מיר, זיי מקבל פאר מיר, **"כאילו אמרה לו "התקבל לי גיטי""**. ס'טייטש, דאס בעסטע לשון צו זיך גוט אויסדריקן וואלט געווען "התקבל לי גיטי". אויך "טול לי גיטי", אדער "יהא לי בידך" זענען נאך וועגן פון עס זאגן.

ר' יצחק: דאס הייסט דער שליח לקבלה, אסאך מאל "התקבל" איז די ריכטיגע...

ר' יואל אשר: **"ויש לאשה לעשות שליח קבלה לקבל הגט"**. זאגט דער רמב"ם, דעם שליח קבלה קען מען מאכן פון דעם מאן אליין, אדער אויכעט פון דעם שליח פון דעם מאן. ס'קען זיין צוויי שליחים אין דער פיקטשער, יא. **"ויש לאשה לעשות שליח קבלה לקבל לה גיטה מיד שלוחו של בעלה"**. יא,

ר' יצחק: לכאורה איז פשוט אויכעט,

ר' יואל אשר: רייט? יא.[[#6]] יעצט וועט דער רמב"ם זאגן וועגן א קטנה. מיר האבן געלערנט וועגן א קטנה צו זיין א שליח. וואס טוט זיך וועגן א קטנה צי זי קען מאכן א שליח? א קטנה וואס דארף באקומען א גט. יא, א קטנה וואס איז געווארן מתקדש, לאמיר זאגן דער טאטע האט איר מקדש געווען און ער איז געשטארבן. יא. **"וקטנה אינה עושה שליח לקבלה"**. די קטנה קען נישט מאכן א שליח צו מקבל זיין פאר איר א גט. זאגט דער רמב"ם אזוי: **"אף על פי שחצירה קונה לה גיטה כגדולה"**, א קטנה וואס האט א חצר, וואס האט א פלאץ, מ'קען איר גט'ן דורך אריינווארפן א גט אין איר פלאץ, און די חצר איז קונה מיט דין שליחות. זעט מען אז דער, נו, פארוואס זאל דער חצר יא קענען זיין איר שליח, אבער א שליח קען נישט זיין איר שליח? זאגט דער רמב"ם: **"מפני ששליח קבלה צריך עדים"**. אנדערש ווי וועך מ'לייגט עס אריין אין א חצר, וואס מ'דארף נישט קיין עדים.

שקלא וטריא אין דעם טעם הרמב"ם והשגת הראב"ד

ר' יצחק: רייט. ס'הייסט ס'דארף עדים פאר דעם גט, אבער נישט פאר דער שליחות החצר.

ר' יואל אשר: א חצר איז א חצר.

ר' יצחק: מ'דארף פארשטיין דארט וואטעווער ס'איז, באט די חצר דארף...

ר' יואל אשר: א שליח קבלה מיינט, צו מאכן דעם שליח קבלה דארף עדים. מאכן דיין חצר זאל ארבעטן פאר דיר דארף מען נישט קיין עדים, ארבעט פאר דיר אויטאמאטיש. רייט. אבער מאכן א שליח קבלה איז דאך עפעס אן ענין פון נאמנות, דארף עדים.

ר' יצחק: נישט נאמנות, וואטעווער. די ראיה איז דער רמב"ם זאגט אז ס'דארף עדים.

ר' יואל אשר: עניטינג וואס דארף עדים דארף מען, דארף דער ציל דערפון, דער מענטש וועגן וועמען מ'רעדט דארף אויך זיין א

בר דעת. סאו מ'דארף מעיד זיין... מ'דארף מעיד זיין אז וואס? אז דער משלח, דער וואס מאכט דעם שליח, מאכט א שליח. דער איז נאכנישט קיין בר דעת צו מאכן איינעם פאר א שליח.

ר' יצחק: עפעס אזוי. ניין, ער קען מאכן איינעם א שליח, ער קען האבן א שליח, אבער ער קען נישט מאכן א שליח.

ר' יואל אשר: ווייל דער חצר קען זיין א שליח.

ר' יצחק: אבער פארוואס דארף דער רמב"ם אריינלייגן די נושא פון עדות? ער קען סתם זאגן אז א קטנה קען נישט מאכן קיין שליח. וועז זי וואלט נישט געדארפט עדים, וואלט עפעס געווען בעסער? שטעל זיך פאר מ'דארף נישט קיין עדים, אזוי ווי שליח להולכה. א קטן קען נישט זיין משלח.

ר' יואל אשר: ניין, ס'זעט עפעס אויס ווי דער רמב"ם זאגט אז א חילוק צווישן חצר און שליח איז די זאך, ווייל ביי דער חצר דארף מען נישט קיין מינוי, קיין עדים, און דא דארף מען עדים.

ר' יצחק: אזוי זעט עס אויס. יא, אבער ער זאגט דאך, ווייל גיטין דארף מען, יא אבער ער זאגט דאך אז די פראבלעם איז די עדים, ווייל שליח קבלה דארף עדים איז דאס די פראבלעם.[[#7]] שטעל זיך פאר אז ס'איז נישט דא דער דין אז א שליח לקבלה דארף עדות. וואלט עס עפעס בעסער געווען? ס'איז דאך נאך אלס א פראבלעם.

ר' יואל אשר: אפשר מיינט ער צו זאגן די סיבה פארוואס שליח קבלה דארף עדים, ווייל שליח קבלה ווערט ידו כידה. ס'שטייט נישט מער.

ר' יצחק: אבער דו זאגסט א סברא וואס איך פארשטיי נישט דעמאלטס. דער הייליגער ראב"ד האט געהאלטן אזוי ווי איך, אז ער פארשטייט נישט דעם רמב"ם: **"אמר אברהם, זה הטעם אין לו טעם ולא ריח"**. דער טעם האט נישט קיין טעם. נישט נאר ס'איז נישט קיין טעם, קיין שמעק האט עס אפילו נישט. אקעי? וואס איז דאס? וואס מיינט דאס? **"אלא אתם גם אתם. מה אתם בני דעת, אף שלוחכם בני דעת"**. דער ראב"ד זאגט סתם אז א משלח מיט א שליח דארף זיין א בר דעת. איי, חצר? חצר איז נישט קיין שליח. ס'איז כן בבחינת שליח, אבער ס'איז נישט קיין שליח. דאס איז לכאורה דעם ראב"ד'ס טענה.

ר' יואל אשר: אבער דער ראב"ד זאגט מיר נישט קיין אמת'דיגע סיבה. ער זאגט נישט בסך הכל אז דער שליח דארף זיין א בר דעת. ווער זאגט אז דער משלח דארף זיין א בר דעת? איך האב דאך פונקט א ראיה אז א חצר קען קונה זיין פאר אים.

ר' יצחק: ניין, דאס איז נישט קיין ראיה. טו מיר א טובה. יעדער איינער פארשטייט אז ס'איז נישט קיין ראיה. הא? יעדער איינער פארשטייט דאס איז נישט קיין ראיה.

ר' יואל אשר: הא? נאכאמאל, וואס איז דיין ארגומענט? א חצר – דיין ארגומענט איז אז יעדער פארשטייט?

ר' יצחק: וואס, וואס? **"זה הטעם אין לו טעם ולא ריח"**.

ר' יואל אשר: חצר ארבעט מיט דין שליחות.

ר' יצחק: טו מיר א טובה! א קטן קען האבן א חצר, ער קען נישט מאכן קיין שליח. יעדער איינער פארשטייט דאס, מ'דארף נישט דאס מסביר זיין.

ר' יואל אשר: אבער אויב חצר ארבעט מיט דין שליחות, וואלט דאך נישט געדארפט קענען געשען.

ר' יצחק: טו מיר א טובה. טו מיר א טובה. טו מיר א טובה. טו מיר א טובה. חוץ פון דעם וואס ס'איז נישט קלאר אז חצר משום שליח, ס'שטייט דאך אין דער גמרא אז ס'איז יא משום יד, אבער ס'איז לא גרע משליחות, מ'דארף שטיין דארט, וואטעוועך ס'איז. איך דארף נישט אנקומען צו דעם. מיר זעט עס אויס אז פשוט דער חילוק איז פשוט, און איך האב שוין אן אלטן כלל אז דער ראב"ד איז אלעמאל גערעכט, סאו, וואס קען איך טוהן, איך גיי מיט מיין כלל. מ'קען מיישב זיין דעם רמב"ם, אבער איך וויס נישט, איך פארשטיי נישט וואס דארף מען דא, עדות? און בכלל, פארוואס קען מען נישט מעיד זיין אן דעת? וואו קומט דער כלל פון עדות, אין מעידים אויף א קטן?

ר' יואל אשר: ס'איז דאך זיכער מ'איז מעיד אויף א קטן, א בן סורר ומורה איז מעיד אויף א קטן, אדער וואטעוועך, נאך טויזנט מאל ווען מ'איז

ר' יצחק: מעיד אויף א קטן. אוודאי מ'קען מעיד זיין אויף א קטן, פארוואס נישט? די עדים דארפן זיין בר דעת. ווילסט אז דעם ראב"ד'ס טעם איז אויך נישט קיין טעם? דער ראב"ד זאגט נישט קיין טעם,

ר' יואל אשר: דער ראב"ד זאגט אז ס'שטייט אזוי. ניין, ס'שטייט **"מה אתם בני דעת"**, ס'שטייט נישט אויף דעם משלח. נמצא של שליח. וויאזוי נמצא? ס'איז פיין. איך געדענק די שיטה דער נמצא,

ר' יצחק: יא? נמצא. וויאזוי נמצא? נו יא. אויב די גאנצע ריזן.

ר' יואל אשר: וויאזוי וויסט ער אז א שליח, **"אתם,**

ר' יצחק: גם אתם" אז מ'דארף זיין די זעלבע פונקט. יא, אויב ס'הייבט זיך אן דער גאנצער לימוד.

ר' יואל אשר: אויב ס'שטייט, **"מה אתם בני ברית"**,

ר' יצחק: דו ביסט דאך אן איד, דער וואס טוט דעם משלח איז אן איד, דארף אויך דער שליח זיין אן איד. יא, מוז דאך זיין אז דער משלח דארף זיין אן איד, רייט? א גוי קען מאכן א שליח אדער ער קען נאר נישט זיין א שליח? ער קען נישט מאכן קיין שליח אויך נישט, ס'איז דאך די זעלבע זאך. אני לא, איך שטיי, איך פארשטיי נישט גוט דעם רמב"ם. ער ברענגט דא אז די אחרונים האבן זייער געווען העפי צו זאגן תורות אויף דעם.

ר' יואל אשר: איך גיי אוועק,

ר' יצחק: איך דארף רופן מיין ווייב.

הלכה י': עקירת השליחות מקבלה להולכה

ר' יצחק:[[#8]] דו דארפסט גיין? אקעי, ס'לעצטע סעיף יו"ד, רעדט מען וועז זיי צעקריגן זיך מיט וויאזוי די שליחות דארף,

קענסט עס רופן עקירת השליחות. יא? ניין,

ר' יואל אשר: אדער וועז זיי זאגן נישט די ריכטיגע ווערטער.

ר' יצחק: ניין, ניין, **"האשה שעשת שליח לקבלה, ואמר לו הבעל"**,

ר' יואל אשר: אה, יא. **"ואמר לו הבעל אין רצוני שתקבל לה"**, איך וויל נישט אז דו זאלסט זיין שליח לקבלה אז וועז איך גיב דיר איבער דעם גט זאל שוין די פרוי ווערן גע'גט. **"אלא הרי זה גיטה הולך אותו לה"**, איך וויל זאלסט ווערן להולכה. ממם. טראג עס, זי זאל ווערן מער, מער ווי

ר' יצחק: יא?

ר' יואל אשר: ניין, אדער וועז זיי זאגן נישט די ריכטיגע ווערטער.

ר' יצחק: ניין ניין,

ר' יואל אשר: נאר פשוט: **האשה שעשת שליח לקבלה, ואמר לו הבעל: אין רצוני שתקבל לה**, איך וויל נישט אז דו זאלסט זיין שליח לקבלה, אז וועז איך גיב דיר איבער דעם גט, זאל שוין די פרוי ווערן גע'גט. **אלא הרי זה גיטה הולך אותו לה**,

ר' יצחק: איך וויל זאלסט ווערן א שליח הולכה,

ר' יואל אשר: טראג עס, און ס'זאל ווערן נאר גע'גט וועז ס'קומט אן אין איר האנט. רייט. איז **הרשות ביד הבעל**, דער בעל האט א רשות נישט עס איבערצוגעבן אין דער האנט פונעם שליח בתור שליח קבלה. ס'איז זייער אינטערעסאנט. ידו כידה, אבער ס'איז נאך תלוי אין זיין הסכמה עפעס. **ונעשה זה שליח הולכה לא שליח קבלה.**

חידוש און שקלא וטריא: פארוואס קען דער בעל טוישן דעם שליח'ס פונקציע?

ר' יצחק: ער קען טשעינדזשן די פאנקשאן פון דעם – ער קען זאגן איך בין נישט מסכים? אזא חידוש?

ר' יואל אשר: ניין, ווייל מיר קענען לערנען ידו כידה איז איר רעכט, זי האט א רעכט צו זאגן דער איז אויך מיין האנט. ס'איז געווען אן איידעם, און ס'איז געווארן זיין האנט.

ר' יצחק: ער מוז נישט געבן פאר איר א גט בכלל.

ר' יואל אשר: ער מוז נישט געבן, אבער מ'רעדט ער האט יא געגעבן, נאר ער האט נאר געזאגט זיינע דעות, וואלט מען געקענט זאגן אז וואס ער זאגט איז אירעלעוועגט. מ'וואלט געקענט זאגן אז זיין זאגן איז אירעלעוועגט, ס'העלפט נישט.

ר' יצחק: ס'קען זיין, איך בין נישט מסכים. ער מוז נישט געבן פאר איר א גט אויך נישט. ער מוז נישט געבן פאר איר, ער האט גראדע געניצט דעם זעלבן מענטש, אבער ס'האט גארנישט צו טוהן, זיין שליח צו איר שליח האט נישט קיין שייכות. ער זאגט: איך פייף זיך אן אין איר,

ר' יואל אשר: איך בין נישט מסכים צו געבן,

ר' יצחק: איך בין נישט מסכים איר צו געבן א גט. איך וויל געבן א גט דירעקט. אקעי, איך קען באשטיין צו געבן א שליח להולכה. מיין שליח,

ר' יואל אשר: דו וועסט זיין מיין שליח, נישט איר שליח. איך גיב עס דיר נישט בתור שליח קבלה. איז אלס שליח קבלה האט זי נישט געארבעט, ווייל ער האלט נישט ביים געבן פאר א שליח קבלה. סאו וואס איז ער יעצט געווארן? ער איז געווארן דעם מאנ'ס שליח הולכה, און וועז ס'קומט אן צו דער פרוי ווערט זי גע'גט.

די פארשידענע לשונות פונעם בעל צום שליח

ר' יואל אשר: אבל אם אמר לו התקבל לה או זכה

ר' יצחק: לה או הא לך. ער האט נישט געזאגט קלאר אין רצוני,

ר' יואל אשר: ער האט געזאגט נעם עס. **לא עקר שליחות הקבלה.** דאס הייסט אז יא, אז ער איז מסכים. דאס איז יא ווי אז די שליחות קבלה ארבעט.

אמר לו הולך לה, דעמאלטס אויב ער זאגט הולך לה, טראג, וואס איז א לשון הולכה, האט ער אויך מיט דעם – אפילו ער האט נישט אזוי געזאגט קלאר אין רצוני, נאר אפילו ער האט נאר געזאגט הולך לה, ער האט נאר געזאגט דאס פאזיטיווע – **עקר שליחות הקבלה ונעשה שליח הבעל. וכן אם אמר לו הולך ותן לה,** אויך די זעלבע זאך, **עקר שליחות הקבלה,** און דער שליח וועט ארבעטן בתור שליחות להולכה. זייער גוט.

הלכה י"א–י"ב: וועז דער שליח און די פרוי זענען זיך מכחיש וועגן דעם סארט שליחות

א. דער שליח זאגט "שליח קבלה" און די פרוי זאגט "שליח הבאה"

ר' יואל אשר: [[#2]] וויטער, זאגט דער רמב"ם אזוי: **שליח האשה שבא ליטול גט מן הבעל,** א שליח האשה, וואס איז א שליח קבלה, ער איז געקומען נעמען דעם גט מן הבעל, **ואמר לו שליח קבלה אני, ואמר לו הבעל הא לך גט זה כמו שאמרה.** נעם דעם גט אזוי ווי זי האט געזאגט. **כלומר,** וואס מיינט ער מיט דעם צו זאגן? איך בין נישט עוקר די שליחות, נאר וואטעווער זי האט געוואלט זאל זיין, **בין שעשת אותך שליח קבלה או שליח הבאה, הרי את כמו שאמרה.**

והביא את הגט, דער שליח האט טאקע געברענגט דעם גט, און דעמאלטס קומט ער צוריק און ער זאגט: זעסט? איך האב מקבל געווען פאר דיר א גט. **ואמרה לו,** זאגט זי: הייבט זיך נישט אן, **לא שמתיך אלא שליח הבאה.** איך האב דיר קיינמאל נישט געמאכט שליח קבלה. עס שטימט נאר לויט'ן רמב"ם אז זי קען אויך מאכן א שליח הבאה, יא? איז **אפילו הגיע הגט לידה, אינה מגורשת, שהרי עקר השליח שליחות שאמרה היא, ואמר לבעל מעולם לא נעשיתי שליח הבאה לה.**

די פראבלעם איז דאך אזוי: ער האט דאך געזאגט שליח קבלה אני, און דער בעל האט עס געגעבן ווייטער על דעת זה, און דער שליח איז ער נישט געווען. ער האט נישט באקומען רשות צו זיין אזא מין שליח.

שקלא וטריא וחידוש: ביי וועמען ליגט דער חסרון (עקירת השליחות)?

ר׳ יצחק: הגם ער האט געזאגט כמו שאמרה,

ר׳ יואל אשר: דאס איז דער חידוש. יא, אבער ער האט אויך געזאגט הא לך.

ר׳ יצחק: סאו נישט דער בעל איז די פראבלעם, די פראבלעם איז דער שליח. דער בעל, מצד דעם בעל, ער קעירט נישט אויב ס׳איז א שליח

ר׳ יואל אשר: הבאה אדער א שליח קבלה,

ר׳ יצחק: ער האט געזאגט וואטעוועור זי וויל. אבער ער האט מסכים געווען אויף דעם וואס דער שליח... ניין,

ר׳ יואל אשר: ער האט מסכים געווען אויף וואטעוועור זי זאגט. גוט,

ר׳ יצחק: אבער זיינע ווערטער זענען געווען בעיסד אויף וואס דער שליח זאגט.

ר׳ יואל אשר: ניין, די פראבלעם איז נישט דער בעל, די פראבלעם איז דער שליח, עקר שליחות.

ר׳ יצחק: אויך געטראכט דערויף א שטיקל. וועז דער שליח האט געזאגט שליח לקבלה אני איז טייטש ער האט געזאגט: איך, א שליח קען זיך אויך ריזיינען, א שליח מוז נישט בעל כרחו זיין א שליח.

ר׳ יואל אשר: מיט דעם איז ער געווארן אויס שליח הבאה, וואס דאס איז דאס ריכטיגע וואס מ׳האט געדארפט האבן. ער איז געווארן וואטעוועור, ער איז געווארן עפעס א שליח וואס ער

ר׳ יצחק: האט נישט קיין הרשאה. געראכט. יא. סאו איז געווארן אויס. סאו אפילו דער מאן איז מסכים,

ר׳ יואל אשר: אבער דער שליח האט עוקר געווען זיין שליחות. מיט דעם, הגם ער האט נישט געזאגט,

ר׳ יצחק: מיט דעם וואס ער האט געזאגט שליח לקבלה, איז כאילו ער האט געזאגט לא נעשיתי שליח הבאה, איז אויס שליח.

ב. דער שליח זאגט "שליח הבאה" און די פרוי זאגט "שליח קבלה" (לא עקר אלא גרע אותה)

ר׳ יצחק: [[#3]] טאמער זאגט ער אבער... **אמר השליח לבעל שליח הבאה אני**, פארקערט, ער האט געזאגט שליח הבאה,

ר׳ יואל אשר: און דער בעל זאגט כמו שאמרה, און ער ברענגט דעם גט, נאכדעם זאגט זי פארקערט: **שליח קבלה שמתיך**, דעמאלטס זאגט מען נישט אז די שליחות ווערט בטל. דעמאלטס איז **כיון שהגיע הגט לידה**, אז יא, **מגורשת**. פארוואס? זאגט דער רמב"ם: **שהרי לא עקר שליחות שאמרה אלא גרע אותה.**

ר׳ יצחק: א שליח קבלה איז דאך מער ווי א שליח הבאה,

ר׳ יואל אשר: איז מער, עפעס א מער ידו כידה, ס׳איז מער שליח, אקעי, דו האסט ליב דעם,

ר׳ יצחק: מער שליח. א שליח לקבלה ווערט גלייך מגורשת,

ר׳ יואל אשר: א שליח לקבלה איז א שטערקערער מין שליח.

ר׳ יצחק: הייסט עס, ס׳איז שטערקער. ווען א שליח לקבלה באקומט דעם גט פון דעם מאן, ווערט זי מגורשת. ווען א שליח להולכה ולהבאה, דארף מען ווארטן עד שיגיע לידה. סאו אין דעם סענס איז ער זיכער מער.

ר׳ יואל אשר: איז ממילא זאגט זי, דו ביסט זיכער געווען מיין שליח, נאר כ׳האב נאר געמיינט אז דו ביסט נאך מער ווי דו האסט געוואוסט אז דו ביסט.

ר׳ יצחק: דאס איז נישט קיין פראבלעם.

ר׳ יואל אשר: הער נאר: **שהרי היא אומרת לקבלה והוא אמר לבעל להבאה בלבד.**

ר׳ יצחק: סאו קומט אויס,

ר׳ יואל אשר: כאילו יש בכלל קבלה הולכה.

ר׳ יצחק: אבער איך האב עס געטראכט אליין, אבער אזוי ווי דער רמב"ם זאגט, קבלה איז א קל וחומר פון הולכה, און הולכה נישט. ממילא אויב זי האט אים געמאכט פאר א שליח להבאה און ער האט געזאגט לקבלה, האט ער געזאגט א זאך וואס הייבט זיך נישט אן, איז ער געווארן אויס. אבער טאמער זי האט אים געמאכט לקבלה און ער זאגט להבאה, האט ער געזאגט אז ער איז געווען א פרט, א פרט פון דער הבאה. כ׳ווייס נישט, ס׳איז נישט ממש א פרט, ווייל כ׳פארשטיי נישט פונקטליך. אזוי זאגט דער רמב"ם, דער רש"י, דער רמב"ם דער פשט, און ממילא בלייבט עס אלס הבאה. עס הייסט, ער איז נישט מסכים צו זיין א שליח לקבלה, אז נישט, ווערט עס להבאה בעצם.

הלכה י"ג: וועז די פרוי ויל מאכן דעם מאנ׳ס שליח הולכה פאר איר שומר אדער שליח קבלה

ר׳ יואל אשר: [[#4]] שוין. זאגט דער רמב"ם אזא הלכה, וואס טוט זיך וועז די פרוי האט נישט גוט איבערגענומען דעם גט? **הבעל ששלח גט לאשתו בא שליח ליתנו לה**, איז געקומען דער שליח עס איבערצוגעבן פאר איר, אבער זי האט עס נישט גענומען, **לא נטלתו אלא אמרה לו בפני עדים יהיה לי גט זה פיקדון אצלך.** זי זאגט פאר דעם שליח: האלט עס, ס׳זאל זיין א פיקדון ביי דיר. איך גיי דאס קענען אויפפיקן פון דיר כאילו איך בין עס קונה מיט אזוי, און ס׳זאל נאר ליגן ביי דיר בתורת פיקדון. **או שאמרה לו הרי את שליח לקבלו לי**, דו ביסט א שליח עס צו האלטן, עס צו מקבל זיין פאר מיר, און פון וועז ס׳קומט אן צו דיר זאל זי יעצט ווערן מגורשת.

ר׳ יצחק: ווארט אביסל, ער איז דאך נישט קיין שליח לקבלה, דער איז א שליח להולכה, רייט? הבעל ששלח גט.

ר' יואל אשר: יא, אבער יעצט וויל זי אים מאכן פאר א שליח קבלה. אויב מען קען. דאס גייען מיר זען. זאגט דער רמב"ם: **הרי זו מגורשת בספק עד שיגיע גט לידה,** ווייל ביידע זאכן זענען א ספק. ס'איז א ספק צי זי קען אים מאכן פאר א שליח לקבלה נאכדעם וואס דער מאן האט אים געמאכט פאר א שליח הולכה, און ס'איז א ספק צי וועט זי זאגט פיקדון אצלך צי ס'הייסט ווי

ר' יצחק: זי האט עס באקומען.

ר' יואל אשר: ביז וועט הגיע גט לידה, הייסט א ספק. **ומשיגיע גט לידה,**

ר' יצחק: דעמאלטס איז עס זיכער א גוטער גט, דעמאלטס איז **תתגרש ודאי.**

שקלא וטריא: וואס איז דער גדר פונעם ספק?

ר' יצחק: אינטערעסאנט, וואס איז דער ספק? ס'איז א ספק אין הלכה, אקעי ס'איז א ספק אין הלכה, יא. און ס'איז א שאלה צי דער מענטש, מ'קען מאכן, אויב... וויאזוי ער קען, בקיצור, ביי ביידע וויל זי אים מאכן אזוי ווי א שליח לקבלה, און די שאלה איז צי מ'קען, צי דער זעלבער מענטש קען עס טרענספארמען אינמיטן זיין שליחות, צו ווערן א שליח פון דער אשה,

ר' יואל אשר: און יעצט דערפאר האב איך געזאגט, ביי דער ערשטער נישט אז ער ווערט א שליח לקבלה, נאר די ערשטע איז אזוי ווי אז זי איז עס קונה, נאר ס'ליגט ביי אים. מ'ברענגט אזוי ארויס: וויאזוי איז זי קונה? דורך דעם וואס ער איז א שליח לקבלה. ס'איז א ספק צי דאס איז...

ר' יצחק: סאו, די שאלה איז, דער זעלבער מענטש קען זיך אויסדרייען אינמיטן און זאגן: ווארט, יעצט ווער איך די פרוי, און איך באקום אלס שליח דעם גט פאר איר, פארשטייסט? מ'קען נישט. דו קענסט זיין דער מאן אדער די פרוי, מ'קען נישט זיין דער מאן און די פרוי, דאס איז א שאלה פון טרענסדזשענדער. שאלה, יא, טומטום. סאו, בקיצור, איז דאס די שאלה, און ס'איז א ספק. אקעי.

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם ווייטער.

ר' יצחק: דאס איז נישט קיין טרענסדזשענדער, די שליחות מאכט אים נישט עד כדי כך.

ר' יואל אשר: מ'האט שוין געלערנט שליח נעשה עד וועגן דעם, אז ס'איז נישט עד כדי כך. אקעי.

הלכה י"ד—ט"ו: די הלכות פון מסירת הגט דורך א שליח — עדי מסירה און קריאת הגט

ר' יואל אשר: [[#5]] ניין, נתינת ה... יא, יעצט גייען מיר לערנען וועגן וויאזוי מ'גיט...

ר' יצחק: וועט דער שליח...

ר' יואל אשר: אפילו דער שליח הבאה, אז מ'גיט עס איבער פאר דער ווייב. **שליח שהביא גט כשהוא נותנו לה,** וועט ער גיט איבער דעם גט פאר דער פרוי, **צריך ליתנו בפני שנים,** דארף ער עס איברערגעבן בפני שנים, ווייל יעצט געשעט דער מעמד מסירת הגט, דארף זיין עדי מסירה. זאגט דער רמב"ם: **ואותן השנים,** די עדים, **צריכין לקרותו,** דארף מען געבן א לייען אינעם גט... אבער ביידע צוויי עדים? דארפן איבערליינען דעם גט, אזוי ווי אייביג עדי מסירה דארפן ליינען אויף וואס זענען זיי עדים. **ואחר כך יינתן לה בפניהם.**

זאגט דער רמב"ם: **שדין השליח עם האשה כדין הבעל עמה שתחתיו הוא קם.** דער שליח קומט במקום דעם בעל. רייט. ממילא, וואטעוועד וואלט וועט געשען וועט דער בעל גיט איבער דעם גט, דאס טייטש אז ס'דארף זיין צוויי עדים וואס ליינען עס, דאס זעלבע דארף זיין וועט דער שליח טוט עס.

לפיכך אם נתנו השליח לה ולא קראוהו עדי מסירה, וועגן דעם, פאר דער סיבה, אויב האט דער שליח איבערגעגעבן דעם גט, אבער די עדי מסירה האבן עס נישט דורכגעליינט פארדעם... און זאגט דער רמב"ם: **ונטלתו וזרקתו לים,** נעמט זי עס אריין אין ים, זאגט ער: **ספק מגורשת.**

שקלא וטריא: דער חשש אז דער שליח האט געברענגט אן אנדער שטר

ר' יואל אשר: פארוואס איז זי ספק מגורשת? ווייל מיר ווייסן נישט צי

ר' יצחק: ס'איז געווען א גט, אפשר איז עס א מזוזה. זיי געדענקען נישט, איז א חזקה דעמאלטס נישט? געדענקסט מיר האבן געלערנט די הלכות ביי דעם... די זעלבע הלכות האבן מיר שוין געלערנט ווען דער בעל גיט עס. ס'איז נישט קיין אנדערע הלכות, אלעס די זעלבע הלכות.

ר' יואל אשר: אינטערעסאנט, ס'טייטש הגם... דאס איז די סברא אז א גט איז אסאך... איך מיין, וואס זענען די טשענסעס אז ער ברענגט א מגילה, איך מיין ס'האט דאך נישט קיין פשט. דארט איז אזא זאך ווי א מאן וויל אמאל אפטוהן דער ווייב.

ר' יצחק: איך ווייס נישט, מ'האט געלערנט די הלכות שוין. דאס איז נישט קיין נייע הלכות, מ'האט געלערנט די זעלבע הלכות ביי דעם בעל אליין.

וועט דער שליח האט איבערגעגעבן דעם גט בינו לבינה (אן עדי מסירה)

ר' יואל אשר: יא, אקעי. **עבר השליח ונתן הגט בינו לבינה,**

ר' יצחק: ער האט נישט געגעבן מיט די עדים. יא.

ר' יואל אשר: דער שליח האט נישט געפאלגט די הלכה, און ער האט עס יא איבערגעגעבן אין אירע הענט אריין. און וויאזוי קען מען עס נאך פיקסן? זאגט דער רמב"ם: **יטלנו ממנה,** זאל עס צוריקנעמען, און ער זאל דא יעצט ברענגען עדים. **ויחזור ויתננו בפני שנים.** עס דארף נישט זיין עדים...

ר' יצחק: ס'איז גענוג אז ס'געשעט. וועל, ווייל ער קען עס כאילו...

ר' יואל אשר: עדים זענען למעשה ווי ער גיט עס איבער.

ר' יצחק: יא.

ר' יואל אשר: דעמאלטס ווערט דער גט... דער גט געשעט ביי דעם צווייטן מאל, איי געס טאקע.

ר' יצחק: [[#6]] ביידע. כ'ווייס נישט קלאר.

ר' יואל אשר: ואם מת...

ר' יצחק: איי מין, שפעטער גייט זיין קלאר אז ס'איז א פראבלעם. וועגן דעם גייט מען געבן מלקות פאר איינעם וואס... אה, מבטל זיין? אבער אויך... אבער דעמאלט איז געווען, אקעי, לאמיר זען. לאמיר זען. **ואם מת**, טאמער איז געשטארבן דער שליח, דאס הייסט, מ'קען נישט צוריק פיקסן. **הואיל והגט יוצא מתחת ידה ומקוים בחותמיו,**

ר' יואל אשר: וויבאלד דער שליח איז געשטארבן, און ס'איז נישטא קיין עדים, מ'פרעגט ווער זענען געווען עדי מסירה? כ'ווייס נישט. אבער **והגט יוצא מתחת ידה ומקוים בחותמיו,** אויב אבער איז דא עדי חתימה, און מ'האט שוין מקיים געווען בחותמיו, איז **הרי זה כשר,** ווייל דעמאלטס הייסט עס אז די עדי

ר' יצחק: חתימה זענען מעיד אויף דעם גט. רייט. סאו ס'איז כשר מיינט צו זאגן כשר בדיעבד... בקיצור, לכתחילה דארף מען עס אנדערש טוהן, אבער כשר מיינט אז ס'איז בסדר, אז זי קען חתונה האבן, רייט?

ר' יואל אשר: ער איז דאך דער וועג אין דער קעיס. יא. ואם מת...

ר' יצחק: שוין, דאס האבן מיר יעצט געלערנט.

הקדמה צו ביטול הגט וביטול השליחות

ר' יואל אשר: אקעי. יא, שוין, זאגט דער רמב"ם,

ר' יצחק: גייען מיר יעצט לערנען וויאזוי מ'קען, אויב מ'קען און וועז מ'קען, יא. אויב מ'קען מבטל זיין.

ר' יואל אשר: מבטל זיין די שליחות אדער מבטל זיין דעם גט.

ר' יצחק: ביידע זאכן איז שייך צו מבטל זיין.

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם: **שליח שנטל את הגט,**

ר' יצחק: רייט. סאו ס'איז כשר מיינט צו זאגן כשר בקיצור. לכתחילה דארף מען עס אנדערש טוהן, אבער כשר מיינט אז ס'איז בסדר, אז זי קען חתונה האבן, רייט? דאס איז דאך דער וועג, די נקודה. יא. **ואם מת.** שוין, דאס האבן מיר יעצט געלערנט.

ר' יואל אשר: אקעי. יא. שוין, זאגט דער רמב"ם:

ר' יצחק: גייען מיר יעצט לערנען וויאזוי מ'קען... אויב מ'קען מבטל זיין די שליחות,

ר' יואל אשר: אדער מבטל זיין דעם גט. ביידע זאכן איז שייך צו מבטל זיין.

ר' יצחק: לאמיר זען וויאזוי דאס גייט אויס.

הלכה ט"ז: מבטל זיין א גט וואס איז געשיקט געווארן מיט א שליח

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם: **שליח שנטל את הגט,** א שליח הולכה האט געגומען דעם גט, **וקודם שיגיע ליד האשה,** נאך פאר ס'איז אנגעקומען צו דער פרוי, האט דער בעל חוזר געווען, ער האט זיך מתנחם געווען, **ואמר לו: גט ששלחתי עמך בטל,** ס'איז בטל; **או** אדער נישט ער האט עס געזאגט פאר דעם שליח, נאר ער האט עס געזאגט פאר דער ווייב, **שקדם ואמר לאשה: גט ששלחתי לך,** ס'גייט באלד אנקומען א גט מיט א שליח, ס'איז **בטל.** אדער ער האט געשיקט אן אנדערן שליח **לבטלו,** ער האט געשיקט אן אנדערן שליח צו דעם שליח אדער צו דער ווייב. אדער ער האט געזאגט פאר אנדערע מענטשן,

ר' יצחק: סתם פאר פרעמדע מענטשן:

ר' יואל אשר: גט ששלחתי לאשתי בטל. עני גילוי דעת בעיסיקלי זעט דא אויס.

ר' יצחק: פאר איינעם דארף ער זאגן, ער קען נישט זאגן בינו לבין עצמו, אזוי זעט אויס.

ר' יואל אשר: ניין, אפשר צוויי עדים, לאמיר זען. **לאחרים,** לאמיר זען. א, **לאחרים** שטייט, יא. **הרי זה בטל, ואף על פי שהגיע לידה,** אפילו צום סוף קומט עס אן אין אירע הענט, אבער ער איז עס מבטל געווען נאך פאר ס'איז אנגעקומען צו אירע הענט, איז בטל. פונקטליך אויף וואס ווערט בטל, גייט אונז דער רמב"ם שפעטער מסביר

ר' יצחק: זיין וואס ווערט בטל.

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם: **וכל המבטל בפני אחרים,** דארף עס זיין צוויי, **צריך לבטל בפני שנים,** דארף זיין צוויי מענטשן. אויב ער איז מבטל אין פראנט פון איין מענטש,

ר' יצחק: העלפט עס גארנישט.

ר' יואל אשר: העלפט עס נישט, אזוי זעט אויס.

ביטול נאכ'ן אנקומען לידה און דער דין פון תוך כדי דיבור

ואם אחר שהגיע גט לידה או ליד שליח קבלה, דער כח צו קענען מבטל זיין איז נאר פאר דער גט איז אנגעקומען צו וואו ס'האט געדארפט אנקומען. אבער אויב דער גט איז אנגעקומען **לידה או ליד שליח קבלה,** איז שוין דער חלות גט געשען. **אינו יכול לבטלו,** מ'קען נישט נאכדעם מבטל זיין. ס'איז טו לעיט.

זאגט דער רמב"ם: אפילו תוך כדי דיבור אין דעם פאל העלפט נישט. **ואף על פי שחזר בתוך כדי דיבור וביטלו,** וואס לגבי אנדערע הלכות, תוך כדי דיבור הייסט נאך ווי מ'האט נאכנישט געענדיגט, ווי מ'קען, ס'איז נאך אפן – לגבי קידושין און לגבי גיטין העלפט נישט קיין תוך כדי דיבור. יא, אזוי אויך ביי קידושין האבן מיר עס געהאט אזוי. **הואיל ואחר שהגיע לידה או ליד שליח קבלה או לחצירה ביטלו,**

ר' יצחק: אינו בטל והרי זה גט כשר.

ר' יואל אשר: גלייך נאך מקדש זיין, ס'איז נישט געשטאנען... זאגט נאך גלייך נאך די קידושין טרייט ער מבטל צו זיין, העלפט נישט אפילו תוך כדי דיבור.

ר' יצחק: רייט. ס'ארבעט נישט. מקדש ומגרש, יא, זייער גוט.

הלכה י"ז: רודף נאכ'ן שליח כדי מבטל צו זיין (גילוי דעת אן א מעשה ביטול)

ר' יואל אשר: שוין. זאגט דער רמב"ם אזא זאך: **"היה מחזר ומבקש השליח כדי לבטלו"**, וואס טוט זיך ווען דער מאן, יעדער איינער זעט, "וואו איז דער שליח? איך וויל, איך דארף אים עפעס זייער וויכטיג זאגן", אבער ער זאגט נישט פאר דעם מענטש אז איך בין אים אין פראנט פון ענק מבטל. ער זאגט נאר, "איך וויל אים טרעפן, איך וויל אים מבטל זיין". **"או שהיה מבקש שנים שיבטלו בפניהם"**, "וואו איז דא צוויי כשר'ע עדים?" ער זוכט די מענטשן אין פראנט פון וועמען ער קען עס מבטל זיין, אדער ער לויפט נאך דעם מענטש וואס איז דער שליח, ווייל ער וויל אים סטאפן פון געבן דעם גט.

"ובין שהוא מחזר ורודף", אינמיטן פון דער צייט ווען ער לויפט נאך, **"הגיע הגט לידה, ואחר כך ביטל"**, ער האט למעשה נישט געמענעדזשט צו אויספירן זיין זאך, אבער ער האט קלאר געוויזן, יעדער האט געזען ער וויל – העלפט עס נישט, **"אינו בטל, ואף על פי שהיה מחזר לבטלו קודם שיגיע לידה"**. אפילו ער האט שוין געוויזן, אבער ער האט נאכנישט געטוהן די זאך וואס ער דארף טוהן. זאגט ער, ס'איז נישט גענוג א גילוי דעת אז ער איז נישט צופרידן, אז ער וואלט ווען געוואלט צוריקשיקן דעם שליח, דאס העלפט נישט. ער דארף טוהן עפעס א חלות פון מבטל זיין.

ר' יצחק: דאס איז א חידוש. וועלן העלפט גארנישט. א כלל גדול בתורה: וועלן איז גארנישט ווערט, נאר טוהן איז עפעס ווערט.

ר' יואל אשר: יא. ניין, דער פוינט איז, אפילו ס'איז געווען שנים וואס האבן געזען דעם מחזר ומבקש, אבער ער איז נישט מבטל געווען. אזוי ווי מאכן א שליחות דארף זיין עפעס אן ענין פון מבטל זיין.

ר' יצחק: רייט, וואלט ער געהאט שכל, וואלט ער צוגעגאנגען צו יענע וואס זענען, זיי געזאגט, "היי, מבטל". ער האט אבער געזוכט צוויי מהודר'דיגע עדים, ער האט פארפאסט. וואטעוועד, ער האט געזוכט יענע מענטשן,

ר' יואל אשר: אה, סתם,

ר' יצחק: "היה מבקש שנים..." "היה מחזר ומבקש השליח כדי לבטלו,

ר' יואל אשר: או שהיה מבקש שנים שיבטלו בפניהם", יא.

הלכה י"ח: מבטל זיין ווען עס זענען דא אסאך שלוחים

אקעי, יעצט גייען מיר לערנען ווי ווייט מ'קען מבטל זיין. **"אמר לעשרה"**, אויב א מענטש האט געזאגט פאר צען מענטשן – אונז האבן שוין געהאט די הלכות פריער – ער האט געזאגט פאר צען מענטשן, **"כתבו גט ותנו לאשתי"**, און ער וויל עס מבטל זיין, דארף ער נישט גיין מבטל זיין פאר אלע צען. **"יכול לבטל זה שלא בפני זה"**, קען ער נעמען עני צוויי פון די מענטשן וואס ער האט זיי געזאגט, און זאגן, איך בין ענק מבטל, איך בין מבטל די שליחות, **"ואפילו בפני שנים אחרים"**, אדער קען ער גיין נעמען צוויי אנדערע עדים, און אלע צען, אויב איינער פון די צען איז געגאנגען געבן א גט, וועט עס זיין בטל, ווייל ער האט מבטל געווען. **"שלח הגט ביד שנים"**, אויך אזוי, **"הרי זה יכול לבטלו זה שלא בפני זה, ואפילו היו עשרה, משביטלו בפני אחד,**

ר' יצחק: בטל הגט". ס'שטייט נישט אלע מענטשן. א גאנצע סוגיא אין דער גמרא, א שטארקע סברא צו זאגן אז דו האסט געמאכט פאר צען, זאלסטו מבטל זיין אלע צען. דער רמב"ם זאגט אז מען דארף נישט. וואס? יא.

הלכה י"ט: מסירת מודעא אויף א גט און איר תקנה

ר' יואל אשר: וכן זאגט ער אזוי: **מי שאמר לשנים גט שאני כותב לאשתי בטל הוא.**

ר' יצחק: יעצט האבן מיר געלערנט א מבטל נאכדעם מינוי השליחות,

ר' יואל אשר: נאכדעם, דאס הייסט, ער איז מבטל נאך פאר עס געשעט. ער זאגט, ווען איך גיי שרייבן א גט זאל עס ווערן בטל. **וכן מי שאמר לשנים גט שאני כותב לאשתי בטל הוא,** און נאכדעם, **וכתב אחרי כן גט,** נאכדעם איז ער געגאנגען און ער שרייבט א גט, **ונתנו לה בפני שנים אחרים הרי זה גט בטל.** עס איז אינטערעסאנט, ווייל דא איז ער מבטל דעם גט. פריער לכאורה האט ער מבטל געווען די שליחות.

ר' יצחק: דא איז ער מבטל א גט.

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם: **וזו היא מסירת המודעא על הגט.** דאס ווערט געוואפן מסירת מודעא, איבערגעבן א מודעא, יא.

ר' יצחק: דאס הייסט מסירת מודעא, באלד איז א נפקא מינה, באלד איז דער מינוט דאס לשון. מסירת מודעא מיינט, עס איז א דיסקלעימער אזוי ווי אויף ענגליש, עס איז אזא סארט זאך: וואס איך גיי זאגן מארגן איז שקר.

ר' יואל אשר: וכן אם אמר להם כל גט, נישט דער גט וואס איך שרייב פאר מיין ווייב איז בטל, נאר **כל גט שיכתוב לי פלוני בטל,** עני גט וואס דער סופר גייט שרייבן פאר מיר. אדער, **כל גט שאכתוב בבית דינו של פלוני הרי הוא בטל או כל גט שאכתוב מהיום עד עשרים שנה בטל.** די מסירת מודעא קען ארבעטן עני וועג, אבער ווען עס קומט ארויס קלאר, ער זאגט אז ווען איך גיי מאכן א גט, גייט עס זיין בטל, ווערט עס בטל.

ר' יצחק: הרי זה בטל. דער גט איז בטל. דאס איז אזוי ווי כל נדרי, יא? אזא סיטואציע. מען זאגט: אלעס וואס איך גיי זאגן מארגן איז שקר.

מודעא אויף א ביטול מודעא און די תקנת העדים

ר' יואל אשר: וכן אם אמר לשנים, ער האט געזאגט פאר צוויי מענטשן, **כל גט שאכתוב לפלונית אשתי בטל הוא**. עני גט וואס איך גיי שרייבן פאר דער פרוי זאל זיין בטל. **וכל דבר שאבטל בו מודעא זו**, און נאכדעם לייגט ער נאך צו א ביטול מודעא אויף דער מסירת מודעא. **וכל דבר שאבטל בו מודעא זו**, איך גיי קומען אין בית דין זאגן

ר' יצחק: איך בין מבטל

ר' יואל אשר: דאס וואס איך זאג יעצט, בין איך יעצט מבטל, **הרי הוא בטל**, און נאכדעם **וכתב אחר כן גט ונתנו לה אף על פי שביטל המודעא קודם**, ער טוט וואס ער האט געזאגט, ער קומט אין בית דין און זאגט איך בין עס מבטל, אבער ער האט עס שוין פארדעם מבטל געווען, **הרי הגט בטל**.

פרעגט דער רמב"ם, ווערט גלייך א קשיא, יעדער טראכט: אויב אזוי וועט דאך די וועלט חרוב ווערן, ווייל ער וועט מאכן אייביג נאך א מסירת מודעא. וויאזוי קען מען דאס פיקסן? **"אם כן מה תקנת דבר זה"?**

זאגט דער רמב"ם: **"שיאמרו לו העדים קודם כתיבת הגט"**, די עדים דארפן זאגן – וויאזוי קען מען מתקן זיין אזא זאך ווען מ'האט געמאכט פארדעם א מסירת מודעא? אויב מ'האט געמאכט פארדעם א מסירת מודעא, דארפן די עדים זאגן פאר'ן שרייבן דעם גט: **"אמור בפנינו"**, זאג אין פראנט פון אונז, **"שכל הדברים שמסרת"**, די עני מסירות וואס דו האסט געמאכט, **"שגורמין כשיתקיימו אותן הדברים לבטל גט זה"**, וואס וועט גורם זיין אז אויב ס'וועט מקוים ווערן דיינע ווערטער, זאל דאס מבטל זיין דעם גט, **"הרי הן בטלין"**. וועט ער זאגט דאס, זאגט ער: זיי מבטל נישט נאר די ווערטער "בטל הוא", נאר זיי אויך מבטל די אנדערע ווערטער וואס העלפן ארויס די ווערטער. דאס מעטערט נישט וואס, עניטינג וואס מאכט, וואס איר קוקט אן אז דאס גייט אן, עניטינג מבטל. **"והוא אומר היו, ואחר כך אומר להן לכתוב ולחתום וליתן לה"**, דאס העלפט יא. פארוואס, וואס ער זאגט "כל דבר שאבטל" העלפט נישט?

ר' יצחק: קאז איט דאזענט מעטער האו מעני טיימס הי דיד איט, דיס איז גאוינג טו נאליפיי.

ר' יואל אשר: ער דארף עס נאך שטערקער, עניטינג וואס ברענגט דעם רעזולטאט, דארף מען האבן דאס.

ר' יצחק: אויב ער מאכט מודעא אויף מודעא, קען ער נאך מאכן נאך איין מודעא. אבער אויב ער זאגט "וכל דבר שיגרום" איז בטל עד סוף העולם. עקזעקטלי. אבער ס'איז דא א פראבלעם, ער קען ארויסגיין פון בית דין פאר איין סעקאנד און זאגן א מסירת מודעא, ממילא דארפן זיי אנכאפן.

ר' יואל אשר: דאס געשעט נאר אויב ער זאגט עס גלייך פאר'ן איבערגעבן דעם גט. **"ולא יניחוהו ללילך עד שיגיע גט לידה"**, ווייל ער איז אזא מודעא מענטש, ער איז אזא...

ר' יצחק: ער קען עס דאך מבטל זיין אויך אינצווישן.

ר' יואל אשר: "כדי שלא יצא ויבטלו".

ר' יצחק: איי.

הלכה כ': קנין ביי מסירת מודעא און ביטול מודעא

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם: **"ואין המוסר מודעא ולא המבטל מודעא צריך קנין"**. מוסר מודעא און מבטל מודעא דארף עדים האבן מיר געזען, אבער מ'דארף נישט קיין קנין. פארוואס וואלט איינער געטראכט מ'דארף א קנין? מאכן א שליח אדער מבטל זיין א שליח

ר' יצחק: דארף נישט קיין קנין. הלכות דארפן קנינים, דאס דארף נישט. נאו פראבלעם. דאס איז בסדר. ניין,

ר' יואל אשר: ער האט נישט געזאגט אז דער מינוי שליחות דארף נישט קיין קנין. פארוואס זאגט ער עס דא? איינער האט געזאגט איך דארף עס זאגן אנדערש אדער עפעס?

שמועס: ביטול מודעא אין שטרות און די סברא פארוואס מען דארף נישט קיין קנין

ר' יצחק: כ'הער. כ'וויל נישט אויסזאגן, אבער די אלע, ביי א גט, טאקע ווען מ'גייט אין א בית דין א גט אדער אויך סתם א... שרייבט מען אריין אין דער כתובה, אין די ערנסטע שטרות שרייבט מען אלעמאל אריין ביטול מודעות וכו' אויפאמאל. אבער למשל די אלע מוסדות וואס הייסן אונטערשרייבן אלע מיני זאכן, זיי געדענקען נישט אז מ'דארף דאס שרייבן, סאו מ'קען גרינג מאכן א מודעא. שוין. **השולח גט**, ס'איז א כלל, מענטשן זאגן איך מעג דיר דאס טוהן ווייל דו האסט גע'חתמ'עט. קענסט מאכן א מסירת מודעא, אז וואס דו שרייבסט פאר גוגל אז ער מעג דיר פארקויפן דיין נשמה ווייל דו האסט אמאל אריינגעסיינט מיט גוגל ערגעץ, כ'ווייס נישט אויב ער שרייבט אריין ביטול מודעא דארט. אקעי,

ר' יואל אשר: סתם לייגט ער די לענגווידזש אז,

ר' יצחק: יא, גוגל מאכט גוט. אבער די מוסדות וואס שרייבן אז כ'ווייס נישט וואס, אלע מיני פאני תקנות, געווענליך שטייט נישט א ביטול מודעא. אקעי. זיכער נישט קיין ביטול מודעא למודעא, פארשטייסט וואס דא גייט? רייט. מ'קען אלעמאל מאכן איינס מער. **השולח גט ביד שליח**, מ'דארף ענייווייז נישט קיין מודעא. ענייווייז, אקעי, שטותים, כ'זאג נאר סתם אז ביי א גט מאכט מען טאקע מיט די זאכן, מ'איז חושש פאר אלע זאכן.

ר' יואל אשר: ער איז מסביר, פארוואס שטייט **אין צריך קנין?** זאגט ער אז ביים שרייבן א גט טוט מען א מעשה. איז דא וואס זאגן, אז מ'וואלט וועז געקענט טראכטן אז מבטל זיין א מעשה דארפסטו טוהן עפעס א מעשה, ס'איז נישט גענוג דיבור. מאכן א שליח טוסטו נישט א מעשה, אבער שרייבן א גט, דו טוסט דאך א מעשה, געבן א גט. וואלט געווען וואס ס'וואלט אים איינגעפאלן מ'דארף א קנין פאר דעם, זאגט ער אז מ'פסק'נט מ'דארף נישט קיין קנין.

ר' יצחק: אינטערעסטינג. שוין. באט איוועז לייק קנינים, איי דזשאסט איי דאנט נאו, כ'פארשטיי נישט,

ר' יואל אשר: א קבלת קנין איז עפעס אויך נישט אזוי פשט, כ'פארשטיי נישט וואס דאס מיינט, אבער א קבלת קנין איז עפעס א גרעסערע נעמען מער, מאכט עס מער ערנסט. מער אחריות, יא.

הלכה כ"א: דער חילוק צווישן מבטל זיין די שליחות און מבטל זיין דעם עצם גט

זאגט דער רמב"ם ווייטער: נאך הלכות פון ביטול הגט, יעצט גייט דער רמב"ם קלאר מאכן וואס ס'געשעט ווען מ'האט געמאכט דעם ביטול, וואס מיינט מבטל? ווייל א מענטש קען מבטל זיין דעם גט אזוי ווי אונז האבן יעצט געלערנט דורך מסירת מודעא, אדער קען ער מבטל זיין נאר דעם חלק אז דו קענסט נישט זיין מיין שליח.

זאגט דער רמב"ם: **השולח גט ביד שליח, וביטל הגט**, ער האט געזאגט דער גט זאל זיין בטל, וואס מיינט דאס? אונז ווייסן נישט וואס ער מיינט מיט די ווערטער, זאגט דער רמב"ם, ער מיינט נישט צו זאגן אז דער גט זאל ווערן בטל, ווייל אויב וואלט דער גט געווארן בטל קען מען קיינמאל נישט מגרש זיין מיט דעם גט. אבער ער איז **הרי זה חוזר ומגרש בו כשירצה**, ווען ער וויל יא מגרש זיין קען ער פריש ניצן דעם זעלבן גט און מגרש זיין מיט דעם. פארוואס? **שלא ביטלו מתורת גט**, ער האט נישט מבטל געווען דעם שטר פון זיין ווייטער א גוטער גט,

ר' יואל אשר: זיין שליח האט ער מבטל געווען. רייט. ס'איז אינטערעסאנט, זיין לשון איז עפעס אזוי ווי ער האט ארויפגעגאנגען אויף דעם גט, אויף דעם שטר.

ר' יצחק: געזאגט דעם ראנג לשון, אבער ער פארשטייט, פארשטענדליך אין אזא קעיס וואס ער מיינט צו זאגן אז דו זאלסט נישט געבן דעם גט. יא. אבער **לפיכך**, פון דעם זאגט ער אויב ס'איז נישט אויף דעם אופן, נישט אז דער גט ליגט ביים שליח.

ר' יואל אשר: וועז זיינע ווערטער מיינען נישט דעם שליח, נאר ס'איז דא א סיבה צו טראכטן ער מיינט דעם גט, **לפיכך אם היה הגט ביד הבעל וביטלו, כגון שאמר גט זה בטל הוא**, דעמאלטס **אינו מגרש בו לעולם, והרי הוא כחרש**,

ר' יצחק: ואם גירש בו אינה מגורשת. ס'איז אינטערעסאנט, מ'קען... וואס הייסט מ'קען? דאס ווארט איז אויב ס'שטייט א גט ביים שליח, און ער זאגט "**הגט שנתתי לך בטל**", מיינט ער צו זאגן דיין גט. אויב עס ליגט ביי מיר

דיסקוסיע: וויאזוי קען מען מבטל זיין דאס שטר פונעם גט אליין?

ר' יואל אשר: אין טאש א שליח, א שליחות קען מען מבטל זיין. אבער וויאזוי קען מען מבטל זיין? א גט דארף זיין לשמה,

ר' יצחק: ס'דארף זיין מיט רצון, מ'דארף... איך מיין אז אלע ביטולים ארבעטן מיט זיין רצון.

ר' יואל אשר: ער נעמט אוועק רצונו, זעט עפעס אויס ווי ער זאגט **הרי הוא כחרש**. זאגט **כחרש**, וועסטו נישט קענען...

ר' יצחק: איך בין נישט מסכים, בעיסיקלי ער זאגט: איך בין קיינמאל נישט מסכים צו גט'ן. אזוי טראכט איך, קענסט ברענגען אן אנדער ראיה. איך טראכט אז אלעס וואס ער זאגט איז לכאורה אלץ תלוי אין זיין רצון, און ער זאגט איך קען נישט מבטל זיין אזוי. כ'זע אז ער ברענגט אז דער רמב"ן און אנדערע זענען מחולק טאקע און זיי זאגן אז מ'קען נישט מבטל זיין דאס צעטל פון א גט, מ'קען נאר מבטל זיין שליחות. אבער איך טראכט אז דער רמב"ם טראכט אז אלעס גייט דאך מיט זיין רצון, ער קען זאגן: איך וויל קיינמאל נישט גט'ן מיט דעם גט.

ר' יואל אשר: א גוטן טאג. יא, אבער איבערמארגן וועקסטו זיך אויף, פארוואס זאלסטו נישט קענען זאגן: איך בין זיך מישב און פון יעצט זאל איך יא קענען? ווייל דער גט איז דאך געשריבן געווארן דורך א כשר'ן סופר לשם האיש והאשה.

ר' יצחק: דארף אלעס געשריבן ווערן מיט דיין רצון,

ר' יואל אשר: און ס'ווייזט אויס יא, אבער נעכטן האסטו אוועקגענומען דיין רצון, מארגן איז צוריק רצון. איז ער חוזר וניעור? חוזר וניעור?

ר' יצחק: איז אויב קענסטו נישט...

ר' יואל אשר: כ'ווייס נישט.

ר' יצחק: אקעי. כ'הער, מ'קען טאקע אזוי טראכטן. איך בין מסכים, איך האב נישט קיין, חוץ מזה איך האב נישט קיין סטראנג אפיניאנס אין הלכה, ווייל הלכה איז טאקע אלץ, אלץ וואס דו קענסט. וואלט דער רב געזאגט אנדערש, וואלט געווען די הלכה אנדערש, וואלט איך דאך געטוהן, ניין?

די גמרא רעדט וועגן דעם, **הרי הוא כחרש**, ס'איז דא א שאלה אין דער גמרא, לכאורה דמי... בקיצור ס'איז דא א שאלה אין דער גמרא. ס'איז נישט קלאר. לדעת רבינו, הערט ער דער מגיד משנה זאגט זייער שטארק אז אזא ספק **שומר נפשו ירחק ממנו**. ווייל לויט דעם רמב"ם איז עס ממש, ניין, לויט דעם רמב"ם איז עס ממש א גט, אפילו למפרע איז דער רמב"ם גייט שפעטער זאגן, אז ס'איז אינגאנצן, אז ס'איז ממש ערנסטיג בטל. אפילו אז תוספות און רמב"ן און אנדערע זענען נישט זיכער אז ס'איז דא אזא זאך ביטול גט, זיכער דארף מען חושש זיין פאר דער שיטת הרמב"ם.

מפרש זיין דעם ביטול וועז דער גט איז ביים שליח

ר' יואל אשר: זאגט דער רמב"ם ווייטער מער וועגן ביטול הגט: **וכן אם פירש בעת שביטלו והוא ביד השליח**. אויב, אפילו וועז דער גט איז יא ביי דעם שליח, אבער זיין לשון ביטול איז נישט געווען סתם איך בין מבטל דעם גט, נאר ער האט געזאגט: איך וויל מבטל זיין דאס שטר. **גט ששלחתי הרי הוא בטל מלהיות גט**, דעמאלטס **אינו מגרש בו לעולם**,

ר' יצחק: האט ער ממש מבטל געווען דעם גט.

הלכה כ"ב: מיט וועלכע לשונות איז מען מבטל דעם גט

ר' יואל אשר: [[#2]] **באי זה לשונות מבטל הגט?** זאגט דער רמב"ם וועלכע לשונות גייט מען וויסן? **אם אמר בטל הוא,** אדער **אי אפשי בו,** אדער **גט זה לא יועיל,** אדער דער גט גייט נישט **יעזוב,**

ר' יצחק: ווייל ס'איז אלץ פאר דער נושא פון מאכן דעם גט בטל, רייט? נישט פאר דער שליחות, שטימט? רייט. נישט זיכער.

ר' יואל אשר: ס'זאל נישט מאכן קיין עזיבה, ס'זאל נישט מאכן קיין שילוח,

ר' יצחק: ס'זאל נישט מאכן קיין גירושין. **לא יעזוב, לא ישלח.**

ר' יואל אשר: לא יעזוב מיינט אזוי ווי עזיבה, יא. ס'איז דאס פארקערטע פון יעזוב, נו, יעזוב אשתו,

ר' יצחק: וויאזוי זאגט מען,

ר' יואל אשר: פארקערטע פון עזיבה,

ר' יצחק: יא. **לא יעזוב, לא ישלח,**

ר' יואל אשר: אדער **לא יגרש, יהא כחרש, יהא חרש, הרי הוא כחרש, אם אמר אחד מאלו ומן הדומה להן, הרי זה ביטלו.** די אלע זאכן מיינט צו זאגן: איך בין נישט מבטל דעם שליח, נאר איך בין מבטל דאס שטר.

ר' יצחק: סיי ער זאגט **כחרש,** סיי ער זאגט **חרש** אליינס, וואטעווער, יא.

לשון מבטל קעגן לשון מודיע אמיתת הדבר

ר' יואל אשר: ער זאגט **יהא כחרש,** אדער ס'איז **כחרש. אבל אם אמר גט זה אינו גט,** אבער ער זאגט אנדערע לשונות, ער זאגט אזוי ווי **אינו גט,** אדער ער זאגט **פסול הוא,**

ר' יצחק: אינו מועיל,

ר' יואל אשר: אינו מתיר, אינו משלח, ער זאגט ס'איז שוין נישט. איז נישט. ער זאגט אז ס'איז נישט קיין גט, אדער ס'איז נישט קיין, רייט.

ר' יצחק: אבער פארוואס **הרי הוא כחרש? יהא,** ס'מיינט צו זאגן **יהא,** ס'שטייט נישט הרי. **הרי הוא,** נא, **הרי הוא** אלעמאל מיינט, **הרי הוא** אזוי ווי **הרי את מקודשת,** ס'מיינט נישט דו ביסט שוין. **הרי** אין לשון מיינט, מיין איך אלעמאל ס'זאל ווערן יעצט, ס'ווערט יעצט. **הרי הוא, יהא.**

ר' יואל אשר: אבער אויב ער זאגט דער גט איז **פסול,** אדער דער גט איז נישט **מועיל,** אדער **אינו מתיר,** אדער **אינו משלח,** אדער **אינו מגרש,** אדער **חרש הוא, לא אמר כלום,** ווייל ער זאגט נישט ס'זאל ווערן, ער רעדט עז איף ער וואלט געווען א ניוז רעפארטער, וואס פארציילט זאכן וואס איז נישט, **שאין זה לשון מבטל אלא לשון מודיע אמיתת הדבר. והרי הודיע לנו דבר שאינו כן, כמי שאומר על דבר האסור שהוא מותר או על הטמא שהוא טהור.**

ר' יצחק: ער זאגט א שקר. קיינער האט אים נישט געהייסן זאגן, ער האט נישט קיין רעכט צו זאגן. ס'איז זייער אינטערעסאנט. דאס איז דער חילוק, אז ווען איינער זאגט יענער איז א גוי, ער איז אבער נישט א גוי. ער זאגט נישט איך מאך אים א גוי.

ר' יואל אשר: ווען איינער זאגט דאס איז פשט אין פסוק: אויב איז עס טאקע פשט אין פסוק, האט ער געזאגט א דבר אמת. אויב נישט, איז ער א ליגנער, ווייל ער זאגט אויף עפעס אז עס איז א פשט אין פסוק,

ר' יצחק: וואס איז נישט א פשט אין פסוק.

לשון המסופק: "גט זה בטל"

ר' יואל אשר: אמר גט זה בטל, שמשמעו פועל שעבר, בטל, ס'איז געווארן בטל, **כגון חמק עבר. הרי זה ספק,** ווייל דאס איז א ספק צי ווען ער האט דאס געזאגט צי ער מיינט אז אזוי ווי איך טו עס יעצט, אדער ס'קען מיינען, עס קען מיינען אזוי ווי איינס פון די צוויי. ס'קען מיינען וואס ס'איז יא גוט, און ס'קען מיינען דעם

ר' יצחק: לשון אז ס'איז נישט גוט. **בטל,** ס'איז בטל געווארן.

ר' יואל אשר: הרי זה ספק. לפיכך, אם נתגרשה בגט זה, הרי היא ספק מגורשת, ווייל דו ווייסט נישט צי ער מיינט צו זאגן אז מיט די ווערטער מאך איך עס מבטל, אדער אז ס'איז אויך אזא טעות'דיגער סטעיטמענט.

ר' יצחק: יא, ס'איז א פאני, ס'איז אביסל א פאני לשון.

הלכה כ"ג: ביטול הגט דורך א רמז

ר' יואל אשר: [[#3]] זאגט דער רמב"ם, **מי ששלח גט לאשתו.** א מענטש שיקט א גט פאר זיין ווייב, **ובא שליח ואמר לו לא מצאתיה.** קומט דער שליח און זאגט, כ'האב איר נישט געטראפן. אדער? **או לא רצת ליקח הגט,** זי האט נישט געוואלט נעמען דעם גט.

ר' יצחק: נישט געוואלט נעמען. שוין, וואס איז געווען די מעשה?

ר' יואל אשר: ואמר הבעל,

ר' יצחק: דער בעל פרייט זיך

ר' יואל אשר: אז זי האט נישט באקומען דעם גט. **ואמר ברוך הטוב והמטיב.** דער רמב"ם האט דאך געזאגט אין הלכות ברכות אז ווען ס'געשעט א גוטע זאך דארף מען מאכן ברוך הטוב והמטיב. ער טוט אזוי, יא, פאר אים און פאר איר.

ר' יצחק: אויב פאר אים אליין וואלט ער געדארפט זאגן שהחיינו.

ר' יואל אשר: או כיוצא בדברים האלו, שמשמען שאין בדעתו לגרשה. שהרי הוא שמח בעיכוב הגט, אדער ער זאגט זאכן וואס מיר פארשטייען פון דעם, אז ער פרייט זיך אז דער גט איז געווארן מעכב, ווייל ער וויל, ער האט נישט געוואלט איר מגרש זיין. אמת, **לא בטל הגט,** ער מיינט נישט צו זאגן אז דער גט איז בטל.

ר' יצחק: נאר ער זאגט **ברוך הטוב**

ר' יואל אשר: והמטיב ווייל ער האט נישט געוואלט יעצט גט'ן.

ר' יצחק: ס'איז נישט קיין חילוק.

ר' יואל אשר: אלא יתן ותהיה מגורשת. ס'טייטש מיט א רמז קען מען נישט מבטל זיין א גט. **עד שיאמר לו בפירוש**, ער זאגט בפירוש **לא תתן או יבטל בפירוש**.

ר' יצחק: ער דארף זאגן גט בטל אדער **לא תתן**. דא זעט מען ווייטער האלטן דעם כלל,

ר' יואל אשר: ס'איז דאך רעדן אזעלכע רבי'שע לשונות, אז וועט איינער פרעגט אייך: ווילסט מיר זאגן? פארוואס נישט? וואס קען שוין זיין?

ר' יצחק: זייער גוט. פאר רבי'ס איז עס גוט, אבער פאר גיטין איז עס נישט גוט.

ר' יואל אשר: זייער גוט. זען אין דעם רמב"ם, **מי ששלח גט לאשתו...**

ר' יצחק: ווייל אמאל זאגט מען יא אזעלכע זאכן, דענע גיי פארשטיי ביי חכמים וועט זיי האבן מחליט געווען. איך מיין אז ווייל ביטול גט איז זייער א פראבלעמאטישע זאך, ער האט דאך געשיקט א שליח, און דער שליח דארף ווערן בטל, זיי האבן געזען אין די משניות אז ס'איז נישט אזוי סימפל. סאו לכאורה וועגן דעם האט מען מחמיר געווען, פארשטייט זיך זאג אז דו דארפסט קלאר מבטל זיין.

ר' יואל אשר: ספעשלי וועט ער זאגט **ברוך הטוב והמטיב**, איז ער עפעס אזוי ווי ער זאגט אם ירצה השם, אויב דער אייבערשטער ווייל ס'זאל נישט זיין קיין גט, דער אייבערשטער איז מסכים.

ר' יצחק: דער אייבערשטער איז מסכים אז יעדן גט דארף מען נישט מבטל זיין.

הלכה כ"ד: מכת מרדות פאר'ן מבטל זיין א גט אדער מוסר מודעא זיין

ר' יואל אשר: נאקסט דאך אפ אז מיר טוען נישט מבטל זיין דעם גט. זאגט דער רמב"ם, **מי ששלח גט לאשתו וחזר וביטלו בפני שנים אחרים**. ער איז געגאנגען און האט געמאכט ביטול בפני שנים, אדער געמאכט א מודעא. זאגט דער רמב"ם, יעצט האבן מיר אויסגערעכנט די הלכות, דו זאלסט נישט מיינען אז דאס איז א רעקאמענדעישאן. דער מענטש טוט אן עוולה. **מכין אותו מכת מרדות** פאר דאס טוהן. **מפני שגורם להיות ממזרין**, ער קען גורם זיין ממזרות. פארוואס? **שהרי יגיע גט לידה ותינשא בו**. נאך א זמן וועלן קומען עדים זאגן **שביטל בפניהם או שמסר מודעא בפניהם**, אדער עדים וועלן קומען זאגן אז ער האט מוסר מודעא געווען **בפניהם קודם שיכתוב הגט, ונמצא** קומט אויס אז **הולד ממזר**, גיט מען אים מכת מרדות פאר אריינלייגן א מענטש אין אזא מצב.

ר' יצחק: אין אזעלכע פראבלעמס. סאו וואר עס וויל מבטל זיין א גט, ווייסט נישט וואס ער זאל טוהן. ער דארף טרעפן אן אנדער עצה. [[#4]] וואס זאל ער טוהן טאקע? ווייסט, פארשטייסט די פראגע דא זשענע? וואס אויב איינער האט אנדערש קיין... מוז עס טוהן?

ר' יואל אשר: ניין, ער זאל טאקע אנקומען צו דעם שליח פאר ער גיט עס איבער. דעמאלטס מעג מען יא? ער קען נישט פונעם ווייטנס. אזוי ווי פריער, דער רודף, ער לויפט נאך,

ר' יצחק: דעמאלטס יא. אויב ער טרעפט אים, ער שלעפט צוריק דעם גט.

ר' יואל אשר: עס קען זיין אז ער לויפט גלייך מודיע זיין פאר דער ווייב, וועט עס אויך העלפן. אבער מאכן אזא ביטול בינו לבין עצמו,

ר' יצחק: וואס קען גורם זיין פאר איר דאס... איי געט איט, אקעי. ווערי גוד.

הלכה כ"ה – כ"ז: חזקת כשרות ביי א גט

ר' יצחק: [[#5]] יעצט גייען מיר לערנען וועגן... יעצט האבן מיר געלערנט אז מען קען מבטל זיין די שליחות, דארף מען לכאורה יעדעס מאל חושש זיין, אפשר איז מען מבטל געווען דעם שליח, אפשר דאס, אפשר יענץ, גייען מיר לערנען אז ס'איז דא א חזקה, מ'דארף נישט.

ר' יואל אשר: יא? יא. **שליח שהביא גט ונתנו לאשה**. א שליח ברענגט א גט און

ר' יצחק: ער גיט עס פאר אן אשה. זאל מען נישט מורא האבן **שמא ביטלו הבעל? לא יחוש שמא ביטלו הבעל, אלא נותנין אותו לה בחזקת שהוא כשר ותינשא בו**. יא? מען קען... אקעי איך האלט שוין. מען קען איר געבן דעם גט בחזקת אז ס'איז כשר, ווייל געווענליך טוט מען נישט אזעלכע זאכן, בפרט מען באקומט דאך מכת מרדות דערויף, **ותינשא בו. ואם נמצא אחר כך שביטלו**, איז **תצא והולד ממזר**. וואס ער האט געארבעט, ס'איז שרעקליך. **וכן**, זעלבע זאך, סתם אזוי. זעלבע זאך לגבי מודעא, איינער שרייבט א גט און ער גיט'ס זיין ווייב, זאגט מען נישט אפשר האט ער געמאכט א מודעא. **אלא הרי הוא בחזקת כשרות ותינשא בו**. ווייטער.

דיסקוסיע: צי דארף מען מאכן א ביטול מודעא ביי יעדן גט?

ר' יואל אשר: און אויב ער וועט קומען שפעטער. דאס הייסט, די רעקאמענדעישאן וואס דער רמב"ם האט פריער געזאגט די עדים זאגן, איז נאר וועט ס'איז דא א חשש, מ'טוט עס נישט, מ'דארף'ס נישט טוהן?

ר' יצחק: לכאורה, לכאורה דא איז אויב ער וועט קומען טענה'ן, נא אויב ער וועט שפעטער קומען טענה'ן וועט זיין צרות, ממילא נעמט מען שוין אריין אין דעם סדר הגט אלץ וואס מ'קען, אבער כ'ווייס נישט. ניין, לכאורה ביסט געערעכט אז

ר' יואל אשר: ס'זעט אויס אזוי ווי מ'דארף נישט, די עצה וואס כ'האב פריער געזאגט אז אבעדעבעדע אבער באמת ניין איך מיין אז,

ר' יצחק: לאמיר זען, ער ברענגט נישט.

ר' יואל אשר: ס'איז דא אזא זאך **חזקת כשרות ותינשא בו**, אבער שפעטער וועט זיין א **תצא והולד ממזר**, ס'איז זייער סעד,

ר' יצחק: אזוי ווי. רייט, פארדעם טוען מיר יא, מאכן א ביטול מודעא ביי יעדן ס'זאל

ר' יואל אשר: נישט קענען זיין קיין וולד ממזר.

ר' יצחק: מאכן א ביטול מודעא ביי יעדן גט אבער מ'מוז נישט לכאורה. לכאורה מוז מען נישט. דער רמב"ם זאגט נאר, וואס דער רמב"ם זאגט פריער מיינט ער צו זאגן אויב ס'איז דא א חשש. אזוי פארשטיי איך. אבער מ'דארף קוקן אין שולחן ערוך כ'ווייס וויאזוי זיי לערנען אין די פוסקים די נקודה.

הלכה כ"ח: א שליח וואס האט איבערגעלאזט דעם מאן א חולה, א זקן, אדער א גוסס

ר' יצחק: וכן, זעלבע זאך נישט נאר דער חשש ביטול הגט, סתם אזוי, **המביא גט והניח הבעל חולה או שהיה זקן**, ער איז געווען אלט,

ר' יואל אשר: קראנק, דא גייט מען זאגן אנדערע זאכן. וועט ס'קומט ארויף א שאלה אויף דעם גט, נישט אז אפשר האט'ס דער מאן מבטל געווען, נאר אפשר האט דער מאן שוין בכלל נישט געלעבט וועט מ'האט געגעבן דעם גט, ממילא איז זי נישט קיין גרושה, נאר וואטעוועך סך הכל איז די שאלה אז זי איז אן אלמנה. **וכן המביא גט והניח הבעל חולה או שהיה זקן**, איז **נותנו לה בחזקת שהוא קיים**. ווילאנג מיר האבן נישט געהערט אז ער איז געשטארבן, האט ער א חזקה אז ער לעבט.

ר' יצחק: אבער א גוסס,

ר' יואל אשר: אבל אם הניחו גוסס, איז דא א הלכה **רוב גוססין למיתה**,

ר' יצחק: רוב מענטשן וואס גוסס'ן שטארבן.

ר' יואל אשר: האסט געווואוסט וועגן דעם? יא. אונזער הייליגער זיידע דער עטרת צבי איז געקומען צו אים א גוסס, האט ער אייביג געגעבן צדקה פאר רבי מאיר בעל הנס, און ער האט געזאגט אזוי, אז רבי מאיר איז חייש למיעוטא. רבי מאיר איז דער תנא וואס איז חייש למיעוטא. רוב גוססין למיתה, אבער מ'נעמט

די הלכה פון א גוסס: רוב גוססין למיתה

ר' יואל אשר: למעשה נאך דעם שטארבן רוב גוססין. איך מיין אז למעשה איז געווארן גע'פסק'נט ביים עטרת צבי אז רוב גוססין למיתה. מ'דארף נאכאמאל זען... אפשר העלפט עס אמאל...

ר' יצחק: אסאך מאל וועט מ'זאגט גוסס מיינט מען נישט... אקעי, אויך רוב מיינט דאך רוב.

ר' יואל אשר: פאר דעם אליין איז רוב גוססין למיתה, אבער פון די מענטשן וואס מ'רופט גוסס, נישט יעדער איז אן אמת'דיגער גוסס. **רוב גוססין למיתה, ואף על פי שנתנו לה הרי זה ספק גירושין.**

ר' יצחק: פארוואס? שאין גט לאחר מיתה. האב איך געפרעגט וואס איז די נפקא מינה, סיי ווי, וואטעוועך, זי איז א גרושה, יא, קען נישט חתונה האבן מיט א כהן. זי קען עסן תרומה אדער נישט חתונה האבן מיט א כהן,

ר' יואל אשר: וכדומה.

הלכה כ"ט–ל': וועז דער מאן בלייבט בחזקת חי און וועז מ'גיט חומרי חיים וחומרי מתים

מצבים וואס זענען בחזקת חיים

[[#2]] **ר' יואל אשר: וכן עיר שהקיפה החיל**, א מיליטער האט ארומגענומען א שטאט **והיא במצור**, די שטאט איז יעצט ארומגענומען. אדער א **ספינה המיטרפת בים**, א ספינה וואס וואלגערט זיך אין כוואליעס, אין שטורעמס. אדער **והיוצא לידון**, איינער וואס גייט ארויס, מ'גייט אים פאר'משפט'ן אין דיני נפשות. **הרי אלו בחזקת חיים.** ווי לאנג מ'לעבט נאך זאגט מען אז זיי האבן א

ר' יצחק: חזקה אז ער לעבט. זייער גוט, **ואם היה גט אחד מהן...**

ר' יואל אשר: ואם היה גט אחד מהן ביד השליח נותנו לאשתו ותהיה בחזקת מגורשת.

ר' יצחק: ווייל מ'גייט מיט דער חזקה... אבער ס'קען שפעטער קומען עדים און זאגן אז די שיף איז דערטראנקען געווארן פריהער. וואטעוועך, שטייט דאך אזוי, בחזקת מיינט נאר... ארויסשטעלן זיך, יא. בחזקת מיינט נאר אז ביזדערווייל זאגט מען נישט גיב נישט דעם גט ווייל אפשר איז ער טויט, גיב אים, ביזדערווייל וועט מען אנהויבן אז זי איז מגורשת. מארגן האט מען אויסגעפונען וואס איז געשען.

ר' יואל אשר: יעצט גייט ער זאגן וועז אונז זאגן שוין פון נאך פאר ס'איז געשען אז ס'איז געשען זיכער.

מצבים וואו מ'גיט חומרי חיים וחומרי מתים

[[#3]] **ר' יואל אשר: אבל עיר שכבשה הגייס**, ס'איז נישט נאר זיי נעמען ארום די שטאט, מ'האט שוין איינגענומען **והובקעה**, אזוי ווי י"ז בתמוז, עקזעקטלי. אדער א ספינה נישט המיטרפת בים, נאר **שאבדה בים**, אונז זען עס נישט. מ'האט נאכנישט באשטעטיגט אז עס...

ר' יצחק: ס'איז אונטער דעם וואסער, בעיסיקלי.

ר' יואל אשר: אזוי ווי ביי יעדער טראגעדיע זאגט מען אזויפיל און אזויפיל טויט און אזויפיל און אזויפיל פעלן. סאו די ערשטע צוויי דריי טעג פעלן, אקעי, מ'וועט זען, אבער אסאך מאל זיי ווילן נישט זיין קיין רשע און זאגן געשטארבן, מייקל דזשאקסאן...

ר' יצחק: אדער זעט עס האט זיך איבערגעקערט,

ר' יואל אשר: ס'איז שוין דורכגעגאנגען געגוג צייט נעבעך. אדער **והיוצא ליהרג מבית דין של גויים**, נישט ער גייט יעצט אריין צו האבן דעם משפט צי מ'זאל אים געבן טויט-שטראף, נאר מ'האט אים שוין גע'משפט טויט-שטראף,

ר' יצחק: רייט? ער איז שוין אויפ'ן וועג צו דער תליה.

ר' יואל אשר: ומי שגררתו חיה, א חיה האט אים אוועקגעשלעפט.

ר' יצחק: או שטפו נהר,

ר' יואל אשר: אדער דער נהר האט אים אוועקגעשלעפט. **או נפלה עליו מפולת,**

ר' יצחק: ס'איז געפאלן אויף אים א בילדינג.

ר' יואל אשר: דעמאלטס נעמט מען אן לחומרא אז זיי זענען שוין טויט, אבער אויך לחומרא אז ס'איז נאך דא א חזקה אז זיי לעבן נאך.

ר' יצחק: נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי מתים.

ר' יואל אשר: ס'איז דא א גרויסע חומרא צו לעבעדיג, ס'איז אויך דא א חומרא צו זיין טויט. [[#4]] **אינו נותנו לאשתו,**

ר' יצחק: ווייל מ'מאכט נישט. אבער צד שני,

ר' יואל אשר: ואם נתנו לה הרי זו ספק מגורשת, חומרי חיים, רייט. אויף דעם איז דאך דא דער באקאנטער נועם אלימלך, יא? אבער לאמיר קודם ענדיגן. **ואם נודע שמת הבעל קודם שיגיע גט לידה**, דעמאלטס **אינו גט.**

שמועס: דער ווארט פונעם נועם אלימלך און די הלכה ביי פיקוח נפש

ר' יואל אשר: דער רבי ר' אלימלך זאגט אין בחקותי אבותם אז וועז די תורה זאגט עפעס, מיט דעם האבן זיי א השפעה אויף דער מציאות. חז"ל גענבן נאר די חומרי מתים, מ'וויל נישט זאגן זיכער אז ער איז שוין געשטארבן. אזוי קען נאך אפילו א יוצא ליהרג האבן א הצלה ערגעץ וואו. **הבעל ששלח גט לאשתו הרי,**

ר' יצחק: מ'רעדט נישט צי מ'קען, מ'מעג ראטעוועז אים, נישט נאר מ'מעג, אפילו נאכדעם, מ'איז מחלל שבת אפילו, יא. רבי ר' אלימלך,

ר' יואל אשר: קובע זיין אזוי די הלכה, האט מען געלאזט א האופ פאר אלע מענטשן וואס איז יוצא ליהרג, אז ס'איז נאך דא א מקום פאר זיי.

ר' יצחק: ניין, ס'איז דאך קלאר, די הלכה איז דאך אפילו ביי נפלה עליו מפולת מ'איז מחלל שבת על הספק, מ'האט דאך געלערנט הלכות שבת, פארוואס? ווייל אין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב. סאו, נאר ביי לענין גט מ'דארף מחמיר זיין אז אפשר איז ער טויט.

ר' יואל אשר: דער אנדערער צד איז דאך נישט צי זי מעג חתונה האבן.

ר' יצחק: ווי יענער האט געזאגט, ס'איז זייער גוט צו האבן דעם אלעם חיזוק,

ר' יואל אשר: אבער מ'דארף אויך וויסן די ריעליטי.

ר' יצחק: ס'איז נישט קיין סתירה.

הלכה ל"א: חיוב מזונות ותנאי כתובה וועז מ'שיקט א גט מיט א שליח

[[#5]] **ר' יצחק: הבעל ששלח גט לאשתו הרי הוא חייב במזונותיה.**

ר' יואל אשר: דער בעל וואס האט געשיקט א שליח, דער רמב"ם זאגט דא אן אינטערעסאנטע הלכה. א בעל האט געשיקט מיט א שליח, ער

ר' יצחק: האט געשיקט א גט.

ר' יואל אשר: ס'קען דויערן צוויי חדשים, וואטעוועד עס איז. איז **הרי הוא חייב במזונותיה**, ווי לאנג ס'קומט נאכנישט אן צו איר, ער זאגט נישט איך האב עס שוין איבערגעגעבן פאר דעם שליח, ס'ארבעט דאך נאך, זי ווערט דאך נאכנישט גע'גט ביים איבערגעבן דעם שליח, איז ער נאך **חייב במזונותיה ובכל תנאי כתובה עד שיגיע הגט לידה או ליד שליח קבלה.** איינמאל ס'איז אנגעקומען פאר דעם שליח קבלה, הייסט זי שוין גע'גט.

וועז די פרוי וויל נישט אננעמען דעם גט און די סברא פון דער הלכה

ר' יואל אשר: און אויף דעם איז דא א דיון אין די פוסקים, וואס טוט זיך וועז דער מאן האט געשיקט, און זי האט נאך נישט געוואלט בשום אופן אננעמען. אבער מצדו האט ער עס שוין געשיקט.

ר' יצחק: אין דעם רמב"ם'ס צייטן איז נישט געווען דאס שייך, ווייל ס'איז נישט געווען דער חרם דרבינו גרשום. היינט וואס מ'דארף וואנטן אז זי זאל נעמען, קען זיכער זיין אז ס'מאכט נישט קיין סענס צו זאגן אז זי ווייל נישט דעם גט און זי דארף האבן מזונות. מסתמא איז זי א מורדת. וואטעוועד, דא רעדט מען סתם אז ס'איז נישט אנגעקומען, וועז מ'שניידט אראפ פון דעם וועג.

ר' יואל אשר: די הלכה מאכט זייער אסאך סענס, ווייל מזונות און אלע תנאי כתובה איז זייער פראקטיש. ס'האט נישט צו טוהן מיט דער חלות פון קידושין, נאר ס'האט צו טוהן וועז זי איז תחת בעלה, דארף דער בעל קעיר נעמען. וועגן דעם נאר פון חתונה האבן אדער פון תביעה לינשא.

ר' יצחק: יא, ס'איז דא אסאך זאכן אזוי ווי... תביעה לינשא זאגט מען

ר' יואל אשר: אז זי האט שוין געוואלט,

ר' יצחק: זי איז שוין ארויס פון דעם מאנ'ס הויז, דארף שוין פון דעם טאטנ'ס הויז זיין. ניין, דער לחם משנה זאגט אז ס'איז פשוט, אבער נישט אזוי קלאר, ווייל למשל א רעגעלע ספק מגורשת צי ער דארף איר געבן מזונות. אבער ס'איז אמת אז לכאורה פשוט אז ווי לאנג זי איז נישט מגורשת, איז זי דאך זיין ווייב, אלע הלכות.

אקעי, עד כאן איז פרק ו' פון הלכות גירושין, יא? ס'גייט ביז י"ג.
זייער גוט.

Generated by Shiur Upload Automation